

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 12/št. 120-121

april-maj 2016

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji: Primož Premzl, Adrian P. Kezele, Emil Filipičič in Marko Derganc. Naša mala knjižnica in Mednarodni dan knjig za otroke.

buklaplus

Naslovni intervju (str. 24–28):

Avtor BOŠTJAN VIDEMŠEK

in fotograf JURE ERŽEN o knjigi

NA BEGU – Moderni eksodus (2005–2016):

z begunci in migranti na poti proti obljubljenim deželam

**Goran
Vojnović,**

ekskluzivni
intervju ob
izidu novega
romana **Figa**

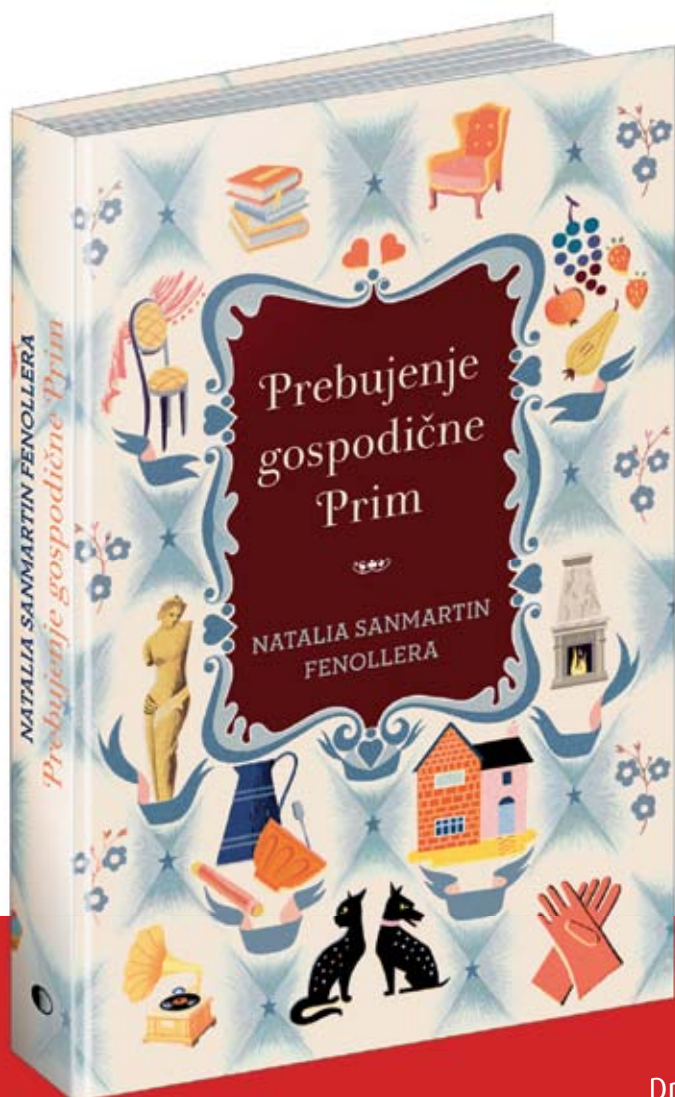
Tokrat predstavljamo več kot 170 novih knjig. Naslednja Bukla izide 8. junija 2016.

Svetovna
uspešnica!

Avtorica knjige Prebujenje gospodične Prim, Natalia Sanmartin Fenollera, bo gostja založbe Družina v Ljubljani 18. in 19. maja.

»Knjiga me je nerazložljivo osrečila ... Bila je preprosto čudovita.«

»Očarljiva zgodba ... Prebujenje gospodične Prim je odlično branje, ki presega klasične okvire.«

Prebujenje gospodične Prim

Natalia Sanmartin Fenollera je španska novinarka in se ukvarja s preiskovalnim gospodarskim novinarstvom. To je njena prva knjiga.

O KNJIGI

Če želite stopiti na to pot, na široko odprite oči, globoko zajemite sapo in pozabite na hiter tempo sveta. Ste na poti, ki vas bo pripeljala v vasico Sv. Irenej pri Arnoisu, kjer ljudje dobro in lepo živijo, kamor hrup in blazen tempo sveta ne prispe, kjer se ustavi čas in prebivalci lahko uživajo v malih vsakdanjih radostih.

V to vasico prispe gospodična Prim, tridesetletna visoko izobražena ženska, ki si želi pobegniti daleč stran od sarkastičnih nasmehev in zlonamernih pogledov, zato sprejme službo zasebne knjižničarke.

Sveti Irenej je kolonija izseljencev iz sodobnega sveta, ki so se odločili, da bodo opustili svojo kariero in uspeh in zaživel preprosto podeželsko življenje, ki temelji na najvišjih moralnih in filozofskih vrednotah, ter obudili sijaj starodavne evropske kulture.

Pravila in navade tega kraja ter posebni in duhoviti prebivalci pomagajo gospodični Prim, da ponovno odkrije lepoto v malih stvareh. Pospremijo jo na pot osebne rasti, ki jo bo pripeljala mnogo dlje, kakor si je kadarkoli zamišljala. In dala ji bo moč, da se bo odpla za ljubezen.

Naročila in informacije:
Družina d. o. o., Krekov trg 1, Ljubljana
tel.: 01/360-28-28, www.druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO IN PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar**Pisci:** Sabina Burkeljca, Katja Cingerle,
Jedrč Jež Furlan, Iztok Ilich, Klara Jarc,
Vanja Jazbec, Sonja Juvan, Simona Kopinšek,
Maša Ogrizek, Neža Poznič, Renate Rugelj,
Samo Rugelj, Vesna Sivec Poljanšek,
Kristina Sluga, Žiga Valetič**Gostujoči pisci:**Nada Grošel, Tilkla Jamnik, Manca Košir,
Julija Potrč, Boštjan Videmšek, Teja Zorko

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s. p.
Natisnjeno v Evropski uniji.
Fotografija na naslovnici: Borut Krajnc

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 031/688 590Brez pisnega dovoljenja izdajateljica je vsaka
javna priobčitev, predelava ali uporaba
vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane!
Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne
nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

bukla

Brezplačna revija o dobrih knjigah.

Izdajo te publikacije je sofinancirala Javna
agencija za knjigo Republike Slovenije.

buklaplus

www.bukla.si

dr. Samo Rugelj razmišlja

MODRIJANOVA KNJIGARNA,
POGLEDI IN PETER PREVCLetošnji marec si bom zapomnil po treh dogodkih,
ki so se tako ali drugače pomembno dotaknili kultu-
re in knjig. Pojdimo po vrsti.To je bil mesec, ko so v ljubljanski Modrijanovi
knjigarni po več kot petih letih delovanja napoveda-
li svoje skorajšnje zaprtje. To je bil mesec, ko so
napovedali konec izhajanja kulturnega časopisa *Po-
gledi*, ki je izhajal šest let. V zadnjem tednu marca je
potem res izšla tudi zadnja številka. To pa je bil tu-
di mesec, ko je v Planici veličastno sezono z zmago
kronal Peter Prevc in so v samo dveh tednih razpro-
dali večino naklade njegove biografije, ki so je nati-
snili v nič manj kot šest tisoč izvodih.Vse to troje kaže, da se je splošni kulturni pa tudi
knjižni trg nepovratno spremenil.**Modrijanova knjigarna.** Ko se je ena naših naj-
boljših založb pred skoraj šestimi leti odločila, da bo
v Ljubljani odprla knjigarno, se mi je zdela to sme-
la in pravilna poteza, ki je pomenila nadgradnjo nji-
hovitih založniških aktivnosti. V naslednjih letih sem
bil tam velikokrat kupec pa tudi gost in velika neod-
visna knjigarna v Ljubljani se mi je zdela tako po-
membna pridobitev, da je spremenila naše običaj-
no sprehajanje po našem glavnem mestu. V njej sem
na izpostavljenih policah pogosto našel knjige, ki jih
drugod sploh nisem opazil.Vendar nas je bilo tako mislečih očitno premalo,
da bi taka knjigarna lahko delovala še naprej. Kljub
temu da so se pri Modrijanu ves čas trudili z orga-
nizacijo raznih knjižnih predstavitev in tudi tem-
atskih prodajnih dogodkov, niso uspeli aktivirati
dovolj velike kritične mase kupcev, da bi njihova lju-
bljanska knjigarna lahko dolgoročno preživela.Zdaj seveda lahko vsak po svoje analiziramo, za-
kaj knjigarni ni šlo, a to dejstva, da na eni najbolj fre-
kventnih ljubljanskih ulic srednje velika samostojna
knjigarna ni mogla preživeti, žal ne bo spremenilo.
Kaj to pomeni za prihodnost?Najbrž tudi to, da bodo obstoječe založbe brez
knjigarn res dobro premislile, preden se bodo po-
dale v odpiranje nove knjigarne. Vsaj sam si mi-
slim takole: če ni uspelo Modrijanu, le kako bi lahko
uspelo komu drugemu? Zaradi tega najbrž ni raču-
nati, da se bo knjigarniški trg v bližnjem obdobju
pomembno razširil še s kakimi novimi igralci, mo-
rebitne nove knjigarne pa bosta najbrž odpirali ob-
stoječi knjigarniški verigi, torej predvsem Mladin-
ska knjiga in Učila.**Pogledi.** Ob prenehanju izhajanja *Pogledov* je bi-
lo kar nekaj komentarjev v zvezi s tem, kaj pomeni
ukinitve takega časopisa. Zgodba pri *Pogledih* je po-
dobna kot pri Modrijanovi knjigarni. Ni imel dovolj
kupcev, da bi, skupaj z javno podporo, ki jo je dobi-
val šest let, lahko živel naprej.Seveda bi lahko bili *Pogledi* vsebinsko tudi dru-
gačni. Če bi jih izdajal kdo drug, bi drugačni goto-
vo tudi bili. A dejstvo, da je za njimi stala naša naj-
večja časopisnozaložniška hiša, ki je ta projekt tako
ali drugače z notranjimi viri promovirala skozi tako
rekoč celoten čas izhajanja, nam pove, da je na slo-
venskem trgu izjemno težko obdržati časopis s tak-
im vsebinskim profilom. Vprašanje je, kdaj (in če)
se bo pojavil kak nov.Premalo je (bilo) kupcev
zanj. Tako preprosto je to. In
še manj jih bo. Ko se namreč
ukine takšen časopis, se tisti, ki so ga spremljali ali
bili nanj naročeni, po navadi ne preusmerijo na kak
drug podoben časopis, temveč tovrstne nakupe pre-
prosto črtajo.Podobno so ugotavljali tudi pri knjigarnah v prete-
klosti. Ko so kako knjigarno zaprli, se kupci niso pre-
selili v kako bližnjo knjigarno. Preprosto izginili so.Ali pa so se preselili na druge neknjigarniške loka-
cije, kjer prodajajo knjige.**Peter Prevc.** Ko so zaključevali s Prevcovo biogra-
fijo, sem z znanci iz *Dela* razpravljal o primerni na-
kladi, ali bi bilo bolje tiskati tri ali pet tisoč izvodov.
Sam sem, navajen prodajnih števil iz knjigarn, pre-
dlagal nižjo številko z opcijo, da ob morebitni Prevc-
čevi zmagi v Planici knjigo dopolnijo še z besedilom
in fotografijami s te prireditve ter ponatisnejo dop-
olnjeno izdajo.Na koncu so se odločili za še višjo naklado od ti-
ste, ki je bila načrtovana prvotno, ta pa je na prodaj-
ne lokacije, od bencinskih črpalk naprej, prišla teden
dni pred Planico. Ko sem naslednje dni na Petrolu
čez cesto sem ter tja vprašal, kako se kaj prodaja, so
rekli, da prodajo vse, kar dobijo.Kaj to pomeni? Pravi knjižni naslov po pravi ce-
ni (cena Prevcove knjige je manj kot deset evrov) ob
pravem času in na pravem mestu se tudi v Sloveniji
še vedno lahko proda v zelo visoki nakladi.Seveda pa je število takih knjižnih naslovov omeje-
no, morda eden ali dva na prodajno sezono, nič več.**Sklep.** Kaj vsi trije dogodki pomenijo za klasično
slovensko knjižno založništvo? V prvi vrsti to, da se
njegovo usihanje še vedno ni končalo. Zaradi tega je
smiselno in smotno, da vsi, ki delujejo na področju
knjige, tako javne institucije kot zasebna podjetja, v
naslednji štiriletki (če za osnovo vzamemo program-
sko obdobje Javne agencije za knjigo RS) delujejo
čim bolj z roko v roki ter poskušajo ohraniti in nad-
graditi obstoječe stanje. Kaj je vključeno vanj?Na kratko: vse od obstoječih domačih avtorjev, ki
lahko pritegnejo tako bralce kot kupce knjig, prek
založb, ki predstavljajo čvrsto jedro slovenskega iz-
dajanja kakovostnih knjig, in medijev, tiskanih in
elektronskih, ki celovito informirajo o novih izda-
nih knjigah ter jih kritično ocenjujejo, pa seveda vse
do knjigarn in knjižnic, kjer končni porabniki knji-
ge prihajajo v stik z novimi knjižnimi naslovi. Samo
tako se bo lahko v tem času preprečilo nadaljnje si-
romašenje slovenskega knjižnega in kulturnega po-
lja, saj ni jasno, kdaj bomo v nasprotnem primeru iz-
gubili še kakšno od pomembnih opornih točk. Pred
trema leti si najbrž nihče ni mislil, da bomo izgubili
Modrijanovo knjigarno in *Pogleda*.Obenem pa je seveda treba imeti tudi odprt po-
gled za novince, ki lahko predstavljajo pomembno
okrepitev na ustvarjalnem, založniškem, informativ-
nem, refleksivnem ali pa tudi knjigotrškem podro-
čju. Pred tremi leti si najbrž nihče ni mislil, da lahko
v samo dveh tednih prodajo toliko izvodov biografi-
je 24-letnega slovenskega skakalca.

Pri naši reviji se bomo tudi naprej trudili za to.

Najbrž bi težko našli Slovenca, ki še ni slišal za Gorana Vojnovića. Leta 2008 je s svojim prvencem Čefurji raus! na domačo literarno prizorišče treščil kot strela z jasnega, »pobasal« tako nagrado kresnik kot nagrado Prešernovega sklada, predvsem pa dokazal, da lahko tudi literatura še vedno pritegne ogromno pozornosti. Medtem je preteklo nekaj let, Vojnović pa je tudi z drugim romanom Jugoslavija, moja dežela (2012), ravno tako nagrajenim s kresnikom, dokazal, da ni pisateljska muba enodnevnica. Po izobrazbi režiser je ves čas zvest tudi filmu (Piran – Pirano, Čefurji raus!), s kolumnami pa vpet v aktualno dogajanje. V novem romanu Figa ostaja zasidran v prostoru nekdanje skupne države, kjer na ozadju pomembnih zgodovinskih dogodkov 20. in 21. stoletja plete usodo družine Đorđević, predvsem pa piše o največji utvari našega časa – svobodi.

»Svoboda posameznika je v resnici nemogoča, mogoče je le hrepenenje po njej.«

Figa

Goran Vojnović

Beletrina, 2016, t. v., 29 €, JAK

Bukla: Kako danes gledate na svoj prvenec Čefurji raus! in na vse dogajanje okoli njega? Osemnajst tisoč prodanih izvodov, nagrada kresnik in nagrada Prešernovega sklada, zdelo se je, da smo se Slovenci vendarle nečesa naučili – ne samo smejeti se samim sebi, ampak tudi strpnosti, sprejemanja ljudi, ki že dolgo živijo pri nas ... potem pa so prišli begunci. Smo dobili nove čefurje?

Vojnović: Na to, da bodo prišli novi čefurji in bo naša družba pokazala svoj pravi obraz, sem v preteklih letih večkrat opozarjal. Na žalost sem imel prav, ko sem predvidel, da je strpnost do čefurjev, ki so jo mnogi zaznavali, le navidezna, da gre v resnici za strpnost do enakih. Ker čefurji iz mojega romana imajo danes možnost biti Slovenci, če si to želijo. Zlahka si izberejo svojo identiteto, čefurstvo jim ni več vsiljeno. Govorimo namreč o tretji, četrti generaciji priseljencev, ki je povsem integrirana, njihovo čefurstvo je zato le še njihov pubertetniški upor in kot takšno ni obremenjujoče. Ne za njih ne za družbo. Nestrpnost do drugega, drugačnega pa je seveda ostala. Le drugih in drugačnih ni bilo. Zdaj pa spet so in mi smo spet nestrpni do tistih, ki so videti drugačni, ki se vedejo drugače, ki imajo drugačne navade, običaje, jezik, vero ...

Bukla: Kot Jugoslavija, moja dežela je tudi novi roman Figa družinska saga, v središče katere je postavljena družina Đorđević. To ni samo kronika neke družine, razpete med Slovenijo, Hrvaško in Bosno, ampak tudi družinska zgodba, ki se odvija na ozadju pomembnih zgodovinskih dogodkov 20. stoletja (druga svetovna vojna, jugoslovanska morija, izbrisani). Kako ste se lotili tako obsežne zgodbe, ste prej veliko raziskovali? Kako je k vam prišla družina Đorđević?

Vojnović: Težko bi rekel, da je od nekod prišla. Romani in njihovi junaki prihajajo od znotraj, iz pisatelja. Ko rečete saga, se to sliši kot nekaj domišljivega, epskega, celo zgodovinskega, a jaz vidim svojo zgodbo kot zelo intimno. Pišem o meni bližnjem svetu, o Sloveniji, o Istri, o Bosni, o vsakdanjih stiskah vsakdanjih ljudi. Stvar je le v tem, da v našem svetu zgodovina vselej vdira v intimo, da ni mogoče ali pa je zelo težko pisati o ljubezni, ne da bi pisali tudi o vojnah, o razpadih držav, begunstvu. Na naših slikah, tudi tistih najlepših, ni ozadje nikdar povsem zabrisano. In ko pomislite na določen čas, se vam ozadje samo izriše. Ker so vse naše zgodbe, zgodbe naših staršev, starih staršev, vedno postavljene v kontekst časa. Pri nas skorajda ni nadčasovnih zgodb. Vse so razumljive le ob poznavanju časa, v katerem so se odvile. Tudi zato je tujcem včasih težko razumeti naše zgodbe, razumeti nas.

Bukla: Tudi v tem delu ohranjate kontinuiteto romaneskni junakov: poštirkanega Slovenca in komičnega, impulzivnega čefurja. Nas res vidite tako »dvodimenzionalno« ali so takšni (morda kdaj tudi pretirani) značaji pisani na kožo sami romaneskni zgodbi?

Vojnović: Naši spomini so tisti, ki ljudi karikirajo, poudarjajo njihove najbolj značilne, izstopajoče lastnosti, ponavljajoča se dejanja. In poštirkanec Slovenec in komični čefur v romanu nastopata v pripovedovalčevih otroških spo-

minih. Pa še ti so polni podedovanih spominov njegovih staršev, družinskih zgodb. Zato on vidi predvsem njune najbolj nasprotujoče si lastnosti, a potem ko ju spoznamo v današnjem času, lahko zaslutimo, da si nista tako zelo različna. Oziroma da sta še mnogo več od poštirkanega Slovenca in komičnega Bosanca. Konec koncev je Figa tudi zgodba o nezanesljivosti spomina.

Bukla: Ob branju Fige sem dobila vtis, da je to tudi ali morda celo predvsem zgodba o takšnih in drugačnih odhajanjih in zapuščenjih (odhajanjih brez poslavljanj – Safet, malih pobegih – Anja, demenci babice Jane). Odhodih, ki porušijo vse, pustijo neskončno zevajočo praznino, predvsem pa dokazujejo, da se na neki točki v življenju posameznik vedno znajde sam. Vprašanje je le, ali je pri tem tudi osamljen oziroma ali hoče biti osamljen.

Vojnović: Vaš vtis je pravilen. Roman je zrasel iz težko potešljive želje po pobegu od vseh in vsega, ki jo, verjamem, včasih občuti vsak izmed nas. To je želja po popolni svobodi, po pretrganju z vsem, kar nas veže. Predvsem z odnosi. Vsak odnos nas namreč omejuje, bolj ko je močan, bolj omejeni smo, bolj nesvobodni. Svoboda posameznika je v resnici nemogoča, mogoče je le hrepenenje po njej. O tem sem želel pisati. O tem, kako se ljudje včasih ne znajo upreti temu hrepenenju, kako jih zapelje želja po svobodi, po največji utvari našega časa, pa o razočaranju, ki sledi begom v svobodo, o porazih neosvobojenih. Današnji svet je tako obseden s svobodo, da ne zmoremo več sprejemati lastne nesvobode, četudi je ta plod ljubezni. Nočemo se vezati z nikomer in ničimer in raje ostajamo sami. Ali kot ugotavlja že eden junakov v romanu: Svoboda je le drugo ime za osamljenost.

Bukla: Od junakov se mi je zdel še posebej zanimiv Jadran, v tridesetih letih, ki se ob majhnem otroku sooča z enakimi strahovi kot marsikatera mlada mamica – izguba občutka svobode, bojazen zaradi (pre)velike odgovornosti in razmišljanje o pobegu pred vsem. Potem je tu še njegov strah pred morebitno nezvestobo in občutek, da živi prazno, kompromisov polno življenje, v katerem se ni samouresničil. Dejansko se o teh rečeh ne govori veliko niti med ženskami, vi pa ste vse te občutke položili v usta moškemu. Bi rekli, da ste izpovedali občutke današnjih mladih staršev?

Vojnović: Mislim, da občutek ni strogo vezan na starševstvo, saj ga poznajo tudi mnogi, ki niso starši. Starši ga kvečjemu laže prepoznajo, ozavešijo. Občutek nesvobode je veliko bolj jase, ko ne moreš niti v kino, ne da bi

Goran Vojnović

Foto: Borut Krajnc

pred tem poskrbel za varstvo otroka. Svobodo pač radi povezujemo s časom. Svobodno se počutimo takrat, ko imamo dovolj prostega časa, ko imamo občutek, da lahko počnemo, kar si želimo. Da izkoriščamo življenje. Ker za to v današnjem času gre. Za izkoriščanje omejenega časa. To je religija 21. stoletja, in čeprav nihče zares ne ve, kako ga izkoristiti, nas neizkoriščanje našega časa navdaja s tesnobo. In nič nas ne zmore potolažiti. Ne uspešna kariera, ne otroci, ne ljubezen, ne prijateljstvo, ne potovanja v eksotične kraje, nič ni dovolj dobro.

Bukla: Čeprav ste Slovenec, znate tako Slovenijo kot Slovence opazovati in presojeti z neko zdravo mero distance. Kako narodno zavedni smo po vašem mnenju sploh Slovenci in kaj za nas sploh pomeni narodna identiteta, ki jo še posebej v zadnjem času tako radi vlačimo na plan?

Vojnović: Verjamem, da imamo vsi v Sloveniji zelo močan občutek pripadnosti slovenskemu prostoru in kulturi, čeprav ju doživljamo na zelo različne načine. Konec koncev je tudi razočaranje nad Slovenijo možno le ob predhodni navezanosti nanjo. Drugače bi nam bilo pač vseeno, kar pa, vsaj po mojih izkušnjah, nikomur ni. Moja želja je le, da bi nekoč spoznali, tudi tisti, ki so uzurpirali domoljubje, da je Slovenijo možno doživljati in tudi imeti rad na dva milijona različnih načinov, saj je izkušnja življenja v njej lahko zelo različna. Ko rečete Slovenija, Slovenci pomislimo na dva milijona različnih reči. Jaz, recimo, pomislim ravno na našo raznolikost, ki me še vedno fascinira.

Bukla: Danes se v zvezi z mlajšimi generacijami slovenskih avtorjev pogosto omenja pojem »generacijskosti«. Kaj menite o tem, se počutite kot pripadnik generacije, rojene okoli leta 1980, oziroma kaj, če sploh kaj, naj bi bilo tej generaciji skupnega?

Vojnović: Občutek imam, da moje generacije čas, v katerem je odrasla, ni usodno zaznamoval. Konec devetdesetih let, začetek novega tisočletja, to so bili dobri časi in bilo je možno ubirati različne življenjske poti. Več generacijskega občutka sem zato zasledil pri nekoliko mlajših avtorjih, že Nejc Gazvoda rad govori o generaciji, rad v svojih delih lovi neko skupno generacijsko občutje in to počne zelo dobro, sam pa se ne čutim del neke določene generacije, vsaj v literarnem smislu ne. Zelo rad berem, recimo, Gabrielo Babnik, pri tem pa se mi zdi nepomembno, ali je malo starejša ali mlajša od mene. Poleg tega se mi včasih zazdi pisanje Marka Sosiča ali Dušana Šarotarja bližje kot pa pisanje nekaterih mlajših avtorjev, ki so razvili povsem samosvoje, od mojega zelo različne glasove. Pa še nekaj je. Tematsko so moji romani najbrž bližje delom mladih pisateljev iz Hrvaške, Bosne in Srbije, zato ni čudno, da jih je v slovenskem prostoru težje uvrstiti v neko množico. Sam pa se seveda iz vsake množice z veseljem izvzamem.

Bukla: Poleg literarnih del pišete tudi kolumne, v katerih ste odkrito družbenokritični, načenjate aktualne probleme. Kot pisatelj ravno tako tematizirate polpreteklo zgodovino in sodobnost. Se vam zdi, da slovenski avtorji dovolj sodelujejo v razpravah, ki se tičejo aktualnih dogodkov, ali bi se morali bolj izpostaviti, ne nazadnje so bili med slovensko osamosvojitvijo na prvi bojni liniji?

Vojnović: Da so lahko pisatelji v osemdesetih letih odigrali tako pomembno vlogo, se moramo zahvaliti naravi jugoslovanske družbe, znotraj katere so bili pisatelji pa tudi drugi umetniki izjemno spoštovani, ljudje so cenili njihovo mnenje. Ta ugled so slovenski pisatelji izkoristili za nekaj, kar danes prepoznavamo kot pozitivno, v primeru srbskih pisateljev Dobrice Ćosića, Moma Kaporja in drugih pa se je njihova politična angažiranost končala z genocidom. Tako da sam ne bi jokal za časi, ko so pisatelji pisali ustave, deklaracije in podobno. Ravno pred nekaj dnevi so v Haagu na štirideset let zapora obsodili nekega pesnika. Nič tragičnega ne vidim v tem, če pisatelji ostanejo pri literaturi.

Bukla: Kaj sledi? Film ali knjiga?

Vojnović: Konec leta se bom lotil snemanja kratkega filma, ki bo posvetilo velikemu Marcelu Duchampu, očetu moderne umetnosti. Naslednje leto bo namreč minilo sto let, odkar je bila razstavljena njegova znamenita Fontana. Kot scenarist sodelujem pri več filmskih projektih, ki so v različnih fazah razvoja, a ne verjamem, da bo kateri izmed njih kmalu prišel na filmska platna. A tudi nove knjige še ne bo tako kmalu, tako da je tekma še odprta.

GORAN VOJNOVIĆ

FIGA

Beletrina / roman

**Najambicioznejša
Vojnovićeva knjiga
do sedaj!**

PREDNAROČILO:

Od 4. do 18. aprila z 10% popustom (26€) na voljo v spletni knjigarni Beletrina (www.beletrina.si).
Poština brezplačna.

Vsi prednaročniki
prejmejo izvode z
avtorjevim podpisom.

Med 22. aprilom in 9. majem bo roman po redni ceni mogoče kupiti v knjigarni Beletrina (Novi trg2, Lj.) in v spletni knjigarni Beletrina, od 9. maja pa v knjigarnah po Sloveniji.

**Z Goranom Vojnovićem se bomo
družili na Noč knjige!**

Predstavitve romana Figa bo **22. aprila, ob 19. uri** v Mini teatru (Križevniška 1, Ljubljana).

Sodelujeta igralka Nina Valič in Marko Mandić.

Na dogodku bo roman na voljo po nižji ceni 26€.

Vstopnine ni. Vabljeni!

mladi
20
pomladi
Beletrina

Veter in odmev

Štefan Kardoš

Franc-Franc, zbirka Križpotja proza, 2015, t. v., 198 str., 20 €, JAK

Štefan Kardoš

Adam Teodor Vogrinski, junak romana, pobegne od družinske teže v Gorenje selo poučevat glasbo. Realnost učiteljskega in ravnica vaškega življenja, sveta v malem, bi lahko bili premočrtno neskončni kot

Prekmurje. Toda ravni romana – ta nenehno prepleta mnogo svetov – niso tako zelo enosmerne. Realnost prepleta s spomini na preminulo ljubezen Marijo, sodelavci vse bolj postajajo fantazijska bitja, vpada v svetove drugih in literarnih junakov, posamezniki zasedajo dvojne vloge. Morda je fantazijski svet podaljšek ali podzavest realnega. Več literarnih referenc klasikov se tako preliva s podobo sodobnega sveta. Seveda ne gre za reakcijo na aktualizme vsakodnevnih razsežnosti tu in zdaj. Pa vendar je v poetično, fantazijsko vpet komentar. Vsekakor je premišljen v mešanju realnega, realistično naturalističnega in fantazijskega. Odmerjen je natančno, prepleta dosledno, vse niti drži v svojih rokah. Zdi se, da štima. Stoji. Nisem povsem prepričana, da sem dovolj opremljena za spuste v vse njegove svetove. Različne plasti romana in junaka bi morda zlahka stale samostojno. Brez dvoma me je ulovil na črne strani knjige in variacije na Rilkejeve *Devinske elegije*. Te sem prebrala večkrat. > JEDRT JEŽ FURLAN

Tunel

Tina Batista Napotnik

Mladinska knjiga, 2016, m. v., 287 str., 24,94 €, JAK

Krista, Leon in Uroš so dobri prijatelji iz srednje šole, zdaj že v srednjih letih in globoko v krizi. Krizi življenja in krizi družbe, gospodarstva, sveta. Krista ima moža in tri otroke, vendar se po izgubi službe počuti nesposobno, Leon je računalničar, oblikovalec spletnih strani, ki živi v romantični sanjariji iz preteklosti, Uroš pa je boemski saksofonist, nestabilen v zvezah, v iskanju melodije svojega življenja. Potem je tu še Mila, četrta sošolka, ki je bila vedno na stranskem tiru, zdaj pa je, kot odrasla ženska, edina, ki ima stabilno poklicno in družinsko življenje. Njihove usode se ponovno prepletejo in pridejo do vrhunca v dneh, ko se pripravlja obletnica, razredno srečanje, saj začnejo na plano siliti skrivnosti iz preteklosti, kriza pa v zaključnem krešendu doseže nekakšno skupinsko dno.

Roman, ki temelji na večglasnem pripovedovanju, je izšel iz zbirke Prvenci in vzpostavlja sodobno govorico, nekje na pol poti med ironičnim humorjem in tragično nemočjo, svežina sloga pa obeta, da se pisanje Tine Batista Napotnik na tej točki še ne bo končalo. > ŽIGA VALETIČ

Moje življenje

Virgil Gomizel

Mladika Trst, 2015, m. v., 382 str., 24 €

Četudi nosi avtobiografska knjiga naslov *Moje življenje*, je Virgil Gomizel, Kraševac, ki že več kot pol stoletja živi v Melbournu, v njej podrobno popisal mladost, ki človeka vselej najbolj zaznamuje. Avtorjeva mladost je sovpadla z obdobjem pred drugo svetovno

vojno, med njo in po njej, ko je obiskoval italijansko osnovno šolo, se pridružil partizanom, bil hudo ranjen, se nadalje šolal v Ljubljani ter bil aretiran in deportiran na Goli otok, leta 1951 pa sta s partnerko pobegnili v Trst in še naprej v Avstralijo. Spomini so bili v prvi vrsti napisani za vnuke, v angleščini, kljub temu pa so dobro artikulirani, saj jih je avtor popravil, dopolnjeval in se z njimi soočal v več različicah. Čeprav knjigo zaznamuje dokaj velik poudarek na doživetju Golega otoka, opisane prigode niso zagrenjene niti ne obsojajo, temveč iščejo prizanesljivo spravo z obrati usode, kot prispevek k razumevanju prelomnega zgodovinskega časa. > ŽIGA VALETIČ

Skapinove zvijače

Matej Krajnc

samozaložba SZ Čeljust, 2015, m. v., 112 str.

Anton Skapin, glavni junak v povesti Mateja Krajnc, na dobrih sto straneh popiše svoje spomine. Spremljamo ga od otroških let, ko je izgubil vse stike z družino, do razburkane, uporniške in pogosto tudi težke mladosti. Ves čas ga žene želja po pisanju iger in igranju, a vrata v gledališki posel se zanj odprejo šele po zaslugi poroke s starejšo žensko. Od tu nas pelje po poti svoje uspešne izobraževalne in umetniške kariere, od gledališča do ustvarjanja glasbe, ki jo od začetka do konca zaznamujejo tudi ženske v njegovem življenju. Matej Krajnc, slovenski pesnik, pisatelj, glasbenik in publicist, nam to kratko pripoved podaja v sicer redko besednem, a lahkotnem in predvsem duhovitem stilu, ki nas s svojim prikritim humorjem zabava od prve do zadnje strani. > NEŽA POZNIČ

1857
CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
Prva slovenska založba

Naročite se na
ZVON

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIJA ZA LITERATURO, KULTURO IN DRUŽBO

Letna naročnina (6 števil): 27 EUR, za tujino 45 EUR.
Cena posamezne številke: 5,40 EUR (za Slovenijo).
Naročila: info@celjska-mohorjeva.si · tel.: 03 490 14 20 ali 01 244 36 50
www.mohorjeva.org/zvon

Sveti Anton Prašičkar

Saša Vuga

Slovenska matica,

2015, t. v., 304 str., 26 €, JAK

Prizorišče že četrtega romaneskne- ga triptiha tematsko povezanih pripo- vedi – *Domobranec*, 2015, *Sveti Anton Prašičkar* in *Mrtvaški ples* – je znova pisatelju najbolj domači svet: Goriška na obeh bregovih Soče, največkrat kar staro mesto s slovensko okoli- co. Vuga se po tem svetu znova sprehaja skozi čas – od obdobja med obema svetovnima vojnama do sedanjosti in spet v preteklost, celo do tolminskih puntarjev – ter oblikuje svoje po malem čudaške, z mrač- no preteklostjo bridko zaznamovane junake. Vsi trije, Rafko Karlin, Evstahij Čarga in Matko Sovdat, se v posameznih »štorijah« triptiha – obdani vsak s svojim pisanim spremstvom ukrvljenih in zlomljenih pojav, obremenjeni z nekdanjimi, v prelomnih trenutkih izsiljenimi de- janji – tragično srečujejo s sedanjostjo. Pisatelj, izjemni mojster jezika, tudi tokrat vseskozi preseneča z dajanjem novih zvenov in pomenov že znanim besedam in s slikanjem grotesknih prizorov, kot so žive jaslice z Jezuščkom v mornarski majici, v kaverni iz leta 1915. > IZTOK ILICH

Objemi norosti

Brane Mozetič

Škuc, zbirka Lambda,

2015, m. v., 129 str., 20 €, JAK

Brane Mozetič

»Lahko se le spominjam, kako mi je bilo lepo. Česar tedaj seveda nisem vedel. Mogoče bi sam tedaj lahko obrnil tok dogodkov. In se D., ki je za mano lezel na seno, kasneje ne bi zmešalo. In se marsikomu ob meni ne bi zmešalo. In se morda meni ne bi zmešalo. Vročje je. Zato hlo v knjižnici. Moral bi na zrak. Pozabi- ti na silo, ki me vleče v mojo sobo. Pozabiti na zgodbe brez rešitve. Brez konca. Prekinjene. Kot je prekinjeno življenje. Teče. In potem ne teče več.« Brane Mozetič je svoje delo označil za slogovno in vse- binsko zbito. Golo, pomislim, ko berem njegov opis. Olupil je življe- nje, srečanja, kratke miselne in čustvene premise. Slekkel je nav- vlako in se gol postavil pred go- lo življenje. Piše o prevajalcu, ki išče družbo mladih gejev. Gre za mimobežna srečanja, prostitute ali boljši sejem. Grozljiv sejem ljudi, kjer tudi begunce prodajajo ge- jem. Kljub temu da srečuje čustveno, duševno in telesno ranjene moške, ne psihologizira. Ne razlaga, se ne potaplja v globine. Golo popiše, kar se dogaja. In vendar pusti na koncu potovanja s prevajalskega srečanja skupine, »ki se bo na trdih sedežih počasi vračala v svoj vsakdan, v svoj svet, če ta sploh še obstaja«, močan občutek ču- stvene praznine. > JEDRT JEŽ FURLAN

... slekel je navlako in se gol postavil pred golo življenje ...

2-nd hand emotions

Tomislav Vrečar

Center za slovensko književnost,

2015, m. v., 196 str., 20 €, JAK

Romaneski prvenec Tomislava Vrečarja, postavljen v začetek tega tisoč- letja, je napisan kot prvoosebna pripo- ved pesnika in DJa Thompsona. Ne le protagonist, tudi jezik je nenehno »na

tripu«, nihajoč med poetično zamaknjenostjo in vulgarno neposred- nostjo. Pripovedovalec obsesivno beza na plano (seksualne) tabuje, a to počne potikajoč se po temnih plesiščih, ki utripajo v plesnih ritmih. Avtor se ogne sprenevedavi svobodomiselnosti in avtentično prikaže mukotrpnost pot seksualne transgresivnosti protagonista, ki ob emancipaciji in užitku s sabo nosi tudi nelagodje. To dvojnost najbolje ponazarja po- navljajoč se motiv fiktivnega pisma papežu, v katerem seksualna sveta trojica, ki uteleša odklon od norme, najvišjo moralno instanco – res- da ironično – poziva k »normalizaciji« svojih praks. > MAŠA OGRIZEK

Kako se znebiti trupla

Borut Marolt

Manični poet, 2016, m. v., 174 str., 14,90 €

Prvenec pevca skupine Niet ni srhljiva kriminalka, kot daje slutiti naslov, am- pak prvoosebna zgodba Tomaža, ki je, ravno tako kot avtor, pevec v alterna- tivni glasbeni skupini. Roman opisu- je kritično obdobje v protagonistovem življenju; začne se v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, v času razpada Jugoslavije, tranzicije iz socializ- ma v kapitalizem in popolne spremembe vrednot. Beremo torej o ge- neraciji X, ki jo je tranzicija močno zaznamovala. V tem času je To- maževa skupina tik pred tem, da posname svojo prvo ploščo. A ker je junak nezmožen zaživeti v novem svetu, zbeži po poti odrasčanja, mladostniškega aktivizma in ljubezni. Skoraj potopisno mu sledimo v Italijo in Francijo ter se tik pred vrnitvijo v Ljubljano ustavimo še na Portugalskem. Avtorjev občutek za besedilo, ki so ga gotovo izobliko- vala leta pisanja pesmi, odlično sklene zgodbo, zato ni presenetljivo, da je roman že dočkal prvi ponatis. > VANJA JAZBEC

Pogovori z mačko Moniko

Kajetan Kovič

ilustracije: Ana Baraga

fotografije: Neca Falk, Kajetan Kovič

Mladinska knjiga,

2016, t. v., 96 str., 22,95 €, JAK

Pogovori z mačko Moniko so polni eno- stavnih modrosti. Pesnik se pogovarja z Moniko »o letnih časih, pesnikih, politiki, potovanjih, psih ... Mač- ke smo pametne po naravi. Zato tudi nismo v službi pri policiji. Od tam ni prišlo še nikoli nič dobrega. Še zlasti ne policijski pes.« Moni- ka vse ve, če slučajno ne – se zavije v tišino, v elegantni mačji maniri dvigne rep in zapusti geografsko središče prizorišča. Njuni pogovo- ri so modri, malo tekmujeta v spretnosti »kdo bo koga« in filozofsko merita moči. V preprostih mislih »Zamisli in sklepov se ne da jesti. Važna je akcija. Jaz ne sklepam, da bom lovila miši, ampak se use- dem pred mišjo luknjo, in ko miš pride, jo ulovim« – zma- ga Monika. Mačka ne kom- plicira, nič ne zavija v celofan ali išče lepotila tam, kjer jih

... duhovito in modro je bilo njuno sobivanje ...

pač ni. Prešerna ne ceni, ker ni nič napisal o mačkah, pa tudi zato ker pesniki kulturni dan podaljšajo v teden pitja. Nekulturno, res. Moni- ka je bila članica družine 19 let, njeno in življenje mačjih sopotnikov, naslednikov je popisano v mačjem dnevniku. Duhovito in modro je bilo njuno sobivanje. Kar vidim ju, oba sta že odšla od nas, kako se njuno ljubeče merjenje moči nadaljuje ... > JEDRT JEŽ FURLAN

Pesem za liro

Bina Štampe Žmavc

ilustracije: Alenka Sottler

avtor glasbe in producent: Vasko Atanasovski

Pivec, 2015, t. v., 84 str. + CD, 27,70 €

dr. Manca Košir

Redki so projekti v slovenskem knjižnem prostoru, ki bi bili tako celoviti in lepi, kot je knjiga s ploščkom *Pesem za liro*. Ko je urednica in lastnica založbe Milena Pivec dobila pesnitev Bine Štampe Žmavc, je v hipu vedela, da ima v rokah nekaj zelo dragocenega. Zato je k izvedbi svoje ambiciozne zamisli povabila najboljšiše: imenitno Alenko Sottler, ki je za podobo pesnikove muze Evridike preje-
la prestižno zlato medaljo za knjižno ilustracijo Society of Illustrators, za spremno besedo poznavalca svetovne književnosti Jaroslava Skrušnja in za produkcijo CD-ja, na katerem pesnica prebere svojo pesnitev ob glasbi Vaska Atanasovskega. In smo dobili knjigo za gledanje, branje in poslušanje, s katero lahko slavimo Orfeja kot mitski lik poezije in umetnosti nasploh, ter se s piscem spremne besede sprašujemo: Ime česa je Evridika?

Kultura, ki temelji na biblični tradiciji, verjame, da je »v začetku bila Beseda«. Na drugi strani sveta verjamejo, da je ritmična vibracija zvoka tista Božja sila, iz katere je nastal kozmos. Zanje je bil zvok pred obliko, sluh pred vidom, in ko pojejo mantre, občutijo slišanje »neslišnih zvokov s srcem«. Maji so bili prepričani, da je bil svet ustvarjen s pesmijo. »Najprej se je od nekod pojavila slutnja ritma in glasbe, odmev nikoli slišane barda, ki poje pesem daljnih prednikov, neznanu znane skrivnosti, ki jih nisem mogla prepoznati,« je zapisala Bina Štampe Žmavc na začetku, češ: »Mar nista ritem in zvok hkrati tudi sprožilna in temeljna nosilca vsebine? In ne samo to – nosilca tistih skritih metafizičnih nad- in podpomenov, ki se dosegu fizičnega izkustva izmikajo.«

Pesnitev sledi starogrškemu mitu o nesrečnem Orfeju, ki z liro objokuje svojo mrtvo ženo na pragu Hada tako presunljivo, »da trave so polegale, / boginje se smehljale, / nevihte grom utišale, / in vzdihovale skale«. Bard ljubezni ga-
ne kruto Hadovo oko, da sme po svojo ljubljeno v mrtvi hlad podzemlja, tja, kjer »neslišno sence skoz temo / rojijo v srhkem plesu, / druga ob drugi žalostno / polzijo v breztelesu«. Naj se ne ozre, ko bo senca ljubljene hodila skozi sen večnega večera. Orfej ne zaupa, ne verjame. Ozre se in tako izgubi Evridiko za vekomaj. Kot zgubljam tudi dandanes marsikoga in marsikaj, ker ne zaupamo, temveč nadziramo in kontroliramo ... »Ne vidi je, Evridike, / ne more je objeti, / ne sliši je, ne ve, če gre, / za njim skoz svet ukleti.« Ne zmoremo prenašati tihote samote, tako boli: »Neslišni hod Evridike / je tih od bolečine.« A Orfej kljub izgubi ohrani, kar mu je bistveno: »Ljubiti dušo in telo – / od tega se umira, / a jagnje je Evridika, / poeta ljubi lira.«

Konec pesnitve aktualizira zdajšnji čas: »V civilizaciji, ki v apokaliptičnem deliriju hoče postati nesmrtna, Muza noče več biti samo večna navdihovalka in hkrati žrtev, četudi povzdignjena na oltar poezije. Hoče prevzeti orfejsko vlogo,« napiše avtorica milo zvočne pesnitve z bogatim registrom besedja, tudi novega, izvirnega, in se pokloni liri, ki je slišala čarobni ritem in glasbo, ne da bi gledala v muzo: »Še Orfej, ki v zasmrti hlad / ga nuja lire žene – / za vrati vrat neskončno vrat / a muze izgubljene.« Navdih ne potrebuje več posrednice/posrednika, diha naravnost v srce tiste/-ga, ki ga odpre, in zasliši, kar ni več potrebno videti. Je bila Evridika le koprena? Se je zdaj umaknila ta pena, ker hoče čas naravnost skozi nas?

Konec pesnitve aktualizira zdajšnji čas: »V civilizaciji, ki v apokaliptičnem deliriju hoče postati nesmrtna, Muza noče več biti samo večna navdihovalka in hkrati žrtev, četudi povzdignjena na oltar poezije. Hoče prevzeti orfejsko vlogo,« napiše avtorica milo zvočne pesnitve z bogatim registrom besedja, tudi novega, izvirnega, in se pokloni liri, ki je slišala čarobni ritem in glasbo, ne da bi gledala v muzo: »Še Orfej, ki v zasmrti hlad / ga nuja lire žene – / za vrati vrat neskončno vrat / a muze izgubljene.« Navdih ne potrebuje več posrednice/posrednika, diha naravnost v srce tiste/-ga, ki ga odpre, in zasliši, kar ni več potrebno videti. Je bila Evridika le koprena? Se je zdaj umaknila ta pena, ker hoče čas naravnost skozi nas?

Dolgo prehanje

Maja Haderlap

prevod: Štefan Vevar

Cankarjeva založba,

2015, m. v., 84 str., 22,95 €, JAK

Maja Haderlap

Po izjemno odmevnem in nagrajenem romanesknem prvencu *Angel pozabe* se Haderlapova ponovno vrača k poeziji, v središču katere je jezikovna meja. Prehanje med dvema jezikoma in kulturama vedno pomeni tudi raziskovanje ne samo svoje no-
tranjosti, ampak tudi družinske preteklosti ali celo narodne zgodovine (cikel *karantanija*), ker »*jezik odpira strohnela vrata*«. Pesmi včasih preveva občutek tujstva, tudi občasne z dolgočasne utečenosti, ki se pritihtopi v dvojino, ponekod je začuti nemoč ob nemosti jezika ali silovito iskanje besede, ki bi v popolnosti ubesedila občuteno, ker: »*kar se ni zjasnilo v jeziku, premine*«. > KRISTINA SLUGA

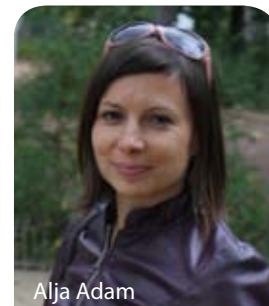
Po izjemno odmevnem in nagrajenem romanesknem prvencu *Angel pozabe* se Haderlapova ponovno vrača k poeziji, v središču katere je jezikovna meja. Prehanje med dvema jezikoma in kulturama vedno pomeni tudi raziskovanje ne samo svoje no-
tranjosti, ampak tudi družinske preteklosti ali celo narodne zgodovine (cikel *karantanija*), ker »*jezik odpira strohnela vrata*«. Pesmi včasih preveva občutek tujstva, tudi občasne z dolgočasne utečenosti, ki se pritihtopi v dvojino, ponekod je začuti nemoč ob nemosti jezika ali silovito iskanje besede, ki bi v popolnosti ubesedila občuteno, ker: »*kar se ni zjasnilo v jeziku, premine*«. > KRISTINA SLUGA

Dolgo smo čakali na dež

Alja Adam

Center za slovensko književnost,

2015, m. v., 95 str., 20 €, JAK

Alja Adam

V spremnem zapisu k zbirki Barbara Korun piše, da gre za poezijo, ki želi *nevidno narediti vidno*, prodreti v podstat in jo ozavestiti. Ženski lirski subjekt črpa iz lastnih izkušenj (mati, ljubimka, partnerka), hkrati pa se ves čas vrača v preteklost in preizprašuje usode družinskih prednic, še posebej babice, ki je prestala taboriščne grozote. Pesmim, ki raziskujejo notranjost, se zoperstavljajo one, ki ostajajo na ravni urbanih impresionističnih vtisov (*Kavarna*). Avtorica se tudi zelo odkrito loteva problemov našega časa. Mislim, da verzi, ki zrcalijo vso paradoksalnost sodobnega sveta, ne bi mogli biti boljši: »*V dolgi vrsti pred muzejem Ane Frank se gnetejo turisti, /.../ medtem ko v Haagu, kjer za zaprtimi vrati sodijo vojnim zločincem, vlada zatišje*«. > KRISTINA SLUGA

Prelomnica

Vid Šteh

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti,

2015, m. v., 34 str.

Kot prva pesniška zbirka, *Nepopolni konec sveta*, tudi druga izhaja iz življenja mladih, le da je ljubezenska tema potisnjena v ozadje, prepleta se z bivanjsko – težavami mlade generacije, ki je ne razumejo starejše generacije, pogosta motiva sta tudi osamljenost in čakanje. Prosti verz iz prvencu so zamenjale rime. Besede iščejo stik druga z drugo, včasih se zdi, da se hočejo na silo povezati, a se čuti njihova ločenost. Vezana oblika pesmi je pogosto nasprotna vsebini, kar kaže na iskanje urejenega življenja. > KATJA CINGERLE

Trilogija

Primož Čučnik

LUD Literatura, zbirka Prišleki, 2015, m. v., 160 str., 19 €

Eden najvidnejših sodobnih slovenskih pesnikov, ki je za svoje ustvarjanje prejel vse pomembne pesniške nagrade pri nas, v *Trilogiji* predstavlja izbor iz svojih zbirk *Nova okna* (2005), *Delo in dom* (2007) ter *Kot dar* (2010). Ni naključje, da med njimi ni zadnje *Mikado*, v kateri je opazen prelom z njegovo dotedanjo poezijo. Čeprav *Trilogija* ne prinaša novih pesmi, ampak le nekatere manjše popravke, je zanimiva najprej zato, ker je izbor opravil pesnik, in drugič zato, ker lahko bralec sledi tako razvojnemu loku kot avtorskemu prerezu Čučnikove poezije, za katero niso značilni radikalni odkloni ne na vsebinski ne na slogovni ravni. To je poezija, ki v vsej svoji silovitosti izhaja iz življenja, pri tem pa ne potrebuje metafizičnih oprimkov. In kako se je lotiti? Najbolje kar na strani 72 s pesmijo *Navodila za uporabo*, kjer piše: »Užij vsaj dvakrat. /... / Pazi na razmike med vrsticami. / Povečaj, poglej, kaj je med črkami.« > KRISTINA SLUGA

Homunkulus

Miha Marek

Eklibris, 2016, m. v., 70 str., 18 €

Knjižni prvenec mladega prevajalca in pesnika (1984), diplomirane filozofa, francista in biologa, ki se ne loteva le poezije, ampak tudi proze in kot član gledališke skupine Preglej dramskih besedil. Marekova zbirka je zanimivo zastavljena, skoznjo se kot rdeča nit vije večno zmuzljivi Hari, ki je hkrati vse in nič od tega, za kar se izdaja, resnično pravi homunkulus. Če Hari ni poet, ni malik, ni oko in ne uho ter ne jezik in ne rekrut, kdo pravzaprav je? Morda pesnikov alter ego v vseh mogočih pojavnih oblikah ali smo Hari kar mi vsi? Če je avtor želel poroditi več vprašanj, kot ponuditi odgovorov, mu je nedvomno uspelo. Marekove včasih ironične, drugič humorne pesmi, ki jih še podkrepijo preproste rime kot na primer v pesmi *Tovariš*: »Hari je pustil svoje / tovariše na cedilu. / Opustil je velike boje / in cepnil na biokilu«, imajo sicer dobre nastavke, vendar bi si ob branju želela občutiti več pesnika in manj Harija, razen, spet, če Hari ni kar pesnikov alter ego? In smo ponovno na začetku. > KRISTINA SLUGA

Na kratko; Nove in izbrane pesmi

Mihaela Hojnik

Mladinska knjiga, 2016, t. v., 144. str., 22,95 €, JAK

Nova zbirka žal že pokojne Mihaele Hojnik je nastala na podlagi izbora urednice Ignacije J. Fridl, ki je vanjo uvrstila še neobjavljene ali že revijalno objavljene pesmi (razdelek *Treba se je zapoditi med stvari*) ter izbor pesmi iz avtoričinih prejšnjih zbirk (razdelek *Janeževi upognjenci*). Hojnikova, ki je živila na Švedskem, je postala slovenskim bralcem bolj poznana ob izidu kratkoprozne zbirke *Maločudnice*, s pričujočo zbirko pa smo dobili tudi celovit vpogled v njeno pesniško ustvarjanje. Razdelek z neobjavljenimi pesmimi je kratek, ker gre večinoma za pesmi, ki so nastale v pesničnem zadnjem obdobju. Cikel *Na kratko* niza miselne utrinke, ki skupaj tvorijo smiselno celoto, sledi mu cikel *Mačke* in nazadnje *Nevezano*, v središču katerega je smrt oziroma strah pred njo: »*Ma-ma, / reci zdravniku, / naj mi ničesar ne razlaga. Nič o tem, / kaj me čaka.*« > KRISTINA SLUGA

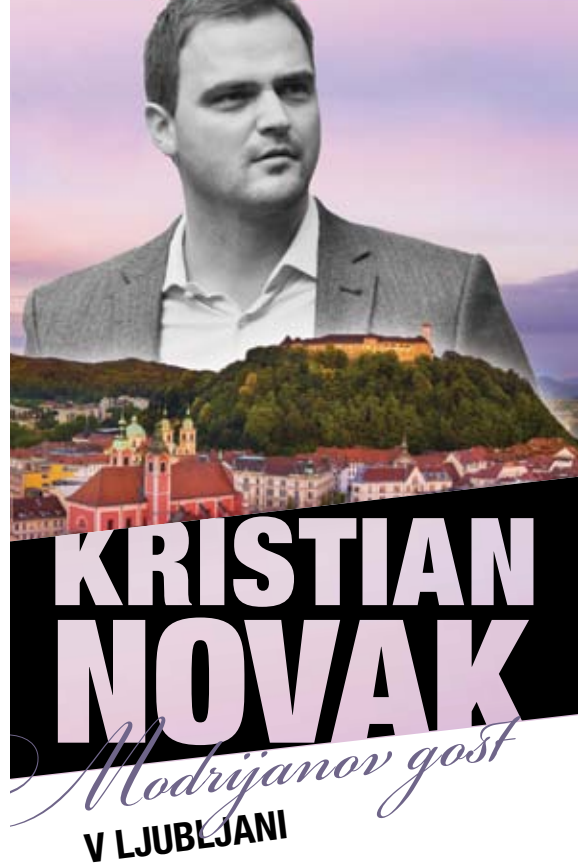

(E)sence eksistence; Soneti

Zvezdana Majhen

Obzorja, 2016, t. v., 107 str., 25 €

Po pesmih in pravljicah za otroke je nova zbirka namenjena odraslim bralcem. Razdeljena je na tri cikle, ki bi jih lahko imenovali tudi »spoznavanje narave in družbe«. Če se v prvem ciklu Majhnova posveča svojemu spočetju, rojstvu, naravi in *Prisegi besedi* (naslov soneta), se v drugem in tretjem usmeri v polje družbenokritičnega. V sonetni precep vzame tako preteklo kot zdajšnje družbeno dogajanje, kaj ima v mislih, pa razkrivajo že naslovi sonetov: *Indoktrinacija*, *Pred osamosvojitvijo*, *Zamolčani*, *Izbrisani* itd. V zadnjem, naslovljenem *Epilog*, zapiše: »*Moj etos je navdihnil ta slovar / ljubezni do edine domovine, / ki pulimo ji žlahtne korenine.*« > KRISTINA SLUGA

Družbeni roman, psihološka kriminalka, kvazidokumentaristična proza, literarizirani esej ..., besedilo o strahu in upanju, nenavadnem prijateljstvu in strašanski osamljenosti.

POGOVOR Z AVTORJEM

23. maj 2016, ob 18. uri,
Klub Cankarjevega doma

Vstopnina 3 €. Vstopnice so na volji pri blagajni Cankarjevega doma. Vstopnico lahko unovčite ob nakupu knjige v Klubu CD.

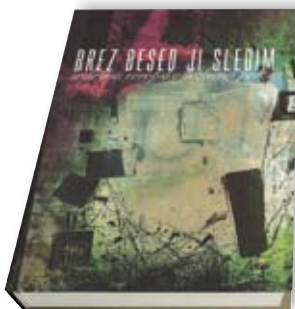
cankarjev dom

www.modrijan.si
facebook.com/ZalozbaModrijan

Brez besed ji sledim

Sodobna evropska
lezbična poezija
izbor in urejanje: Brane Mozetič
prevod: Aleš Mustar et. al.
Škuc, zbirka Lambda,
2015, m. v., 224 str., 25 €, JAK

Obsežna antologija, v kateri se predstavlja 55 avtoric iz 25 držav, ne zapolnjuje le vrzeli v našem literarnem prostoru, ampak je edinstvena tudi v evropskem, saj posebno pozornost namenja vzhodnoevropskim avtoricam, katerih poezija se nemalokrat izkaže za vitalnejšo in bolj družbenokritično od poezije avtoric evropskega Zahoda. Izbor sega od tistih, ki so orale ledino na področju lezbištva v literaturi in jih danes uvrščamo med klasike (Maureen Duffy, 1933), do najmlajših, Estonke Koidule Aidle (1994). Med njimi sta tudi dve Slovenki – Nataša Velikonja in Kristina Hočevar. Če pustimo ob strani dejstvo, da se nekatere avtorice ne želijo znajti v takšnih izborih, ker se čutijo popredalčkane, je treba upoštevati tudi, da je lezbištvo oz. javno izražanje tega v nekaterih državah še vedno tabu. Bele lise v zbirki ostajajo Črna gora, Albanija, Slovaška in nekatere druge države. Urednik Brane Mozetič in Nataša Velikonja, ki v poglobljeni spremni besedi predstavi literarnozgodovinski pregled lezbične literature pri nas in po svetu, si nedvomno zaslužita vse pohvale. Naj za konec omenimo, da antologije ne bi bilo, če se nekateri ustvarjalci ne bi odpovedali svojemu honorarju. O tem, kakšen je položaj, veliko povedo tudi Mozetičeve besede, da se v času njegovega urejanja prvih antologij homoseksualne literature v začetku devetdesetih let nihče ni javno spraševal, ali so potrebne, zdaj pa je to prej pravilo kot izjema. > KRISTINA SLUGA

... obsežna antologija ...

antologije ne bi bilo, če se nekateri ustvarjalci ne bi odpovedali svojemu honorarju. O tem, kakšen je položaj, veliko povedo tudi Mozetičeve besede, da se v času njegovega urejanja prvih antologij homoseksualne literature v začetku devetdesetih let nihče ni javno spraševal, ali so potrebne, zdaj pa je to prej pravilo kot izjema. > KRISTINA SLUGA

»Človek, ki ima vero in ki nekje na obzorju vselej vidi svojo svetlo zvezdo, se slej ko prej izvije iz vsake, na videz še tako brezizhodne situacije in si ustvari svoja Nebesa. Pa čeprav mala in čeprav pod Pohorjem.«

TONE PARTLJIČ

NEBESA POD POHORJEM

www.zalozba-litera.org

LITERA

Babica vas pozdravlja in se opravičuje

Fredrik Backman
prevod: Danni Stražar
Mladinska knjiga, zbirka Kapučino,
2016, t. v., 428 str., 32,96 €

Fredrik Backman

Backman (1981) je seveda tisti švedski blogger, ki se je mednarodno prebil s knjigo *Mož z imenom Ove*, in tisti, ki ste se navdušili nad njo, saj je izšla tudi v slovenskem jeziku, boste gotovo posegli tudi po drugem prevodu tega avtorja. Tudi tu gre za Backmanovo mešanico humorja, ekscentričnosti in nežnosti, zgodba pa se vrti okoli

sedemletne Else, ki je sicer prezrela za svoja leta, kljub temu pa ima razne težave, od tega, da ji (tudi zaradi njenega značaja) v šoli ne gre ravno najbolje, do tega, da se mora privajati na ločeno življenje svojih staršev, njena mama pa ima ob tem še novega partnerja, s katerim pričakujeta otroka. A vendar Elsa ni sama. Njena največja zaščitnica je namreč nihče drug kot njena sedemdesetletna babica, ki jo ima marsikdo za malo noro. To morda niti ni tako daleč od resnice, saj celo v bolnišnici, kamor so jo nastanili, nekateri »zdravstveniki« nočejo »sodelovati« z njo. Kljub temu pa je pri babici nekaj povsem zanesljivo: vedno bo v Elsini ekipi ne glede na to, kaj počne in ušpiči sedemletnica. Njun odnos in njuni pobegi v dežele, ki lebdijo nekje na meji med resničnostjo in fantazijo, so tako rdeča nit knjige, seveda pa življenje tako Elsi kot tudi babici na pot prinese tudi preizkušnje, pri katerih bosta morali dati marsikaj od sebe. Duhovito in občutljivo. > SAMO RUGELJ

Sanjači in grešniki

Matthias Göritz
prevod: Mojca Kranjc
Litera, zbirka Babilon,
2016, t. v., 221 str., 21 €

Matthias Göritz

Redkokdaj naletimo na roman, ki tako nevsiljivo in hkrati s pogledom od znotraj predstavi kako kulturno dejavnost, poleg tega pa ga zaznamuje tudi inovativen pripovedni pristop. Delo *Sanjači in grešniki* nemškega dramatika, pesnika in pisatelja Matthiasa Göritza iz leta 2013 nas atraktivno in poznavalsko potopi v globine zakulisja sodobne produkcije in trženja filmov. To stori predvsem prek monologa ostarelega, a še zmeraj mogočnega ameriškega filmskega producenta nemških korenin, s katerim novinar, drugi junak romana, vodi pogovor. Slednji v daljšem časovnem obdobju poteka na različnih filmskih lokacijah v Ameriki in Evropi. Spretno prepletanje resničnih filmov, filmskih igralcev in ustvarjalcev s fiktivnimi liki in izmišljenimi filmskimi zgodbami dopolnjuje izdelano dramaturško stopnjevanje odnosa obeh protagonistov. Roman je tako obvezno branje za vse, ki bi se radi poučili o kontekstu delovanja sodobne filmske industrije, obenem pa uživali v skrbno izdelani dramatični zgodbi ter odličnem prevodu izkušene in nagrajene slovenske prevajalke. > SAMO RUGELJ

Redkokdaj naletimo na roman, ki tako nevsiljivo in hkrati s pogledom od znotraj predstavi kako kulturno dejavnost, poleg tega pa ga zaznamuje tudi inovativen pripovedni pristop. Delo *Sanjači in grešniki* nemškega dramatika, pesnika in pisatelja Matthiasa Göritza iz leta 2013 nas atraktivno in poznavalsko potopi v globine zakulisja sodobne produkcije in trženja filmov. To stori predvsem prek monologa ostarelega, a še zmeraj mogočnega ameriškega filmskega producenta nemških korenin, s katerim novinar, drugi junak romana, vodi pogovor. Slednji v daljšem časovnem obdobju poteka na različnih filmskih lokacijah v Ameriki in Evropi. Spretno prepletanje resničnih filmov, filmskih igralcev in ustvarjalcev s fiktivnimi liki in izmišljenimi filmskimi zgodbami dopolnjuje izdelano dramaturško stopnjevanje odnosa obeh protagonistov. Roman je tako obvezno branje za vse, ki bi se radi poučili o kontekstu delovanja sodobne filmske industrije, obenem pa uživali v skrbno izdelani dramatični zgodbi ter odličnem prevodu izkušene in nagrajene slovenske prevajalke. > SAMO RUGELJ

Bog vas blagoslovi, gospod Rosewater

ali Bisere pred svinje

Kurt Vonnegut; prevod: Polona Glavan

Sanje, zbirka Sanje. Roman, 2015, m. v., 201 str., 17,95 €, JAK

Kurt Vonnegut

Vonnegut, satirični, izvirni, pogosto presenetljivi ameriški moderni klasik (1922–2007), je v slovenščini prisoten z večino svojih ključnih romanov. Pri čemer se je v kolektivno zavest najbolj zapisal s *Klavnico pet*, ki je izšla leta 1969. Štiri leta pred njo pa je izšel njegov peti roman *Bog vas blagoslovi, gospod Rosewater* (slovenski prevod je torej izšel pol stoletja po izidu izvirnika), v njem pa se

Vonnegut kaže kot duhovit in inteligenten pisec, ki uspe premešati različne vsebinske prvine. Glavni lik romana je Eliot Rosewater, milijonar in veteran druge svetovne vojne (nastopa tudi v drugih Vonnegutovih romanih), ki ima na skrbi družinsko fundacijo. Pri tej je na zvit način vezanega ogromno premoženja, zato ga ni mogoče kar tako porabiti. Za pravila fundacije in navzkrižno povezanost s korporacijo izve pravnik Norman Mushari, ki si zada nalogo, da bo Eliota Rosewaterja razglasil za opravilno nesposobnega, s čimer bi se na podlagi pravnega posredništva lahko dokopal do delčka premoženja ... *Bog vas blagoslovi, gospod Rosewater* je delo, ki slovi tudi po tem, da se je v njem prvič pojavil avtorjev alter ego Kilgore Trout, pisec znanstvenofantastičnih romanov, ki nastopa v več Vonnegutovih delih, vključno z njegovim zadnjim romanom *Časotresk*. > SAMO RUGELJ

Moj Mihael

Amos Oz

prevod: Mojca Kranjc

Mladinska knjiga, zbirka Roman, 2016, t. v., 332 str., 29,95 €, JAK

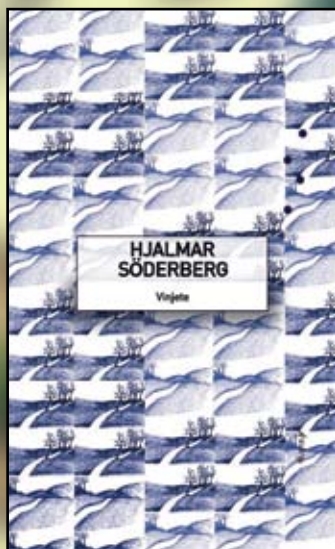
Amos Oz

Najbolj znanega izraelskega pisatelja Amosa Oza (1939) v slovenščini že poznamo po njegovem izjemnem avtobiografskem eposu *Zgodba o ljubezni in temnini* (po katerem je bil lani posnet tudi film v režiji Natalie Portman), kratkem romanu *Panter v kleti*

ter pisemskem romanu *Črna skrinjica*. Tokrat je pred nami eno od njegovih zgodnejših del. *Moj Mihael* je namreč drugi Ozov roman iz leta 1968, v zvezi z njim pa avtor ni imel nobenih pričakovanj. Potem pa je knjiga postala uspešnica, ki je preživela vse do današnjih dni (zato je prevod opremljen tudi z avtorjevo spremno besedo ob trideseti obletnici izida). Zgodba je preprosta, prvoosebna, vendar pripovedovana spretno in prepričljivo, v njej pa ima glavno vlogo energična izobraženka Hana Gonen, ki govori o svojem življenju od trenutka, ko je pred desetimi leti srečala svojega kasnejšega moža Mihaela, tedaj umirjenega študenta geologije. Naključno srečanje, ki mu je sledila poroka ter nekaj mesecev pozneje še nosečnost, za Hano sprva pomeni veliko upanje. Vendar niti z zakonom, niti s sinom ne doseže izpolnitve svojih pričakovanj, zato se zakonca počasi, vendar vse jasneje oddaljujeta drug od drugega. Liričen roman o razpadanju nekega odnosa, ki sploh nikoli ni dobro zaživel. > RENATE RUGELJ

LUD Literatura predstavlja novosti v zbirki Stopinje • www.ludliteratura.si • distribucija in prodaja: www.primus.si

HJALMAR SÖDERBERG

Vinjete

(kratka proza)

prev. Nada Grošelj

LYDIA DAVIS

Samuel Johnson je ogorčen

(kratka proza)

prev. Jernej Županič

IGOR MAROJEVIĆ

Mediterani

(kratka proza)

prev. Urban Vovk

ACHILLE CAMPANILE

Zgodbe proti nespečnosti

(kratka proza)

prev. Janko Petrovec

Vsa ta nevidna svetloba

Anthony Doerr

prevod: Alenka Moder Saje
Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2016, t. v., 527 str., 34,96 €

Anthony Doerr

Vsake toliko časa izide roman, ki seže nazaj v zgodovino ter z neposrednostjo in virtuoznostjo samega načina pripovedovanja zmore nagovoriti tako mlade kot tudi starejše. Doerr (1973) je ameriški pisatelj, ki mu je to uspelo že z drugim romanom *Vsa ta nevidna svetloba* iz leta 2014. Z njim je dosegel svetovno slavo, lani pa zanj

dobil tudi Pulitzerjevo nagrado. Ko sem ga bral, me je spomnil na *Huga Cabreta* izpred nekaj let, ki te na podobno čaroben način povleče nazaj v konkretno zgodovinsko obdobje, potem pa te ne spusti več iz njega. Gre za dvotirno, v obliki kratkih, učinkovitih poglavij posredovano zgodbo, ki ima svoje središče v drugi svetovni vojni ter dva glavna junaka, od katerih eden odrašča v Franciji, drugi pa v Nemčiji. Ona je Marie-Lurie, na začetku romana leta 1934 stara šest let, nežno dekletce, ki preživlja dneve s svojim očetom, ključarjem v pariškem naravoslovnem muzeju, ter se navdušuje nad rastlinskim in živalskim kraljestvom. Življenje se ji usodno spremeni, ko oslepi in zato postane še bolj navezana nanj. On pa je osemletni Werner, tehnični talent, ki kot za šalo sestavlja radie in mikrofone, svoje otroštvo pa preživlja v sirotišnici, zato sanjari o boljšem življenju. Že skoraj odrasla se nekaj let kasneje vsak na svoji strani znajdeti v drugi svetovni vojni, ki njo iz Pariza potegne v obmorsko mesto Saint-Malo, eno od pomembnih strateških točk po izkrcanju zaveznikov ob dnevu D, njega pa tudi zaradi njegovega tehničnega mojstrstva vpokličejo v nemško vojsko. Vsakega od njiju tako v vojni seveda čakajo razne preizkušnje. Od tu je samo še korak do njunega kratkega srečanja, ki za vedno zaznamuje njeno življenje, saj se zgodba raztegne vse do današnjih dni. Knjiga, ki se bo pri nas brala to pomlad. > SAMO RUGELJ

Beg

Zgodba nekega našega človeka

Milutin Cihlar – Nehajev

prevod: Maja Novak

Modrijan, 2016, m. v., 199 str., 15,40 €

Življenje protagonista romana Džura Andrijaševića niha med intelektualno privzdignjenostjo in romantičnim idealizmom na eni strani ter banalnostjo, inertnostjo in impotenco njegovega vsakdana na drugi. Razkorak med visokim potencialom in pičlim udejanjanjem njegovih talentov povzročata njegova preobčutljiva, nevrotična in odljudna narava, polna tako samopoveličevanj in samoobtoževanj, kot tudi zaplankano malomeščansko okolje. Namesto da bi študiral, na Dunaju vse dneve prebije v gostilnah, nato po premoru študij nadaljuje v Zagrebu in se kot učitelj zaposli v Senju, kjer se trk z okolico in samim seboj še zaostri. Pri zaroki se sooča z nasprotovanjem dekletovih staršev, pa tudi z ambivalentnim odnosom do žensk, ki mu ga je »privzgojila« pobožna mati. > MAŠA OGRIZEK

Ferfikbarica v peklu

Germaine Tillion

prevod: Jasmina Žgank

Sophia, 2015, m. v., 109 str., 15 €, JAK

Francoska etnologinja in socialna antropologinja, ki je doživela koncentracijsko taborišče Ravensbrück, je tam, sredi najhujšega nasilja, napisala ironično opereto v treh dejanjih. Ferfikbarica je poslovenjen izraz za »jetnico, ki poskuša ubežati pred vsakodnevni prisilnim delom«, gre pa za enega redkih zapisov, ki pričajo o črnem humorju, prisotnem v nekaterih taboriščih. Iz besedila ne veje le skrajno lucidna kritika nacizma, temveč tudi zavedanje in pojasnitev različnih metod usmrtitve, ki so jih uporabljali nacisti, jetniki pa so se jih ponekod predobro zavedali. Tillionova je po vojni delala kot profesorica in avtorica, pokopali pa so jo leta 2008 v pariškem Panteonu, odlikovano z najvišjimi priznanji. Knjiga, ki jo velja brati vzporedno z aktualnim madžarskim filmom *Savlov sin*. > ŽIGA VALETIČ

Najbogatejši izbor e-branja v Sloveniji

www.biblos.si

R. J. Palacio: Čudo

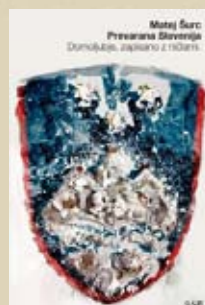
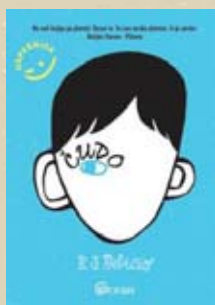
Mladinski roman, ki ga morajo obvezno prebrati vsi odrasli

Matej Šurc: Prevarana Slovenija

Razkrita ozadja slovenske osamosvojitve

Tone Partljič: Sebastjan in most

Mala zgodovinska kronika Maribora

z nami sodeluje že več kot 30 založb, med njimi:

Umetnost življenja

Dnevnik 1935–1950

Cesare Pavese

prevod: Dean Rajčič

Beletrina, zbirka Beletrina, 2016, t. v., 480 str., 29 €, JAK

Pesnik in pisatelj Cesare Pavese (1908–1950), eden glavnih predstavnikov povojne italijanske književnosti, je na Slovenskem vzbudil pozornost v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Takrat so bili v nekaj letih pri treh različnih založbah prevedeni njegova romana *Tovariš* in *Preden petelin zajoje* ter trije kratki romani pod skupnim naslovom *Lepo poletje*, v njih pa je Pavese tematiziral osamljenost sodobnega življenja. Potem je zanimanje zanj poniknilo, dokler ni bilo pred leti ponatisnjeno *Lepo poletje*, potem pa je izšla še knjiga njegovih pesmi z naslovom *Delati utruja*. Pavese je zaradi odpora proti fašizmu sredi tridesetih let pristal v kalabrijskem zaporu, takrat pa je začel pisati tudi dnevnik. Z njim nas popelje v razmišljanja o svoji ustvarjalnosti, njeni medsebojni povezanosti in razvidnosti, a tudi med svoja mnenja o delih drugih literatov ter analizo njihove izpovedne moči. Seveda je poezija in literatura samo ena plat njegovega dnevnika, drugo predstavljajo opisi zunanjega dogajanja in posameznih ljudi, pa njegovi zavzeti zapisi o lastnih čustvenih stanjih, od navdušenja ob dosežkih do tragičnih občutij ob nesrečnih ljubeznih. Pavese je dnevnik pisal vse do avgusta 1950, ko so v njegovo pisano vse bolj pronicale misli o samomoru, ki ga je konec avgusta tudi storil v neki hotelski sobi. Dnevnik, ki odlikava italijansko predvojno in povojno obdobje. > SAMO RUGELJ

... odslikava
italijansko predvojno
in povojno obdobje ...

Bledomodra ženska pisava

Franz Werfel

prevod: Anja Naglič

Modrijan, zbirka Nostalgijska, 2015, m. v., 108 str., 9,90 €, JAK

Novela sodi med najboljša dela enega vodilnih nemških pisateljev. Odvija se na meščanskem Dunaju na pragu druge svetovne vojne, ko si je Avstrija še zatiskala oči pred nemškim šikaniranjem in preganjanjem Judov, čeprav so se tudi v njej že stezale lovke antisemitizma. Znajdemo se v razkošni vili, kjer

Leonidas sprejema voščila ob svoji petdesetletnici. Med njimi je tudi pismo, ki zamaje temelje njegovega lagodnega meščanskega življenja in poruši njegov notranji mir. Leonidas se je namreč rodil reven kot cerkvena miš, veliki met na sam vrh dunajske družbene smetane pa mu je uspel predvsem zaradi njegove privlačnosti, elegance in »*nadvse prilagodljive umetnosti posnemanja*«. Kmalu po poroki z najbogatejšo dunajsko dedinjo se spusti v strastno afero z judovsko izobraženko Vera, ki ji obljubi zakon, nato pa jo brezsravno izkoristi in zapusti. Po dolgih letih se Vera vrne. Njena navzočnost in prošnja ga spomnita na vse compromise, ki jih je moral in jih še vedno sprejema. Vera mu torej nastavi ogledalo, vprašanje pa je, ali se je zmožen zazreti vanj. > KRISTINA SLUGA

Splet večnosti

Marguerite Yourcenar

prevod: Saša Jerele

Beletrina, zbirka Beletrina, 2016, t. v., 313 str., 27 €, JAK

Zaključni, vendar nedokončani del biografske trilogije francoske pisateljice Marguerite Yourcenar (1903–1987, prejšnja dva sta *V pobožen spomin* in *Severni arhivi*) bi bil najbrž napisan povsem drugače, če Michal, avtoričin oče, ki je v osnovi glavni lik tega literarnega življenjepisa, ne bi dobil pisma Jeanne, žene baltskega skladatelja Eгона de Revala in družice na poroki, s katerim ga je ta povabila, da bi del poletnih počitnic preživel v njihovi vili. Michal in Jeanne tako postaneta ljubimca, nad njo pa je očarana tudi Marguerite Yourcenar. Zato se knjiga v srednjem delu posveti tudi njenemu življenju, v prekrasnem prikazu dogajanja v poznem 19. in zgodnjem 20. stoletju pa pred nami splete nekakšno različico postviktorskega romana, s to razliko, da gre za resnične zgodbe, ko je visoka (francoska pa tudi evropska) družba živela povsem drugače kot danes. *Splet večnosti* kot zaključek pomembnega prevajalskega in založniškega projekta. > SAMO RUGELJ

Stephen Greenblatt: Will in svet

Kako je Shakespeare postal Shakespeare

Je še kaj takšnega, kar bo bolj razveselilo ljubitelje vrhunske književnosti in njenih književnikov, kot je biografija Williama Shakespeara? Upamo si trditi, da ne.

Ob 400-letnici smrti največjega dramatika vseh časov tudi v slovenščini.

»Vodnik po Shakespearju brez primere. Neprimerljivi Greenblatt skrivnostnega genija in njegove igre izriše iz mesa in krvi.«

- Marvin Hunt, Raleigh News & Observer

mladi
20
pomladi
Beletrina

Kako je odraščal komik

Jonas Gardell

prevod: Nada Grošelj

Miš, zbirka Bisernice,

2016, t. v., 246 str., 27,95 €

Naslov knjige lahko v bralcu spodbudi napčno pričakovanje humorja, v zgodbi je namreč več grenkobe kot sladkosti. Pripoved je preplet trejeosebne izpovedi fanta Juhe v času odraščanja in prvoosebni spominov odraslega Juhe. Juha, Jenny in Thomas so v razredu obstranci, ki jih skupnost ne sprejme zaradi majhnih in nepomembnih posebnosti: Jenny ni ljubka in ima čudaška, ostarela starša, Thomas živi samo z mamo, ki je nemškega porekla, Juha pa se preveč trudi postati priljubljen in opažen, saj živi v disfunkcionalni družini, starša se zanj ne zanimata in mu odkrito kaže, da ga pravzaprav nimata rada. Prav Juha doživlja tudi največ nasilja in zlorabe tako doma kot v šoli, kjer trpi in se med odmori zaklenjen skriva na stranišču. Razredničarka odvrta oči od nasilja in nestrpnosti med sošolci, beži od odgovornosti in svoje vzgojiteljske vloge. Pretresljiva zgodba o težavah v odraščanju, kjer odrasli povsem zatajijo. Čeprav vseskozi slutimo tragičen konec, nas ta vendarle silovito pretrese in gane. Subtilna pripoved, ki stopa čez gimnazijske meje, bo navdihnila tudi odrasle bralce. > SONJA JUVAN

Intimna dežela

Maria Barbal

prevod: Simona Škrabec

Beletrina, zbirka Beletrina,

2016, t. v., 420 str., 29 €, JAK

To ni samo nadvse osebna in intimna pripoved glavne junakinje Rite, ki jo spremljamo od njenih najznejših otroških let pa vse do odrasle dobe. To je zgodba čutečega dekleta, ki v svojem notranjem monologu vsa svoja občutenja naslavlja na svojo avtoritativno, hladno mater. To je zgodba, ki z vso trpkostjo in krhkostjo nakazuje, kako materin odnos vpliva na hčer in njeno dojemanje sveta. Notranjega in tudi zunanjega. To je zgodba, ki očara z imenitnim jezikom, z vso svojo dualnostjo, stvano iz občutenega impresionizma in prepredeno z imenitnimi ekspresionističnimi impulzi. Pisateljica spretno povabi bralca v intimno deželo glavne junakinje in ga vodi skozi vse otočke, ki se »šele skušajo zlepiti skupaj v eno celino«. Zdi se, da začne Rita drugače dojemati svojo mater šele takrat, ko ta nekega dne obleži v bolnišnici zaradi operacije slepiča. Šele tedaj lahko dekleta ob očetovi pripovedi vsaj malo odstre vrata v materin notranji svet, ki je zaradi boleče preteklosti poln »raznolikih pokrajin«. Branje, ki navdušuje in pušča sled v bralčevi intimni deželi. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Mraz

Thomas Bernhard

prevod: Štefan Vevar

Beletrina, zbirka Beletrina,

2016, t. v., 352 str., 27 €, JAK

Mraz iz naslova proznega prvenca Thomasa Bernharda iz leta 1963 je obenem dobeseden in metaforičen. Dogajanje je postavljeno v zakotno alpsko vasico, v majhno gostilno, kjer že več let životari v žled skrajnega pesimizma uklenjeni slikar Strauch. Pod pretvezo se v gostilni sredi zime nastani tudi mladi zdravniški pripravnik, ki ga tjakaj pošlje njegov nadrejeni, da bi skrivoma pisal poročilo o čudaškem slikarju, njegovem bratu. Skrajno omejen habitat, zaradi odmaknjenosti in snega skoraj popolnoma odrezan od preostalega sveta, poudarja ujetost vsakega od protagonistov v lasten svet. Avtor jih ne imenuje z lastnimi imeni, temveč samo s funkcijo, ki jo imajo v vaški skupnosti – birtinja, konjedec, inženir, žganjar ipd., s čimer jim odreka individualnost. Tudi na formalni ravni gre za (dvojno) potujitev: dogajanje v romanu je sprva precejeno skozi mizantropni pogled slikarja Straucha, ki ga obseda misel na samomor. Njegova opažanja pa so v obliki navedkov vključena v poročilo zdravniškega pripravnika, pri čemer se meja med obema vse bolj zabrisuje. > MAŠA OGRIZEK

KUD Sodobnost International

Spoznajte Vicença Pagèsa Jordàja!

Aprila bo Slovenijo obiskal pisatelj, literarni teoretik in profesor na katalonski univerzi Ramon Llull, Vicenç Pagès Jordà. Pronicljivi pisatelj bo osrednji tuji gost Dnevo knjige v Mariboru, iskrim pogovorom z njim boste lahko prisluhnili v Salonu uporabnih umetnosti v Mariboru, v Knjižarni GOGA v Novem mestu in v Trubarjevi hiši literature v Ljubljani, kjer se mu bo pridružil tudi dr. Marko Pavliha.

Prisrčno vabljeni na Klepete ob knjigi:

- sreda, 20. april 2016: Novo mesto, Knjižarna GOGA, ob 19.00
- četrtek, 21. april 2016: Maribor, Salon uporabnih umetnosti, ob 18.00
- četrtek, 21. april 2016: Maribor, Prva gimnazija, Prvi oder, ob 10.30
- petek, 22. april 2016: Ljubljana, Trubarjeva hiša literature, ob 17.30

Joan Ferrer je v svojem tisočletje trajajočem življenju do obisti spoznal dva sovražnika, ki ogrožata posameznikovo srečo: dolgčas in državni aparat.

Iz katalonščine prevedla Veronika Rot.

Vicenç Pagès Jordà.

Več o knjigah najdete na
www.sodobnost.com.

Ustvarjalna
Evropa
Kultura

Naročila sprejemamo na e-naslov:
sodobnost@guest.arnes.si.

Zgodbe proti nespečnosti

Achille Campanile

prevod: Janko Petrovec

LUD Literatura, 2015, m. v., 186 str., 22 €, JAK

Achille Campanile (1899–1977) je bil italijanski časopisni kritik, pisatelj in dramatik ter humorist. V slovenščini ga do zdaj poznamo le po drami *Dva prizora*, ki je bila na začetku devetdesetih uprizorjena v Slovenskem stalnem gledališču v Trstu. Knjiga *Zgodbe proti nespečnosti* tako prinaša reprezentativen pregled njegovih kratkih besedil. Najprej je tu izbor iz dveh knjig zbirk kratkih zgodb *Šparglji in nesmrtnost duše* (to je tudi naslovna zgodba, v kateri avtor »znanstveno« primerja ti dve reči, na koncu pa ugotovi, da nimata nič skupnega) in *Priročnik za konverzacijo*. V tretjem delu pa knjiga postreže z avtorjevimi dramoleti, najpogosteje enostranskimi dramskimi prizori s samo eno ali pa nekaj (humornimi) replikami. Recimo zvezda kot oseba, ki se pritoži: »Pa kaj spet hoče od mene ta astronom? Že celo uro bulji vame skozi daljnogled.« Campanilove izvirne pripovedne domislice so, denimo, reprezentativno razvidne v zgodbi Ugledni pisatelj. V njej se pisatelj iz naslova povzpne na vlak v svojih blatnih in ponošenih čevljih, potem pa v kupeju ugotovi, da se tam očarljivi slepar izdaja zanj. Ko ta zapusti vlak, ga resnični pisatelj hoče takoj razkrinkati, ko pa vidi, kako sopotniki z odobravanjem govorijo o očarljivcu, se pri tem ustavi, saj ugotovi, da je prevarant naredil veliko boljši vtis, kot ga zmore sam. Duhovito. > SAMO RUGELJ

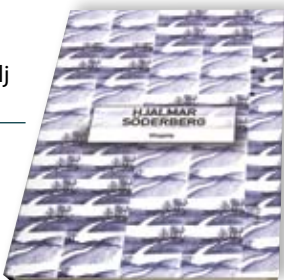

Vinjete

Hjalmar Söderberg; prevod: Nada Grošelj

LUD Literatura, 2015, m. v., 90 str., 18 €, JAK

Hjalmar Söderberg (1869–1941), pisatelj, dramatik, pesnik in časnikar, ki velja za enega največjih švedskih stilistov, je v zbirki dvajsetih kratkih zgodb *Vinjete* iz leta 1989 (samo tri leta po svojem prvcu *Zablode*) že izoblikoval svoj lastni slog. Ta temelji na pretehtani uporabi besed, ki jih le redko uporablja metaforično. Vseeno pa so zgodbe iz te zbirke, prvega prevoda kakega njegovega dela v slovenščino, polne simbolizma, ki je prepreden s sanjami, celo z nočnimi morami. To potrjuje eno ključnih Söderbergovih pripovednih maksim, da so vse samo sanje. Pisatelj je posluh za detajl, iz katerega potem zgradi zgodbo, se lepo pokaže, denimo, že v prvi, *Perorisbi*. V njej prvoosebni pripovedovalec prodajalki v cigarnici impulzivno pokaže perorisbo, ki jo ima v denarnici. Prodajalka želi nato na vsak način izvedeti, »kaj je na risbi«, torej kaj je za tem njegovim naključnim dejanjem. Pri tem je tako vztrajna, da se pripovedovalec odloči, da bo poslej kupoval v drugi trgovini. Miniaturne mojstrovine. > SAMO RUGELJ

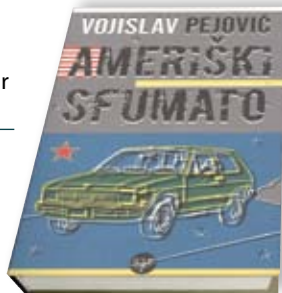

Ameriški sfumato

Vojislav Pejović; prevod: Aleksandra Rekar

Sanje, 2015, m. v., 167 str., 16,95 €, JAK

Osrednji junak kratkih zgodb se spiralasto, v časovnih preskokih, vedno znova vrača na isto mesto – tja, kjer je po materini smrti ostal »izpraznjen prostor za mizo, na kavču in v avtomobilu«. A ne glede na število ponovitev tam vedno znova najde samo zapitega očeta. Njegova brezdomnost pa ni le intimna, ampak širše družbena: temelje celotne generacije je spodjedla vojna na območju nekdanje Jugoslavije, brezno pa dodatno poglobila tranzicija, ki je sprivatizirala skrivne plaže in sodna gnezdišča (otroških) spominov. > MAŠA OGRIZEK

novo v zbirki

PREOBRAZBA

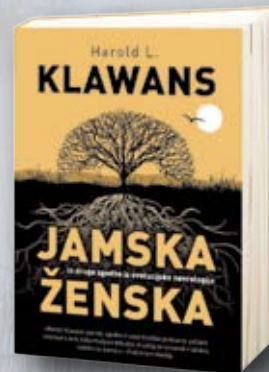
»Te izredno ganljive in poučne zgodbe o srečanjih med psihiatrom in klienti popeljejo bralca na nova področja uma – in ta pokrajina je resnično nepozabna.«
– Maggie Scarf

»Harold Klawans je eden najbolj vsestranskih sodobnih nevrologov ... eleganten in duhovit pisatelj, ki nam je dal kar nekaj čudovitih kliničnih zgodb.«
– Oliver Sacks

Irvin D. Yalom
RABEL LJUBEZNI
in druge psihoterapevtske zgodbe

370 strani, **24,90 €**

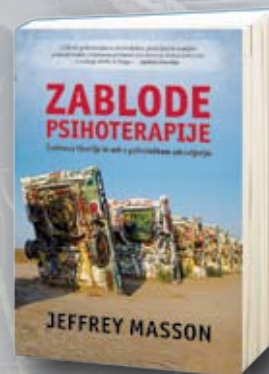
Harold L. Klawans
JAMSKA ŽENSKA
in druge zgodbe iz evlucijske nevrologije

310 strani, **24,90 €**

Benedict Carey
KAKO SE UČIMO
Presenetljiva resnica o tem, kdaj, kje in zakaj se to zgodi

323 strani, **24,90 €**

Jeffrey Masson
ZABLODE PSIHOTERAPIJE
Čustvena tiranija in mit o psihološkem zdravljenju

144 strani, **18,90 €**
2. izdaja, izide konec aprila

Walden

Življenje v gozdu

Henry David Thoreau

prevod: Mojca Dobnikar

Sanje, 2016, m. v., 272 str., 21 €, JAK

Zimzelena klasika prvobitnega življenja v izvrstnem prevodu. Henry David Thoreau (1817–1862) je bil ameriški filozof, zgodovinar, pisatelj in pesnik, ki se je leta 1845 odpravil k Waldenskemu jezeru blizu Bostona, da bi se tam z lastnimi rokami zgradil hišo, potem pa ob pristnem življenju v naravi sam s seboj izvedel prvovrstni socialni eksperiment o bivanju v tedanjem svetu. Na robu civilizacije, h kateremu se je, skupaj s procesom samoopazovanja, vračal vedno znova (vse skupaj je trajalo približno dve leti), je s svojimi zapiski postavil temelje za besedilo, ki je približno deset let kasneje izšlo v knjigi, ki jo še zdaj štejejo za eno največjih v ameriški humanistični literaturi. Walden s svojo – pogosto neprizanesljivo – refleksijo v zvezi s tem, kakšno življenje je smiselno živeti in čemu se je smotrno posvetiti, ostaja družbeno aktualen vse do današnjih dni, pri čemer nam s kombinacijo liričnih opisov in svojih angažiranih razmišljanj ves čas nastavlja tudi vprašanje, kako preprosto, učinkovito in smiselno živeti v sedanjem času. > SAMO RUGELJ

Henohova knjiga

prevod: Klemen Jelinčič Boeta

Celjska Mohorjeva družba,

2016, m. v., 84 str., 20 €

Kot v spremni besedi ugotavlja Janez Zupet, je Judom in kristjanom danes jasno, da so spisi medzavezne književnosti izjemno pomembni za spoznavanje zgodovinskih, jezikovnih in religioznih tokov v helenistični dobi. Mednje sodi tudi *Henohova knjiga*, ki se je postopoma izoblikovala od tretjega do prvega stoletja pred Jezusovim rojstvom. Gre za judovsko psevdopigrfsko besedilo, napisano v imenu Noetovega pradedca, Metuzalemovega očeta, z vsebino, ki spaja mitološke prvine in različna videnja, kot takšno pa se smiselno vklaplja v znane zgodbe iz *Stare zaveze*. Judi jo razumejo kot ob Svetopisemsko »zunanjo knjigo«, katolikom pa bi lahko pomenila apokrifno delo, če bi vsebovala t. i. navdihnjenje. > ŽIGA VALETIČ

Štiri ljubezni

Eseji o naklonjenosti, prijateljstvu, erosu in agape

C. S. Lewis

prevod: Mateja Jančar

Družina, 2016, m. v., 168 str., 16,90 €, JAK

Naslov zbirke esejev izhaja iz predpostavke, da v grščini obstajajo štiri različne besede za ljubezen, in priljubljeni krščanski mislec C. S. Lewis (1898–

1963) nam skoznje poda svoje teološke, moralne, psihološke in filozofske refleksije razumevanja štirih oblik ljubezni. O njih je pisal tako, kakor jih je tudi sam v času nastajanja videl in razumel (čeprav je bil menda ravno takrat samski). Kot prvo obliko ljubezni je postavil naklonjenost, najbolj skromno in hkrati zelo razširjeno obliko ljubezni, ki je najbolj značilna za odnos med starši in potomci (obojesmerno). Sledi prijateljstvo, ki ga ljudje po Lewisovem mnenju premalo cenijo, saj ga imajo le redki možnost izkusiti v pravi obliki. Na tretje mesto je postavil eros, ki poleg spolne dejavnosti vključuje tudi zapleteno stanje zaljubljenosti. In kot zadnja je na vrsti agape ali kot je zapisano v *Bibliji*: najvišja oblika ljubezni, neke vrste duhovna ljubezen, Božja ljubezen, žrtvovanje, ki ničesar ne zahteva v zameno in je zato najvišji cilj vseh drugih ljubezni. > RENATE RUGELJ

Intervjuji

Latinska Amerika skozi pogovore; Od Allena Ginsberga do Maria

Vargasa Llose

Marko Jenšterle

UMco, 2016, m. v., 409 str., 24,90 €

Jenšterle (1958), bivši dopisnik Dela in Tanjuga iz Buenos Airesa, se je po vrnitvi zaposlil na Ministrstvu za kul-

turo, kjer je zaposlen še sedaj, ostala pa mu je ljubezen do Latinske Amerike, zato je v zadnjih desetletjih postal nekakšen samoinicijativni kulturni posrednik in most med Latinsko Ameriko in Slovenijo. *Intervjuji* so knjižna zaokrožitev treh desetletij njegovih pogovorov z različnimi uglednimi latinsko ameriški umetniki (da je prišel do nekaterih, je potreboval tudi desetletje), pri čemer se ti raztezajo od glasbenih div Omare Portuando in Mercedes Sosa do pisateljic s slovenskimi koreninami Vlady Kociancich in Alejandre Laurenchic ter Nobelovca Maria Vargasa Llose in najbolj brane špansko pišoče pisateljice Isabel Allende. V pogovorih z njimi si je Jenšterle vedno znova prizadeval med črke ujeti in bralcu prikazati vso barvitost, strast in paradoksalnost tega kontinenta, kjer je magični realizem način življenja. > RENATE RUGELJ

Revije o knjigah na Slovenskem 1945–2015

Renate Rugelj

UMco, 2016, m. v., 14,90 €

Renate Rugelj, magistra založniških študij, ki že skoraj dvajset let dela v svetu tiskanih medijev in knjig ter je med drugim tudi soustanoviteljica revije, ki jo držite v rokah, je v monografiji *Revije o knjigah na Slovenskem 1945–2015* prepričljivo pokazala, da imajo splošnoinformativne knjižne revije na naših tleh dolgo in bogato tradicijo vse od konca druge svetovne vojne naprej. Njena ključna ugotovitev je, da take revije lahko kontinuirano izhajajo zgolj v kombinaciji pozitivnega odziva celotne knjižne panoge in javne podpore. Knjiga prinaša pregled in vsebinsko ter finančno analizo najbolj izpostavljenih splošnoinformativnih knjižnih revij v zadnjih sedemdesetih letih, ob tem išče skupne točke in razlike v posameznih revijalnih konceptualnih pristopih, na koncu pa predstavi tudi optimalen model za izhajanje tovrstne revije. > VANJA JAZBEC

Spletni antikvariat

www.bukvarna.net

Dobre knjige iz starih časov

Pravopisna razpotja

Razprave o pravopisnih vprašanjih

urejanje: Helena Dobrovoljc,

Tina Lenger Verovni

ZRC SAZU, 2015, m. v., 370 str., 24 €

Zbornik, posvečen spominu akademika Jožeta Toporišiča, povzema dogajanje na področju slovenističnega jezikoslovja v letih po izidu zbornika *Pravopisna stikanja* (2012). V tem času je začel delovati slovarski portal FRAN in je bila ustanovljena Pravopisna komisija SAZU s sedemnajstimi strokovnjaki iz osmih ustanov. Njihovo sodelovanje zagotavlja zastopanost različnih strok in posamičnih pogledov na normiranje slovenskega jezika, ki ga zahtevata njegov razvoj in potreba po novem pravopisu. Narava ustvarjanja tovrstnega standardizacijskega priročnika, poudarjata urednici, je taka, da šele približevanje različnih mnenj in dogovor, dosežen z utemeljitvami, lahko pripeljeta do sprejetja pravopisa v širši jezikovni skupnosti. Zato so v delo poleg slovenistov iz osrednjih znanstvenih ustanov vključeni tudi urednica in lektorica, pisatelj ter strokovnjak na področju digitalnih tehnologij. > IZTOK ILICH

Spletna besedila in jezik na spletu

Mija Michelizza

ZRC SAZU, zbirka Lingua Slovenica, 2015, m. v., 304 str., 17 €

Avtorica raziskave se v leksikološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Franca Ramovša ZRC SAZU posveča predvsem novostim, ki jih v besedoslovje in slovaropisje prinašajo splet in drugi elektronski mediji. Torej gradivo, nastajajočem šele nekaj desetletij, ki pa se kopiči s komaj predstavljalno hitrostjo. Poglobljeno raziskovanje elektronskih besedil, tudi tema doktorata Mije Michelizza, je zdaj, prirejeno za knjižno objavo, dostopno širši javnosti. V prvem delu oriše razvoj spletnega omrežja in predvsem z jezikovnega in jezikoslovnega vidika ugotavlja njegovo razmerje do preostalih elektronskih medijev. V drugem delu preučuje razmerje med korpusom, spletom, v našem času najboljše zbirke besedil, in slovarjem, torej tremi vedno bolj povezujočimi in prepletajočimi se pripomočki za različne jezikovne in jezikoslovne analize. V tretjem delu pa se z analizo številnih primerov posveča splošno znanima elektronsko posredovanima komunikacijama – blogu in Wikipediji. > IZTOK ILICH

Od književnosti do likovne umetnosti in glasbe

France Bernik

Slovenska matica, zbirka Razprave in eseji, 2015, t. v., 223 str., 23 €, JAK

Akademik France Bernik (roj. 1927) je literarni in kulturni zgodovinar, teoretik in pisatelj. Osnovno gibalno knjige so večidel že objavljeni prispevki, govori in nagovori, ki zaradi svoje aktualne vrednosti in razvrstitve enega ob drugega s podobno vsebino še jasneje osvetlijo opisano problematiko. Prvi sklop sestavljajo besedila o zgodovinski tematiki, druga skupina besedil pa se osredotoča na začetke slovenskega slovstva. V tretji, literarnozgodovinski sklop je avtor uvrstil portrete raziskovalcev slovenske književnosti. Četrta skupina pa je najbolj raznovrstna in zajema predstavitev vidnejših slovenskih humanistov z neliterarnega področja. Ta cikel zaokrožijo tudi prispevki o likovni umetnosti in glasbi. Iz sestavnih delov knjige je nastala raznorodna, a hkrati homogena, smiselno organizirana celota. Dokaj zahtevno branje bo navdušilo študente humanistike, strokovnjake, poznavalce in raziskovalce ter vse, ki jih delo dr. Franceta Bernika navdihuje že več desetletij. > SONJA JUVAN

Ena ptica prileteja

A Bird Flew In /

Indernderepült Egy Madár

urejanje: Urša Šivic

ZRC SAZU, 2015, m. v., 32 str. + CD, 13 €

Izbor na zgoščenci oživelih ljudskih pesmi porabskih Slovencev iz arhiva Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU obsega 42 enot. Spremlja jih brošura s pojasnili in komentarji v slovenščini, angleščini in madžarščini. Urednica in Marija Klobčar sta napisali strokovne muzikološke in tekstološke komentarje, Peter Vendramin pa je pripravil in obdelal zvočno gradivo. Valens Vodušek, Helena Ložar Podlogar in drugi sodelavci Glasbenonarodopisnega inštituta so pesmi posneli že na začetku sedemdesetih let, ko je bila ljudska kultura v porabskih vaseh, izoliranih od matice, še zelo živa, zaradi družbenih sprememb pa tudi že ogrožena. V Porabje so odšli z željo, da bi z zvočnimi zapisi dopolnili poznavanje slovenske ljudske ustvarjalnosti, in z zavestjo, da je treba ohraniti zvočno podobo te bližnje in obenem daljne pokrajine. Podatki v brošuri povedo, kdo je neko pesem zapel, kje in kdaj. > IZTOK ILICH

Veronika Urank-Olip

Slovenski križevi poti v cerkvah južne Koroške

Kulturnozgodovinska študija

214 strani, t. v.,
s slikovnim gradivom,
€ 25,00

384 strani, t. v., € 23,90

Mohorjeva
Celovec

www.mohorjeva.com

France Vrbcinc

366 X slovensko

z jezikovnimi kottički skozi leto

Predpomladna slovesnost v Slovanski knjižnici v znamenju Prešernove bibliofilske zbirke dr. Martina Žnideršiča

Slovanska knjižnica, Center za domoznanstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana je 15. marca letos nadgradila svoj bibliografski fond z obsežno in raznoliko zbirko knjižnih, revijalnih, časopisnih in drugih enot, ki se posredno ali neposredno navezujejo na življenje in delo našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna. Zbirko je knjižnici poklonil zbiratelj prof. dr. Martin Žnideršič. Čeprav Slovanska knjižnica že do zdaj v svojem fondu hrani veliko Prešernovih znamenitih in dragocenih del, prvotiskov, denimo tudi redke rokopis Ernestine Jelovškove *Spomini na Prešerna* iz leta 1883, je zbirko, ki je enkrat odraz zbirateljevega življenjskega bibliofilskega delovanja, z veseljem uvrstila na svoje police.

Na slovesni prireditvi ob prejemu je zbrane nagovorila in se donatorju zahvalila direktorica Mestne knjižnice Ljubljana, mag. Jelka Gazvoda, dr. Martin Žnideršič pa je prispeval zanimivo pripoved o svoji zbirateljski poti (zbirko je začel sestavljati že v gimnazijskih letih, tako da ga je spremljala skozi vse življenje do danes) in o posebej zanimivih delih zbirke, ki so si jih zbrani gostje lahko ogledali na razstavi v sami dvorani, kjer je potekala prireditev. Živahno iskro pesniške besede je med zbrane zanesel Andrej Rozman Roza – zbranim je recitiral svoji različici *Povodnega moža* in *Turjaške Rozamunde*, ki ne zaostajata za izvirnikom in kažeta, da sta oba motiva v pravih rokah lahko še vedno povsem aktualna.

Na razstavi so si gostje lahko ogledali temeljni del zbirke, kar pomeni seveda objave Prešernovih pesmi v časopisih, revijah, samostojnih knjigah, antologijah. Med izstopajočimi knjižnimi izdajami, kjer Prešernovi pesniški govorniki prisluhnejo in sledijo tudi žlahtne poteze likovne umetnosti, omenimo serijo treh knjižic *Ilustrirana dela Franceta Prešerna*, ki jih je leta 1940 in 1941 izdala Bibliofilska založba v Ljubljani z naslovi *Strúnam*, *Dekléтам* in *Pod óknam*. Večji sklop *Prešerniane* zavzemajo prevodi Prešernovih pesmi v tuje jezike: albanščino, angleščino, bengalščino, bosanščino, češčino, francoščino, hrvaščino, italijanščino, kitajščino, madžarščino, makedonščino, nemščino, poljščino, slovaščino, srbsščino, ruščino, ukrajinščino in celo v esperanto.

Zbrano delo

9./16. knjiga

Edvard Kocbek

urejanje: Mihael Glavan, Andrej Inkret

ZRC SAZU,

2015, t. v., 480/558 str., 37 €/knjigo

Edvard Kocbek

Zbirka *Zbrana dela* slovenskih pesnikov in pisateljev je v več pogledih edinstven kulturni dosežek in založniški projekt. V sedemdesetih letih, kolikor z občasnimi težavami in premori izhaja, je zamenjala kar tri založnike in samo tri glavne urednike; zapuščino akademikov Antona Ocvirka in Franceta Bernika je leta 2011 prevzel dr. Matija Ogrin, ki je zbirko pod okriljem izdajatelja, Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU, pripeljal do 264. zvezka.

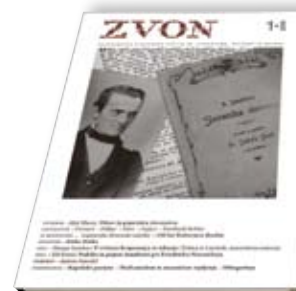
To zaporedno številko nosi 9. knjiga zbranega dela Edvarda Kocbeka, ki jo je uredil in z opombami opremil Mihael Glavan. Vsebinsko je razdeljena v dva dela: prvi, Svoboda in nujnost, vključuje Kocbekove eseje in publicistične spise – med njimi tudi prelomna Premišljevanja o Španiji –, kakor jih je izbral sam avtor, ter esej Eros in seksus, leta 1974 objavljen v samostojni brošuri.

V 16. knjigi zbranega dela, ki v zbirki nosi številko 263, so objavljeni dnevnik iz let 1936, 1937, 1940, 1944 in 1945. Njen sourednik in soavtor je ob Mihaelu Glavanu še Andrej Inkret. Gre za že peto knjigo dnevnikov, ki se od prejšnjih povezanih (1931–1935) razlikuje predvsem po tem, da so osebne, delovne in politične turbulence v tem obdobju Kocbeku preprečevale redno sprotno zapisovanje dogodkov, kaj pa se je morda tudi izgubilo. Posebno zanimivi sta zadnji leti, ki ju je avtor na navidezno pomembnih položajih preživel v Beogradu. > IZTOK ILICH

Revija Zvon

Najstarejša slovenska revija za literaturo, kulturo in družbo

Celjska Mohorjeva, 5,40 €/številko, 27 € letna naročnina (6 številke)

Revija *Zvon*, »najstarejša slovenska revija za literaturo, kulturo in družbo« – na leto izide šest števil –, se s prvo letošnje številke ponuja v prenovljeni grafični podobi. Leta 1870 je Josip Stritar na Dunaju zasnoval *Zvon* kot napredno in svobodomiselnost glasilo, v katerem so urednikovala številna pomembna imena slovenske literarne preteklosti. Leta 1983 so *Zvon* obudili v Celovcu, zdaj izhaja pri Celjski Mohorjevi družbi.

Zasnova ostaja podobna zadnjim številkam, začeni pri poeziji in prozi v nastajanju. Uredništvo namreč vabi ustvarjalce in ustvarjalke ter jim odpira prostor za objavo. Sledi esej iz letošnjega niza prispevkov o zgodovini najstarejše slovenske založbe, pa o globoki zakoreninjenosti slovenskega jezika v narečjih, nato oris dveh maturitetnih romanov skozi prizmo ženskih likov ter dodatna razgrnitev ženskosti, ki jo z Nietzschejem izpelje Edvard Kovač. V Predbranju najdemo tri odlomke iz novih knjig, sledijo pa ocene aktualnih knjig ter dva kulturna odmeva. Z lepo naklado 1500 izvodov se zdi, da bo *Zvon* še lep čas sopotnik slovenskega kulturnega prostora. > ŽIGA VALETIČ

Marijine podobe

Anselm Grün

prevod: Alenka Novak

fotografije: Marjan Smerke

izbor Marijinih upodobitev na

Slovenskem: Luka Vidmar

Celjska Mohorjeva družba,

2015, t. v., 128 str., 25 €

V knjigi so zbrani opisi Marijinih podob, ki so se ohranile v liturgiji, ljudski pobožnosti in umetnosti. Marijino podobo, kot zapiše avtor, teologija in liturgija osvetljujejo s treh vidikov: je prapodoba in zgled vere ter prapodoba Jezusove učenke, odsev materinskega boga ter lik odrešenega človeka. Vsak od štiridesetih zapisov je pospremljen

... zbrani opisi Marijinih podob, ki so se ohranile v liturgiji, ljudski pobožnosti in umetnosti ...

s celostransko reprodukcijo upodobitev Marije iz različnih slovenskih cerkva. Najstarejša med njimi je iz 12. stoletja, najnovejša je Marija patra Marka Ivana Rupnika, najznamenitejši med njimi pa sta ptujskogorska Marija Zavetnica s plaščem in Marija Pomagaj Leopolda Layerja iz bazilike Marije Pomagaj na Brezjih. > MAŠA OGRIZEK

s celostransko reprodukcijo upodobitev Marije iz različnih slovenskih cerkva. Najstarejša med njimi

je iz 12. stoletja, najnovejša je Marija patra Marka Ivana Rupnika, najznamenitejši med njimi pa sta ptujskogorska Marija Zavetnica s plaščem in Marija Pomagaj Leopolda Layerja iz bazilike Marije Pomagaj na Brezjih. > MAŠA OGRIZEK

Sveta brata Ciril in Metod

Njuno izročilo v slovensko

likovni ustvarjalnosti

Milček Komelj

Celjska Mohorjeva, zbirka VadeMecum,

2015, m. v., 200 str., 19 €

Knjiga priznanega umetnostnega zgodovinarja Milčka Komelja prikazuje osrednje upodobitve svetih bratov Cirila in Metoda v slovenski likovni ustvarjalnosti. Knjiga je razdeljena na tri dele; v vsakem od njih se avtor posveti določenemu zgodovinskemu obdobju in posebnostim vsakokratnega zgodovinsko-kulturnega konteksta. V prvem poglavju je v ospredju obujeno češčenje sv. Cirila in Metoda v 19. in 20. stoletju, povezano z narodnoobrambnim sklicevanjem na pripadnost slovanstvu; v drugem avtor med drugim osvetli oživitve glagolice in cirilice v slovenskem slikarstvu in grafiki v desetletjih po drugi svetovni vojni; v zadnjem pa piše tudi o teološko-likovnem prenovitvenem poskusu slikarja patra Marka Ivana Rupnika. > MAŠA OGRIZEK

Iz nevidne strani neba

Razkrite skrivnosti staroverstva

Pavel Medvešček - Klančar

ZRC SAZU, 2015, t. v., 576 str., 39 €

Podnaslov v vseh pogledih izjemne knjige, *Razkrite skrivnosti staroverstva*, veliko obeta – in veliko skrivnostnega tudi razkrije. Arheolog in zgodovinar Andrej Pleterski v uvodni besedi razloži temeljne pojme in mitično strukturo malokomu znanih, predvsem v srednjem Posočju ohranjenih ostankov staroverstva. Stara vera, po slabšalni krščanski oznaki poganstvo, je način življenja z različnimi, neposvečenim nerazumljivimi, v celosten sistem povezanimi pojavnimi oblikami. Pavel Medvešček, pisatelj, likovnik in raziskovalec ljudskega izročila, v doslej najboljše knjigi predstavlja s staroverstvom povezane svete prostore in obredne praznike s posebnimi jedmi in pijačami ter različne čare s čarnimi predmeti in znaki. Odkar si je že v petdesetih letih pridobil zaupanje Janeza Strgarja in drugih še živečih starovercev, je iz njihovih pripovedi potrpežljivo luščil namige in zgodbe ter jih zapisoval in nekatere ponazoril tudi s skicami. Zaslužen je, da kljub spretnemu skrivanju in zavajanju ter zaroti molka po smrti zadnjega dehnarja, svečenika starovercev z desnega brega Soče, niso zamrle brez sledu. > IZTOK ILICH

Rdeča na zlatem trgu

Marko Ivan Rupnik,

Nataša Govekar

prevod: Katarina Ravnikar

Družina, 2015, m. v., 272 str., 18,50 €

Pater Marko Ivan Rupnik, prejemnik Prešernove nagrade za mozaično poslikavo kapele Odrešenikove matere v Vatikanu (leta 2000), je vodja Centra Alletti, kjer »skupaj s svojimi sodelavci na teološkem, duhovnem in umetniškem področju išče poti za izmenjavo darov med krščanskim Vzhodom in Zahodom«. Dolgi vrsti Rupnikovih knjig sledi temeljit intervju, v katerem se teološki mislec pokaže v intimističnem zamahu. Rupnikova sodelavka Nataša Govekar nagovarja slikarja z osebnim razumevanjem, zato dialog prinaša preplet duhovnega in stvarnega, podobo, simbol, besedo in poklicanost pa združi s strokovno razpravo o slikarskih orodjih, tehnikah in pristopih. Nit knjige je bogoslužna umetnost v vseh razsežnostih, zlasti v odtujitvi vere od posvetne umetnosti in znanosti današnjega časa. > ŽIGA VALETIČ

Vzhodnoazijska konfucijanstva

Besedila v kontekstih

Chun-Chieh Huang

prevod: Sebastjan Vörös, Gašper Kvartič

Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2016, m. v., 261 str., 19,90 €

Konfucijanstvo je nastalo v 6. stoletju pred našim štetjem na podlagi visokomoralnih del, ki jih je starokitajski filozof Konfucij zapisal v dobi fevdalizma, šele po 14. stoletju našege šteta pa se je doktrina začela širiti v druge dele Azije, zlasti v Korejo in na Japonsko. Tajvanski profesor Chun-Chieh Huang prikazuje konfucijanstvo kot vezivno nit v razpravi o vrednotnih izhodiščih širše geografske regije, njenih skupnih točk, življenjskih slogov,

... idejno-ideološki zemljevid pomembnega dela sveta ...

navad, miselnih vzorcev in kulture. V prvem delu knjige tolmači konfucijanstvo kot tradicionalno humanistično podstat Vzhodne Azije in oriše njegov odnos z družbenopolitičnimi praksami v različnih obdobjih, v drugem delu pa skozi glavna konfucijanska besedila (pet klasikov, Razprave, Mencij, Nauk o sredini, Vzvišeni nauk) primerja njihove recepcije v različnih državah. Knjiga, ki služi kot učbenik, pa tudi kot idejno-ideološki zemljevid pomembnega dela sveta, ki moralnost in konservativnost še vedno vzpostavljata kot najvišji humanistični ideal. > ŽIGA VALETIČ

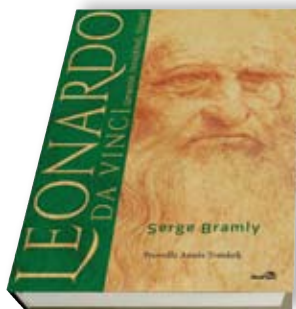
Leonardo da Vinci

Umetnik, iznajditelj, filozof

Serge Bramly

prevod: Anuša Trunkelj

Modrijan, 2015, t. v., 552 str., 37,90 €, JAK

Serge Bramly

Leonardo da Vinci (1452–1519), renesančni genij in eden od najbolj vsestransko nadarjenih ljudi, kar jih je kdaj bilo na našem planetu, skoraj pol tisočletja po svoji smrti še vedno zbujajo neznanostno zanimanje in knjige o njem izhajajo še naprej. Njegova biografija,

ki jo je napisal francoski pisatelj Serge Bramly (1949), je sicer izšla že pred skoraj tridesetimi leti, vendar je aktualna še danes, saj je bila nedavno v Franciji spet ponatisnjena. V njej nam skuša Bramly demistificirati da Vinci in ga prikazati tudi kot ambivalentega človeka, ki je vse življenje nihal med neznanskim ustvarjalnim stremljenjem in krhko intimnostjo. Ob tem da Vincijevo kronološko prikazano življenje ter njegove stvaritve ves čas navezuje na širši zgodovinski kontekst burnega časa, v katerem je živel veliki umetnik, še posebej pa se posveča da Vincijevim odnosom s ključnimi ljudmi v njegovem življenju, od staršev in mecenov pa vse do pomočnikov. Knjiga, ki bo tudi pri nas spet vzbudila zanimanje za velikana svetovne umetnosti. > SAMO RUGELJ

Družina Daneu, starinarji

Alessandra Lavagnino

prevod: Vasja Bratina

Mladinska knjiga, 2016, pt. v., 280 str., 24,94 €, JAK

Zgodba slovenske družine Daneu je ena tistih fasciniranih srednjeevropskih družinskih štorij, ki se vije čez več držav, dve stoletji in več dejavnosti. Vse skupaj se je začelo z gostilno na Opcinah, življenjska usoda pa je družino Daneu pripeljala v sicilijanski Palermo, kjer so razvili podjetje s starinami in odprli starinarnico – tisti večno skrivnostni prostor, kjer je nastanjena preteklost, kjer ima vsak predmet svojo zgodovino, in kjer nikoli ne veš, kakšno zgodbo ti bo o njem in njegovih prejšnjih lastnikih povedal starinar. Raznoliko družinsko preteklost in njeno dediščino je kot večja starinarka zbirala Ančka Daneu, ki se je namenila napisati družinsko kroniko, vendar tega ni dočakala. Zato je to nalogo prevzela Alessandra Lavagnino, italijanska pisateljica in avtorica številnih literarnih del, ki živi v Palermu, in doživeto, sproščeno in duhovito popisala prihode in preizkušnje družine Daneu. > SAMO RUGELJ

Will in svet

Kako je Shakespeare

postal Shakespeare

Stephen Greenblatt

prevod: Marija Zlatnar Moe

Beletrina, zbirka Koda, 2016, t. v., 381 str., 34 €, JAK

Stephen Greenblatt

Ob štiristoti obletnici smrti velikega angleškega dramatika in pesnika Williama Shakespeara (1564–1616) smo v slovenščini dobili njegovo novo biografijo, ki jo je leta 2005 napisal ameriški literarni kritik, akademik, teoretik in ekspert za Shakespeara Stephen Greenblatt (1943), utemeljitelj t. i. novega historicizma, v zadnjih letih naj-

bolj znan po svoji (tudi s Pulitzerjem nagrajeni) knjigi *The Swerve: How the World Became Modern* iz leta 2011. Seveda o Shakespeareju obstaja ogromno biografij, njegovo knjižno biografsko trilogijo angleškega pisatelja Erica Malpassa iz sedemdesetih let prejšnjega stoletja imamo tudi v slovenščini, knjigo o njem je leta 2007 recimo napisal tudi Bill Bryson, vendar je Greenblattov pristop nedvomno svež in še posebej sintetičen. Biograf nam skuša, z upoštevanjem znanih dokumentov (16. stoletje je že bila doba, ko se je marsikaj o ljudeh vodilo administrativno), nadrobneža citiranja fragmentov Shakespearejevih dram, potankosti in elementov tedanjega družbeno-kulturnega življenja, biografskih podatkov o njem, njegovi družini in njegovih starših pričarati Shakespearejev čas ter prikazati, kako je v njem lahko nastal dramatikov umetniški genij. Shakespeareva ljubezen do jezika in virtuoza spretnost z njim, ki sta mu jo vtepla šolska vzgoja ter pouk latinščine, njegova občutljivost za spektakel in določena erotična vznemirjenost ob pretvarjanju so bili skupaj z družinskimi razmerami – ko se je oče dvignil v tedanji strogo hierahični družbi, potem pa spet poniknil, kar je pri dramatiku vključilo potrebo po posnemanju življenja plemičev – po Greenblattu ključni elementi sestavljanke, ki so Shakespeareja povlekli v dramatiko in na oder. *Will in svet* je tako izvirna spojina umetnikovih stvaritev in trdnih dejstev, ki bo v letošnjem letu, ko bodo Shakespeareva dela uprizarjana tudi na marsikaterem slovenskem odru, še posebej aktualna. > SAMO RUGELJ

Mornar na kozi

Miroslav Košuta

Mladinska knjiga,

2016, pt. v., 259 str., 24,94 €, JAK

Košuti (1936), slovenskemu pesniku, pisatelju, novinarju, uredniku in Prešernovemu nagajencu leta 2011, je ob njegovi 80-letnici izšla živahna avtobiografska pripoved. V pojočem primorskem jeziku nas Košuta že na prvih straneh neposredno popelje v kraje, predvsem rojstni Križ pri Trstu, ki so zaznamovali njegovo otroštvo in mladost do sredine petdesetih let. Pred nami razstavi italijanske predvojne pritiske, ki so iztiskali slovenščino iz rabe in potujčevali primorska imena in priimke, kaže italijanska medvojna spričevala z vojaško ikonografijo – na njih je pisalo, da bodo zmagali itn. Opisuje tudi povojna leta ter takratne izzive, s fotografijami pa ves čas podlaga duh tega časa. In, seveda, tu sta ves čas tudi duh morja in pa Krasa, ki sta zaznamovala Košutov pogled na svet in njegovo doživljanje ter ga sčasoma prelevila, tako kot je zapisal Boris Paternu, v »zadnjega mornarja sicer zelo celinske slovenske poezije«. Hudomušna, a tudi grenka pripoved o življenju, ki ga je v otroštvu močno zaznamovala vojna. > SAMO RUGELJ

Iskrena knjiga, ki seže do srca.

Suzana Zagorc

KAJ PA VIDVA ČAKATA?!

Resnična zgodba para, ki ga odločitev za otroka vodi od uradne preko alternativne medicine vse do osebne preobrazbe.

Naročila: 01/520 18 39 • knjigarna@umco.si • spletna knjigarna www.bukla.si

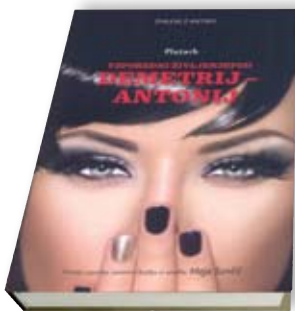
Knjige založbe Umco so na voljo tudi v vseh bolj založenih knjigarnah!

Vzporedni življenjepisi

Demetrij – Antonij
Plutarh

prevod: Maja Sunčič

Institutum Studiorum Humanitatis,
2015, m. v., 308 str., 19,99 €

Pred nami je nov par *Vzporednih življenjepisov*, dela starogrškega polihistorja Plutarha (ok. 46–ok. 120), ki je živel v času rimskega imperija in poskušal prikazati podobnosti med zavojevalci Rimljani in zavojevanimi, a kulturno naprednejšimi Grki. V našem paru življenjepisov je izbral dve pomembni osebnosti, ki po njegovem mnenju poosebljata *negativna* zgleđa. Med Grki je to makedonski vojskovodja in vladar Demetrij I. Poliorket (337–283 pr. Kr.), ki je v kaosu po smrti Aleksandra Velikega iz Grčije poskušal pregnati Aleksandrove naslednike, med Rimljani pa državnik in vojskovodja Mark Antonij (86–30 pr. Kr.), danes najbolj znan po svojem razmerju s Kleopatro VII. in po porazu v bitki pri Akciju, ki je utrdil oblast njegovega nasprotnika Oktavijana, poznejšega cesarja Avgusta.

Kot pove prevajalka dr. Maja Sunčič v obsežni spremni študiji, ki obsega dobro tretjino knjige, so Plutarhove vzporednice med protagonistoma včasih nekoliko posiljene; tako denimo zapiše, da sta oba doživela veliko premen sreče in nesreče, čeprav to velja predvsem za Demetrija, medtem ko se je Antonijeva kariera nekaj časa neprekinjeno vzpenjala, nazadnje pa strmoglavila. Isti želji, da bi prikazal podobnost med protagonistoma, moramo najbrž pripisati nesorazmerno pozornost, ki jo Plutarh nameni Demetrijevi ljubi, prostitutki Lamiji – očitno je zamišljena kot ustreznica Antonijeve Kleopatre, čeprav sta bili tako osebi kot ljubezenski razmerji povsem različni. Še več, celo zorni kot, s katerega Plutarh ocenjuje značaj in ravnanje obeh protagonistov, se spreminja od graje do hvale in spet nazaj, očitno odvisno od (ne)naklonjenosti virov, na katere se je Plutarh oprl v posameznih odlomkih; ne nazadnje lahko tudi ugotovljamo, da njune pregrehe niso bile tolikšne, kot bi nemara pričakovali od junakov »svarilnih zgodb«. Vsekakor pa njune hibe in s tem razlog njunega končnega propada avtor dosledno zva-ja na isti skupni imenovalec: očita jima nezmernost in uživaštvo, h kateremu v skladu z antično miselnostjo prišteva tudi (in predvsem) Antonijevo razvpito razmerje s Kleopatro. Dogodkom v zvezi s Kleopatro posveti izredno veliko pozornosti; še več, ko Antonij umre, se njegov življenjepis ne konča, kot bi pričakovali, temveč pisec preusmeri žaromet na Kleopatrin usodo in smrt.

Plutarhovi obravnavi Kleopatre posveti Sunčičeva približno tretjino spremne študije in v njej opozori, da Plutarh sledi virom v tradiciji avgustejske propagande, ki je Kleopatro – razumljivo – blatila, pa čeprav avtor v drugih spisih (*Ženska junaška dejanja*, *Nasveti ženinu in nevesti*) kaže liberalnejši odnos do pogumnih in odločnih žensk. Avgustejska propaganda, ki so jo prevzeli in še za pozne rodove ustoličili proavgustejsko usmerjeni književniki, denimo lirik Horacij v slavni odi 1,37 (*Nunc est bibendum* – »Zdaj piti je treba«), je namreč zreducirala vladarico in poveljnico Kleopatro na eksotično kraljico vlačugo, ki je omrežila in oslabila Rimljana Antonija, in ji pripisala glavno krivdo za Antonijev odpad od Rima. Priznanje ji je izrazila edino zaradi njenega samomora, ki naj bi ga deloma povzročil obup zaradi Antonijeve smrti (torej primerno »ženstveno« čustvo), deloma ponos. V letu, ko praznujemo štiristoletnico Shakespearjeve smrti, ne bo odveč omeniti, da so bili prav Plutarhovi opisi razmerja med Antonijem in Kleopatro osnova za Shakespearjevo tragedijo *Antonij in Kleopatra*; še več, dramatično odkritje Kleopatrine smrti v igri je skoraj dobesedno povzeto po antičnem piscu. Shakespearjeva obdelava te zgodbe pa je tudi sama navdihovala poznejše rodove književnikov – pomislimo samo na pesnitev *Pusta dežela* T. S. Eliota. > NADA GROŠELJ

»V vseh pogledih ODLIČEN PRIKAZ Mussolinija in fašističnega režima!«

IAN KERSHAW,
avtor uspešnic o Hitlerju

- VSI OBRAZI, ZLOČINI IN ZABLODE DIKTATORJA
- IZ ARHIVOV TAJNIH SLUŽB
- SPREMNA BESEDA DR. JOŽE PIRJEVEC

Knjiga izrisuje Mussolinija kot povzpeticnika in tirana na eni ter omahljivca in sanjača na drugi strani. Diktatorja spremljamo od začetkov do klavrne konca. Avtor razkriva njegovo intimno podobo in predstavlja ideologijo, ki so jo zaznamovali zločini v Evropi in Afriki. Prikazuje politika, ki je sanjal, da bo »ustvaril« novo zgodovino in Italiji povrnil blišč Rimskega imperija. Pri tem so mu stali na poti predvsem Slovenci, ki jim je namenil popoln izbris.

Najhitreje do knjige:

📖 v knjigarnah 🌐 www.emka.si ☎ 080 12 05

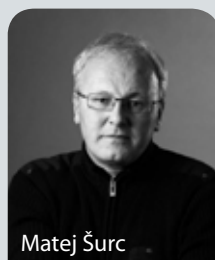
Prevarana Slovenija

Domoljubje, zapisano z ničlami

Matej Šurc

Sanje, 2016, m. v., 484 str., 19,95 €

Matej Šurc je skupaj s sodelavcem Blažem Zgago zasnoval raziskovalnonovinarsko trilogijo *V imenu države: Odprodaja, Preprodaja, Prikrivanje* (2011), enega največjih tovrstnih projektov pri nas. Pet let kasneje je sestavil nekakšno poslednjo knjigo o temnejših platih slovenske osamosvojitve ter v njej nanizal skrbno dokumentirane zgodbe – nekatere na novo odkrite, druge parcialno objavljene v knjigah različnih avtorjev. Kronologija se bere kot napeta kriminalka, obdobje pa zajema vsega dve leti in pol, od aprila 1990 do decembra 1992, ko so se do operativno-političnih funkcij – prvič in zadnjič v zgodovini – dokopa-

Matej Šurc

li mladeniči v svojih tridesetih letih, v shizmi dveh sistemov, na ramenih vojne. Glavna nit je nelegalna trgovina z orožjem, za mnoge izvirni greh današnjega stanja, zaradi morebitnih dokazov v tajnih hrvaških arhivih pa tudi vir hrvaškega izsiljevanja Slovenije v medsebojnih sporih. Korak za korakom vidimo, da je bila Slovenija, ki je navzven in navznoter vedno želela dati vtis miroljubne, konstruktivne in poštene države, izjemno močno vpletena v balkansko vojno zgodbo, v urjenje in oboroževanje ustaških sil, v nekaterih dejanjih pa je mogoče zaslediti tudi slo po domači krvi, še posebej pa globoko ponikanje velikih vsot orožarskega denarja. Trditve so je podprte s številnimi viri in dokazi, nekatere zgodbe, denimo tista o pilotu helikopterja Toniju Mrlaku, pa se nadaljujejo na sodiščih. > ŽIGA VALETIČ

Stoletje pred prvo svetovno vojno – res čas miru?

Ivan Vogrič

Slovenska matica, 2015, t. v., 96 str., 9,50 €, JAK

Zgoščena knjižica postavlja pod vprašaj domnevo, da je mirnodobski čas

docela miren. V žarišču je slovenski prostor pred izbruhom prve svetovne vojne, stoletje od Napoleonovega padca (1815) do sarajevskega atentata (1914). Vstaje in revolucionarna vrenja so se odvijali vsenaokrog, tudi v Italiji, bila pa je to tudi era kolere in črnih koz, bolezni, ki so jih tuje vojske prinašale v naše kraje (tudi v železnico) in ki so včasih kosile še bolj neusmiljeno od pušk. Leta 1848 se je zgodila pomlad narodov, sledili so ji krimska vojna, vojna za neodvisnost Italije, slovenski notranji razkoli, pa meksikajnarji in vse bolj izrazite balkanske napetosti. Anton Aškerc je leta 1901 v *Ljubljanskem zvonu* objavil seznam kar petindvajsetih vojn 19. stoletja in Evropa je bila vpletena v večino njih. Danes je jasna tudi zgodovina 20. stoletja, vprašanje pa je, ali lahko v 21. stoletju ravnamo še kako drugače. > ŽIGA VALETIČ

Maribor in Mariborčani

urejanje: Maja Godina Golija

ZRC SAZU, 2015, t. v., 256 str., 25 €

Odkar je Maribor pred šestimi leti dobil Raziskovalno postajo ZRC SAZU, se je opazno povečalo število monografij in zbornikov o Štajerski in njeni prestolnici. Maja Godina Golija, vodja te raziskovalne ustanove, je po več drugih izdajah uredila tudi zbornik o Mariboru in Mariborčanih. V njem, ob trinajstih sodelavcih z različnih znanstvenih področij, nastopa tudi kot avtorica. Marjan Toš, Boris Hajdinjak, Mateja Ratej, Dragan Potočnik, Manica Špendal in Valentina Bevc Varl najprej osvetljujejo vpliv Judov, večjih valov priseljencev in izjemnih posameznikov na družbeno in kulturno podobo mesta. Urednica, Jerneja Ferlež, Zdenka Semlič Rajh in Maksimiljan Fras pišejo o gospodarstvu, trgovini, gradbenem razvoju, gasilstvu in drugih dejavnostih v mestni občini do druge vojne. V zadnjem delu so zbrani prispevki Vlaste Stavbar, Dragice Haramija in Andreje Rakovec o kulturnem življenju in stvaritvah, povezanih s preteklostjo Maribora, Peter Simonič pa na koncu piše o političnih in družbenih pretresih zadnjih let. > IZTOK ILIČ

O vzponu komunizma na Slovenskem

Zbornik razprav

urejanje: Lovro Šturma

Inštitut Nove revije,

2015, m. v., 258 str., 14,90 €

Pod uredniško taktirko nekdanjega pravosodnega ministra Lovra Šturma, ki je tudi avtor večjega dela knjige, je nastal sintetični zbornik besedil o slovenskem komunizmu s prispevki zgodovinarjev in zgodovinarjev, ki na celotno obdobje 1941–1991 gledajo s kritično in pravnoformalno distanco. Druga svetovna vojna je Slovenkam in Slovencem prinesla nepričakovano državljansko vojno. Poleg treh okupatorskih sil je v ta prostor vstopila tudi ideja komunizma, komunisti pa so, kot strne Tamara Griesser - Pečar, neposreden boj proti okupatorju povezovali z bojem za revolucijo in za nov, socialistični družbeni red. Jerca Vodušek Starič pa dodaja, da je bila posebnost slovenske revolucije njena avtohtonost in samostojni vzpon na oblast, vendar tudi cilji odpornišтва (še tako demokratični) niso vplivali na naravo sistema, ki ga je komunistična partija načrtovala in nato vpeljala med vojno in po njej. > ŽIGA VALETIČ

Slovensko izseljenstvo v luči otroške izkušnje

urejanje: Janja Žitnik Serafin

ZRC SAZU, 2015, m. v., 194 str., 15 €

Zbornik se v nasprotju z večino raziskav z izseljenstvo tematiko ukvarja z usodami in pričevanji otrok, bolj nevidnega kot vidnega dela selitvene populacije. To področje obravnava z zornih kotov sociologije, zgodovine in etnologije. Prispevki devetih avtorjev, večinoma sodelavcev Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU, so razvrščeni v štiri tematske sklope. Mirjam Milharčič Hladnik v uvodnem prispevku podaja definicije v povezavi z različnimi migracijskimi konteksti. Urednica in Jure Gombač v drugem delu pišeta o pojavljanju otrok v izseljenkem leposlovju oziroma medmrežnih vsebinah. Tretji del, *Otroci v specifičnih izseljenkih situacijah*, sestavljajo prispevki Daše Koprivec, Urške Selan in Marine Lukšič Kacin. Tudi četrti del z naslovom *Otroci v slovenskem izseljenstvu in Jugoslavija* so sooblikovali trije avtorji: Marjan Drnovšek, Damir Josipovič in Marjanca Ajša Vižintin. > IZTOK ILIČ

Žalostni tropi

Claude Lévi-Strauss

prevod: Suzana Koncut

Studia humanitatis, zbirka Studia humanitatis,

2015, m. v., 559 str., 30 €, JAK

Založba Studia Humanitatis se je ob tridesetletnici svojega obstoja in knjižnega izhajanja z nekaterimi knjižnimi izdajami vrnila k svojim izvorom, kjer pomembno mesto zavzema francoska teorija. To potrjuje tudi prevod knjige *Žalostni tropi*, ki je izšla leta 1955, njen avtor pa je svetovno znani etnolog in antropolog Claude Lévi-Strauss (1908–2009). Leta 1985 je pri isti založbi izšel njegov prvi prevod v slovenščino – knjiga *Oddaljeni pogled* (poleg tega so prevedena še njegova dela *Rasa in zgodovina* ter *Totemizem danes in Divja misel*, ki je izšla pri *Temeljnih delih*). *Žalostni tropi* so ena najbolj znanih knjig vseh časov o antropologiji in kulturnih študijah, o njej pa je izšlo ogromno študij in knjig. V osnovi niti ne gre za strokovno, temveč bolj za izpovedno in potopisno delo. Lévi-Strauss nas v njem iz Francije popelje v Brazilijo ter nas ob tem ves čas inteligentno seznanja z različnimi opažanji o takratnem življenju in bivanju v mestih, kot je São Paulo. Seveda se vrača tako v zgodovino novega sveta in čas po Kolombu kot tudi v lastno preteklost, saj izvorno primerja ameriško in azijsko civilizacijo, ki jo tudi pozna precej dobro. Ključni del knjige je seveda tisti, ko se odpravi v notranjost Brazilije med različna indijanska plemena. Razvozlati skuša včasih precej zapletene strukture ureditve njihovega življenja, ob tem pa analizira tudi njihove telesne poslikave in tetovaže ter preučuje obrede in nakit, ki pri teh avtohtonih prebivalcih predstavljajo ključni del njihove simbolne vrednosti. Knjigo je izvrstno prevedla Suzana Koncut (tudi prevajalka *Divje misli*), delo pa nas potegne tudi v čas ob izidu izvirnika pred šestdesetimi leti, ko je žirija za ugledno nagrado Gouncourt ugotovila, da so *Žalostni tropi* žal neleploslovno delo, zato mu ne morejo podeliti te nagrade. > SAMO RUGELJ

Liberalizem, fašizem, neoliberalizem

Tomaž Mastnak

Založba /*cf., Oranžna zbirka, 2015, m. v., 185 str., 16 €, JAK

Ravno v času, ko je kot nova evoliucijska stopnja neoliberalizma na evropskih pa tudi slovenskih ulicah zavel duh po fašizmu, je izšla domišljena študija Tomaža Mastnaka, znanstvenega svetnika na Filozofskem inštitutu ZRC SAZU, v kateri avtor že s prvim stavkom napove tezo, ki jo učinkovito razvije v nadaljevanju: fašizem je (bil) v politični zgodovini močno povezan z liberalizmom. Ne glede na to, da naj bi bil liberalizem v svoji osnovi dober in že zaradi tega v nasprotju z zlim fašizmom (neoliberalizem v tem smislu nima več nobene pozitivne oznake in je politično diskreditiran), Mastnak z zgodovinskimi primeri pokaže, da je imel (tudi) liberalizem vedno ambivalenten odnos do ljudstva. Demokracijo je toleriral, dokler je bilo ljudstvo v smislu pravic omejena družbena kategorija, ko pa je ljudstvo to želelo preseči in je terjalo obče pravice za vse, tedaj so ga liberalci prekrizali. Provokativno in aktualno. > SAMO RUGELJ

Boj za zgodovino

in Civilizacija – beseda in ideja

Lucien Febvre

prevod: Varja Balžalorsky Antič

Studia humanitatis, zbirka Studia humanitatis,

2015, m. v., 340 str., 25 €, JAK

Febvre (1878–1956) je eden najbolj znanih francoskih zgodovinarjev, ustanovitelj zgodovinske šole Annales, znanstvena revija s tem imenom pa je začela izhajati ravno takrat, ko se je leta 1929 sesul Wall Street. Tisti, ki jim je blizu zgodovina založništva, tega avtorja gotovo poznajo po njegovem referenčnem delu *Prihod knjige* (*L'apparition du livre*, 1958), ki je izšla posthumno, njen soavtor pa je bil Henri-Jean Martin – v slovenščini tega zgodovinarja do zdaj še nismo imeli priložnosti brati (za razliko od, denimo, Fernanda Braudela, ki je tudi pripadal isti šoli). Njegova knjiga *Boj za zgodovino* (prvič je izšla leta 1952, štiri leta pred avtorjevo smrtjo) zato predstavlja dober uvod v Febvrove poglede, izhodišča in stališča, saj gre za izbor dobre polovice od nekaj več kot tridesetih razprav, (knjižnih) recenzij in predavanj, ki so izšli tudi v knjižni obliki. Izboru pa je dodana še leta 1930 objavljena razprava *Civilizacija*. Beseda in ideja, v kateri Febvre pojasnjuje zgodovino pojavljanja tega pojma. > SAMO RUGELJ

Liber.ac

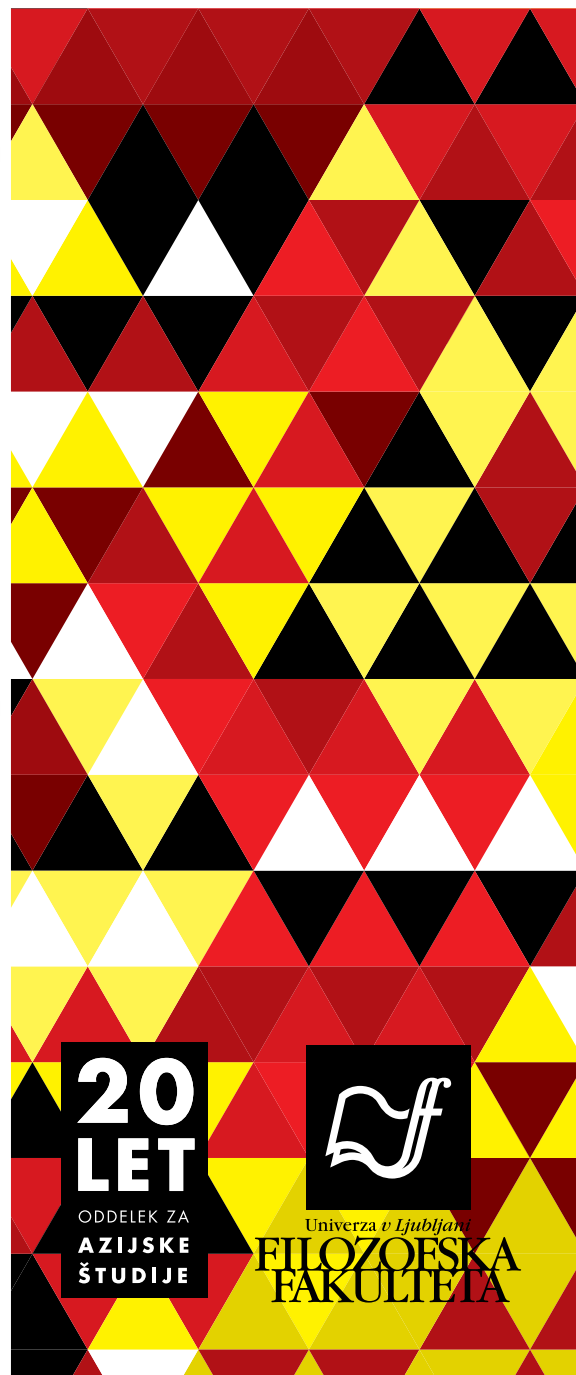
Sejem

akademske

knjige

FOERSTERJEV VRT ZA FILOZOFSKO FAKULTETO

24.-26. MAJA 2016 POTOVANJE NA VZHOD

20 LET

ODDELEK ZA
AZIJSKE
ŠTUDIJE

Univerza v Ljubljani
FILOZOFSKA
FAKULTETA

Vse, kar Boštjan Videmšek, ta izvrstni Delov (proti)vojni poročevalec in avtor knjig, počne v svojem življenju, dela s strastjo, predanostjo in veliko mero profesionalizma. Predvsem pa z obilo posluha za (so)človeka.

»Pogum je preživeti pekel in ostati človečen. To je tisto, kar najbolj navdihuje.«

Na begu

Moderni eksodus (2005–2016):
z begunci in migranti na poti
proti obljubljenim deželam

Boštjan Videmšek

fotografije: Jure Eržen

UMco, zbirka 'S terena',

2016, m. v., 324 str., 24,90 €, JAK

Prav človečnost je tisto, kar ga, kot sam pravi, najbolj navdihuje pri njegovem delu, in to vodilo je močno vtakano tudi v vse zgodbe iz njegove najnovejše knjige *Na begu*. Ta je v marsičem drugačna od njegovih predhodnih, *Vojna terorja* in *Upor*, medtem ko *Ultrablues*, »tekaška biblija«, ki jo je soustvaril s Samom Rugljem in Žigom X Gombačem, slogovno že nakazuje, v katero smer pisanja bi se rad razvijal v prihodnje.

Za pogovor – ta je potekal v sproščnem tikanju, saj sva novinarska kolega – sem ga ujela nekje vmes med vsemi zgodbami, s katerimi iskreno diha, ter ravno po vrnitvi z Leipziškega knjižnega sejma, kjer so se za prevod knjige *Na begu* že iskreno zanimali tudi nemški založniki.

Bukla: Ob izidu svoje prve knjige *Vojna terorja* si rekel, da če bi imela ena sama beseda v življenju smisel, knjige ne bi bilo, ker ne bi bila potrebna. Ali to torej pomeni – glede na to, da je to že tvoja tretja knjiga –, da besede še vedno ne najdejo poti tja, kamor bi morale, oziroma da ne znamo več slišati, čutiti?

Videmšek: Neskončno veliko besed je, a živimo v času stopnjujoče se vizualne »antikulture«, ko veliko več gledamo, nič ne vidimo, še manj pa slišimo. Zato je toliko pomembneje vztrajati pri klasičnem načinu komunikacije. Pisani jezik tukaj in zdaj ima moč samo, če za njim stoji avtoriteta dejstev, znanja in razumevanja. Treba se je živalsko boriti za ta prostor, a jaz vztrajam pri najbolj starošolskem pristopu k svojemu poklicu, ker nič v njem ne velja, če nisi čisto blizu in se ne pogovarjaš z vsemi ljudmi, s katerimi se lahko.

Bukla: Prav to številni cenijo pri tvojem pisanju. Pa vendar si se v preteklosti vedno trudil, da si ostajal »samo« opazovalec in zapisovalec zgodb, priča dogajanja, ki sam osebno ne vstopa v zgodbo. V knjigi *Ultrablues* pa se je zgodil preobrat, nenadoma si sam postal del zgodbe in dogajanja. Kako je prišlo do tega premika – morda iz neke notranje nuje?

Videmšek: Preprosto sem se sprostil. *Ultrablues* je ljubek »egosafari«, ki se je spremenil v knjigo. Ugotovil sem, da lahko pišem iz sebe in o sebi, prej tega nisem vedel, dvomil sem o tem. Bil sem v krču, vse skupaj mi je predstavljalo greh proti mojemu poklicu. Potem pa sem vendarle žanrsko izstopil iz svoje zelo ozke in trpke novinarske kože, dovolil sem si kanček lirike in pisateljavanja, to je bilo spodbujajoče, navdihujoče in prijetno. Prvi je to fazo opazil Samo (Rugelj, op. p.), potem se je vse to preneslo tudi v žurnalistično pisanje, dovolil sem si postati avtor, kar je imeniten občutek.

Bukla: Element prvoosebnosti je v knjigi *Na begu* tisti, ki po mnenju prvih bralcev daje posebno težo vsemu zapisanemu. Med drugim si ga poudaril čisto na začetku tudi s stavkom, da to »ni knjiga o njih, ampak o nas«. Si moral kljub temu sproti sprejemati odločitve, da želiš iti pri pisanju globlje vase, sploh če si čutil, da te morda spet zanaša nazaj v žurnalistično pisanje?

Videmšek: To ni bila strateška odločitev, sploh ker se je vse skupaj dogajalo sproti. Knjiga namreč ni nastala samo na podlagi nekaterih starejših besedil, ki sem jih zdaj dodelal, ampak na podlagi številnih zapiskov in izkušenj, ki jih dobivam sproti. Begunske zgodbe namreč spremljam že ves čas. Vse skupaj se je začelo že mnogo prej kot leta 2005, ko se začne dogajanje v

knjigi *Na begu*. V resnici se je vse začelo odvijati z bosanskimi begunci že leta 1993, 1994; to je bil moj vstop v to zgodbo, moji prvi stiki z vojno. Tam so bile tudi prve ljubezni ...

Bukla: Tvoje osebne?

Videmšek: Ja, seveda. In tako so tudi ta intenzivna čustva vplivala na nadaljnji razmislek v tej zgodbi, ki sem jo poskušal živeti vzporedno. Zato se je omenjena prvoosebnost nadaljevala vse do konca moje nove knjige. V njej je strateško samo to, kar si omenila že prej, in sicer da »to ni zgodba o njih, to je zgodba o nas«. Zato jo je treba pripovedovati, jo čutiti z vsem, kar smo mi in kar sem jaz. Če ne bi bil odprt do ljudi, oni ne bi bili odprti do mene. To je tudi moja prednost v primerjavi z drugimi novinarji, ki prav tako delajo begunske zgodbe; poznam namreč mesta, vasi, tudi četrti, iz katerih ti ljudje prihajajo. To je pri stiku s človekom zelo pomembno; srečanje pomeni stik z domom, melanholično nostalgijo, ne le za tistega, ki je na begu, ampak tudi tistega, ki ljudem na begu prihaja nasproti. Ta stična točka je zelo emocionalna, in če jo režeš na račun neke poklicne zavezanosti, ustvarjaš veliko postransko škodo.

Bukla: In kako sploh spleteš stik z ljudmi, ki trpijo za posttravmatskim sindromom? Do njih je treba pristopati zelo občuteno.

Videmšek: Nikomur nisem nikdar v življenju v obraz tiščal mikrofona ali kamere. Poskušam si vzeti čim več časa zanje; če opazim, da se kdo počuti neprijetno, ko prihajam naproti, naredim obvod. Pogovarjam se samo z ljudmi, ki to hočejo. Izogibam se vsakršnemu nasilju, ki ga je v novinarstvu zelo veliko, ker se išče ljudi kot kvote za zapolnjevanje prostora, minut, slik. Večina te knjige je nastala stran od dnevnih novic, za razliko od drugih novinarjev sem imel ogromno časa za pogovor. Ko vstopiš v ta svet, te objame, zadrži in ti tudi ogromno vrne. Ko so ljudje s tabo iskreni, ti več kot to v svojem obupu ne morejo dati.

Bukla: Številnim se zdi tvoje početje pogumno, saj si marsikdo vendarle ne »upa« pristopiti k človeku, ko se ta znajde v najbolj razčlovečeni fazi in ko je najbolj obupan ...

Videmšek: To ni pogum! Pa pri tem ne gre za lažno skromnost kot najvišjo obliko ošabnosti, ampak samo za to, da sta za moje početje potrebna le bivanje brez predsodkov in neposreden stik. Ko si osvobojen strahu pred drugimi, to ni težko. To ni pogum, to so izkušnje, znanje, človečnost, to je temelj, to je DNK; tega se učim od svojega očeta, prijateljev, ljudi, ki jih imam rad. Pogum je preživeti pekel in ostati človečen. To je tisto, kar najbolj navdihuje. Pogumni so ljudje, s katerimi se srečujem, meni je privilegij, da se lahko učim od njih.

Bukla: Česa pa te je v življenju vendarle strah?

Videmšek: Uf (za hip pomisli, nato izstrelji); prometa, nenadarjenih smučarjev, nebrzdane fizične norosti. Strah me je refleksov. Strah me je ljudi, ki ne berejo. Strah me je vsega totalitarnega, enoumnega. Strah me je ljudi, ki iščejo obliko, zanemarjajo pa vsebino. Strah me je tega, da prihodnost dobiva orise preteklosti, strah me je ljudi, ki ne razumejo pomena prihodnjega. Strah me je ogromno stvari. Ni pa me strah živeti ali dostopati do ljudi. Me pa je sram, a to je drugače. Kljub štiriindvajsetletni novinarski karieri me je namreč še vedno, ko pristopim k človeku, malo sram, to pa zato, ker se bojim, da vstopam v njegovo intimo.

Bukla: Knjiga je polna čustvenih trenutkov. Eden od močnejših je prizor na grško-makedonski meji – ko mladi begunec sredi množice izčrpanih ljudi, ki bežijo iz vojne, vzame v roko violino, s katero je odšel na pot, in zaigra *Odo radosti*. Zapisal si, da so ti ob tem tekle solze veselja in solze žalosti. Kaj vse si doživljal v tistem trenutku?

Videmšek: Po mojem sem čutil vsa mogoča čustva, ki jih je mogoče čutiti, to je veličasten občutek. Kakor koli gre za žalosten, trpek trenutek, je to v bistvu zelo blizu neke absolutne ljubezni, ki ne more biti taka, če ne nosi v sebi neke tragike. To je zelo liričen trenutek. O tem dogodku, o eni sami sekundi tega dogodka bi se dalo napisati cel roman. Morda bo kdaj iz tega še kaj nastalo, a za zdaj sem zavezan še k stvarni literaturi.

Bukla: Kaj storiš z vsemi čustvi, ki se ob spremljanju takšnih zgodb, kot je, denimo, opisana, naložijo v tebi?

Videmšek: Iztečem jih, dobesedno. Potrebujem neko kanalizacijo. Ves čas si namreč dopovedujem, da nimam pravice trpeti ob bolečini drugega. To je mrhovinarstvo, tragedija. Vedno sem imel težave, ko sem gledal bogato plačane humanitarne delavce v Darfurju in Demokratični republiki Kongo, ki preprosto ne morejo zdržati, ko otrok umira v maminih rokah, medtem ko se taista mama popolnoma premišljeno bori za otrokovo življenje, ker preprosto nima časa trpeti in jokati. Zato ves čas trdim, da je največji umazani privilegij, ki si ga lahko privoščimo privilegirani, da trpimo ob tragediji drugega.

Bukla: Misliš, da prav zaradi faze privilegiranosti, ki si jo včasih jemlje, mo že preveč superiorno, izgubljam še zadnje koščke humanosti, humanizma? Ali prav to vodi v totalno nerazumevanje problematike tvoje knjige in tudi v razčlovečenje človeka?

Videmšek: Bolečina ima svojo hierarhijo, intimne bolečine so vredne vsega razumevanja in spoštovanja, ampak na globalni ravni si ob vsem tem, kar se dogaja v Siriji ali kjer koli drugje, preprosto ne moremo privoščiti, da se izpostavljam kot žrtve. Rojeni smo v geografsko, politično in ekonomsko privilegiranem prostoru, tega se moramo zavedati ves čas, v trenutku, ko odstopamo, se postavljamo v vlogo žrtve zgodovine in se umažemo s peklenskim prahom, ki je neizbrisen.

Bukla: Pri vsem tem, na kar tudi sam opominš bralca, ne gre pozabiti, da smo konec koncev tudi sami kot narod doživeli ogromno osebnih begunskih trenutkov; med obema vojnama, v času pred njima in potem ko sta se končali, tu so še politični migranti ...

Videmšek: ... pa ekonomski migranti konec 19. stoletja. In tudi zdaj, v 21. stoletju. Samo lani je odšlo iz Slovenije 13.000 ljudi.

Bukla: Misliš, da je preprosto laže, če pozabimo takšna dejstva oziroma si zatismo oči pred resnico in s prstom kažemo na druge?

Videmšek: Ne bi rad govoril o »mik«, ne bi rad posploševal, potem govorim jezik neke druge strani. Je pa res, da imamo malo navado, da vedno iščemo krivdo drugje; najprej pri habsburških cesarjih, potem v Beogradu, zdaj nekako je ne moremo iskati v Bruslju, pa jo iščemo pri sebi, v lastni državi. Ker pa smo pri tem neuspešni in je to neudobno, jo iščemo v prišlekih, v prvem, ki pride nasproti in je videti drugače kot jaz. In begunci so se za slovenski zgodovinski trenutek pojavili v idealnem trenutku; hkrati so razgalili družbo, predvsem pa so ponudili najboljše ogledalo. Mislim, da se je del družbe ustrašil prav tega, kar je zagledal v tem ogledalu. Nekoga, ki ti je noro podoben; in od tega potem bežiš.

Bukla: Si si kdaj mislil, da bodo zgodbe, o katerih si pisal že pred leti in si jim hodil naproti, enkrat prišle do tebe, na tvoje domače ozemlje?

Videmšek: Ja, že pred štirimi leti sem bil prepričan o tem. Že v letih 2003, 2004 ob slovenskem sodelovanju v iraški in nato v afganistanski vojni je bilo logično pričakovati, da nas bodo vojne na neki način, če že vstopamo vanje, sploh ker niso naše, in če že sodelujemo v njih na tisoče kilometrov stran, slej ko prej tudi obiskale. To želim povedati že v uvodu knjige; iraška deklica v rokah slovenskega policista na hrvaško-slovenski meji se je znašla tam tudi zaradi preteklega slovenskega sodelovanja v tujih vojnah.

Ko sem se z begunskimi zgodbami začel še intenzivneje ukvarjati med letoma 2010 in 2012, recimo v Grčiji, in ko je zgodba že zelo trkala na vrata celotnega Balkana, pa je bilo sploh jasno, kaj nas čaka. Toliko in toliko ljudi Grčija preprosto ne bo mogla in niti ne bo hotela zadržati, zato je imela absolutno prav, da je odprla svoja vrata.

Bukla: Kaj se bo zgodilo z ljudmi, ki jih opisuješ v knjigi?

Videmšek: Ljudje, ki so bili v Grčiji, so po balkanski poti že odšli naprej. Problem je za tiste, ki tja šele prihajajo. Družinsko premoženje so vložili v to, da so zbežali iz vojne, in zdaj jih bo Evropska unija v dogovoru s Turčijo vračala nazaj v Turčijo. Prisiljeni bodo živeti v taboriščih. Enako velja za Grčijo, kjer rastejo tako imenovani »hot spots«, ki pa niso nič drugega kot taborišča. Grčija bo tako spet plačala visoko ceno; po žrtvovanju na oltarju finančne krize jo zdaj čaka še žrtvovanje na oltarju izmišljene begunske krize – pa tu ne govorim o sami Grčiji. V Evropski uniji je namreč ta hip toliko sirske beguncev kot v Istanbulu z okolico in manj kot v Libanonu, ki ima 4 milijone prebivalcev. Če bi bilo v EU toliko beguncev, kot jih je proporcionalno ta hip v Libanonu, bi bilo v Evropi 240 milijonov sirske beguncev. Begunska kriza v

Boštjan Videmšek

Foto: Borut Krejnc

Evropi torej ne obstaja, obstaja samo kriza Evropske unije, kriza nas samih.

Bukla: Se bomo otreli tega krča, v katerem smo se na lepem znašli?

Videmšek: Ne, samo še slabše bo.

Bukla: To še zdaleč ni optimistično.

Videmšek: Optimizem je laž. Metafizična, skoraj že religiozna kategorija za lajšanje duš.

Bukla: Ustaviva se še pri vodilnem motivu, ki se pleče bolj ali manj skozi vse zgodbe v knjigi *Na begu* – pri občutku krivde. Ta načeloma na človeka deluje zelo zaviralno in negativno, a v tvojem primeru se zdi, da ti predstavlja neke vrste vzvod, ki te potisne v akcijo.

Videmšek: Na eni strani je to res. Vseeno pa je krivda lahko tudi toksična, zavira te pri uživanju svojih lastnih dosežkov. To je moj enormni problem. Šestindvajset sekund po tem, ko naredim nekaj, kar je v mojih očeh vredno, in ko nogometno dvignem roke v zrak od zadovoljstva, se že usujejo dvomi, vprašanja. Notranji gospodar hodi po robu teme ves čas, hoče mi dopovedati, »nisi vreden, dajmo zdaj, dajmo še«. Tu je prostor za zorenje. Intenzivneje namreč doživljam življenja drugih kot pa svoje življenje. Tu je še velika rezerva za odrasčanje.

Bukla: In kaj bi na tem področju rad premaknil na bolje, storil zase?

Videmšek: Rad bi izgubil imperatve in tudi potrebo po osmišljanju čisto vsakega koraka, besede in poteze. To izhaja iz občutka krivde, ki pa je preprosto vezan na dejstvo, da je moja mama že dobrih 15 let negibna in da veliko večino časa zanjo skrbi moj oče, medtem ko sem sam večinoma ves ta čas odsoten. Ogromno stvari sem kompenziral iz tega.

Bukla: Menda si vpet v najrazličnejše projekte in počneš ogromno stvari hkrati. Ali zaradi vsega, kar počneš, še vedno tako malo spiš, kot si opisoval v knjigi *Ultrablues*?

Videmšek: Ne, ne več. Zdaj spim čisto dovolj (*smeh*). Tisto je bilo v času *Ultrabluesa*, ko sem veliko treniral in zato vstajal sredi noči. Tisto je bila preprosto norost, ki je obrodila sadove in me zdaj ne zanima več. Zdaj pač tečem zato, ker si to želim, in ne zato, ker moram. Ampak tega vseeno ni malo. Me pa seveda zanimajo še drugi športi, recimo smučanje, nogomet in še kaj.

Bukla: Kako pa je s pisateljstvom? Še vedno velja, da potrebuješ zunanje impulze za pisanje?

Videmšek: Vedno manj.

Bukla: Je to stvar zorenja?

Videmšek: Staranja (*smeh*). Zorenje je le lep izraz za staranje. No, vsekakor si življenja ne predstavljam brez pisanja in teka.

Bukla: Kaj pa brez branja? Znano je, da si zelo strasten bralec.

Videmšek: Ja, branje je na prvem mestu.

Bukla: In kaj najraje prebiraš, kateri so tvoji najljubši avtorji?

Videmšek: Že od srednje šole naprej je moj veliki navdih George Orwell. Tudi Camus. Toda razlika med njima je v tem, da je Camus večino časa preživel v »coni udobja«, Orwell pa ne. Tudi njegova osebna zgodba mi je zelo blizu; kako ga je vse skupaj vedno bolj izčrpavalo, kako je potreboval vedno več miru, kako je bil nerazumljen, kako je v svojem boju proti

totalitarizmu izgubljal prijatelje, ki so bili ideološko zaslepljeni. Ob omejenih sta mi všeč tudi Tony Judt in Richard Kapuscinski – in pa vedno Tiziano Terzani!

Bukla: Imaš na področju pisateljevanja še kakšne želje, ambicije?

Videmšek: Rad bi, da se dokončno sprostijo moji pisni krč in da iz stvarne literature preidem v leposlovje. Predvsem pa mislim, da so potrebni novi komunikacijski kanali, ki se jih je treba naučiti oziroma jih obvladati. Govoriti zgodbo samo v enem jeziku, je preprosto rečeno svinjarija; če imam toliko izkušenj, znanja in vedenja, je moja dolžnost, da vse to širim, kolikor se le da. Zato računam in upam, da bo knjiga *Na begu* doživela ne le prevod v nemščino, o čemer je bil govor na leipziškem sejmu, ampak še v kak drug jezik. Želim si tudi pisati v tujini, pa sodelovati z nekimi organizacijami. Prav zaradi vsega tega vidim svojo prihodnost še kje drugje, ne samo v novinarstvu.

Bukla: Ampak novinarstvo pa vseeno ostaja tvoja stalnica ...

Videmšek: Seveda, to je moj DNK.

Bukla: Prav iz tvojega novinarskega delovanja pa izhaja tudi dolgoletno sodelovanje s fotografom Juretom Erženom, ki je prispeval fotografije za vse tri dosedanje knjige. Si sploh lahko predstavljaš knjigo brez njegovih fotografij, ki nadenejo tvojim besedam še dodatno težo?

Videmšek: Ne, ne predstavljam si. V zadnjih mesecih z Juretom nisva ničesar delala skupaj, ker je zbolel, in neskončno sem ga pogrešal. Zdi se mi, da so moje najboljše zgodbe nastale takrat, ko sva delala skupaj – in to samo iz enega razloga: meni se je velik del profesionalne poti mudilo, Jure pa je človek, ki je pripravljen za eno fotografijo stati na enem mestu dva dni, brez požirka vode, brez besed. Večkrat bi ga takrat najraje ustrelil (*smeh*), ampak ravno v tem čakalju se je zgodilo ogromno. V dogajanju na kriznih situacijah se namreč sočasno zelo mudi in obenem zelo veliko čaka. Te strpnosti sem se učil od Jureta, on pa od mene konteksta, razumevanja zgodbe. In v tem sva neizmerno kompatibilna. Bila bi velika škoda, če ne bi mogla še naprej delati skupaj.

Bukla: In kam vaju bo peljala naslednja skupna pot?

Videmšek: Sam nikakor ne mislim za sabo pustiti begunske zgodbe samo zato, ker je knjiga končana. Zato čutim, da je treba napraviti dvoje; portret ljudi – portret sirskih beguncev, ki so že dlje časa v Nemčiji. Z njimi sem v stiku tako rekoč vsak dan. Treba je predstaviti, kako poteka njihova integracija in kako razmere v Evropi vplivajo nanje, in z Juretovimi slikami postaviti zgodbo portretov v smislu »na koncu poti« oziroma v kontekstu, da je svoboda pot brez končne postaje. Govorim o ljudeh, ki so lani poleti prišli v Nemčijo, na Švedsko. Po drugi strani pa se je treba za dlje časa odpraviti v Grčijo in spremljati stvari, ki se dogajajo tam. Več sto tisoč ljudi je tam ostalo ujetih.

Bukla: Zgodb torej nikakor ne bo zmanjkalo.

Videmšek: To me ni nikdar skrbelo.

Bukla: Ali konec knjige *Na begu* morda napoveduje tudi že novo pisanje?

Videmšek: Govoriti o tem je še prezgodaj. Po drugi strani pa tudi mogoče prepozno, ker sem se tam že postavil v neki okvir. Nova zgodba je ta hip samo v povojih. *Na begu* je uvod v veliko večjo zgodbo. Ni nujno, da si jo želim pisati, jo bomo pa vsi skupaj zagotovo živeli.

Bukla: Misliš, da bo knjiga koga premaknila, ga zbudila oziroma, če se vrneva povsem na začetek najinega pogovora, ali lahko napoveš, ali bodo imele tvoje besede vendarle »usodno moč«?

Videmšek: To ne. Ampak pravijo, da če si prepričan enajst ljudi, si prepričan ves svet. Najpomembnejši, najbolj zadovoljni trenutki na moji novinarski poti so, ko mi pišejo ljudje, da so prej mislili popolnoma drugače in da jih je zdaj moje pisanje spreobrnilo. Tega za moja pričakovanja ni bilo malo. To mi je pri zapisovanju begunskih zgodb predstavljalo motiv in mi očistilo vso nesnago malodušja. Seveda si želim ali računam, da bi to odprlo vsaj nekaj vrat za zmago. Po drugi strani pa je prepričevanje prepričanih »cona udobja«. Zato si mnogo bolj od njih želim nagovarjati tiste vmes, neko »mehko tkivo«, ki ni trdno odločeno in ki išče odgovore; v ta prostor bi rad vstopil. Ampak za to ne bom sprejel niti enega samega kompromisa, vse skupaj bom povedal točno tako, kot je.

Slovenski dnevi knjige letos v podzemlju, 18.–22. april 2016

PRIPRAVILA:
DIJANA MATKOVIČ

Tudi letos se bodo Slovenski dnevi knjige odvijali po vsej Sloveniji (ob Ljubljani še v Novem mestu, Mariboru, v Kopru, Kungoti, Celju Lenartu, Slovenskih Konjicah in v Ormožu), s pričetkom 18. aprila in zaključkom v soboto, 23., ko se bomo izpred Prešernovega spomenika odpravili dobessedno pod površje Ljubljane, da bi s posebnim dogodkom izvedli zadnje dejanje Slovenskih dnevov knjig.

V tretjem desetletju delovanja Slovenskih dnevov knjige – letos se namreč odvijajo že 21. –, bomo stvari obrnili na glavo: tisto, kar je bilo prej spodaj, bo zdaj zgoraj, kar je neslišno in nevidno, bomo postavili v ospredje. Vsako popoldne in večer bo moč na odru pred Mestno hišo in v lokalu Pritličje prisluhniti zanimivim debatam in predavanjem: o izvoru zla, o grdem, o primitivizmu, pa o živalski etiki, konceptu samomora v umetnosti in tako dalje. V debatah in branjih bodo sodelovali slovenski avtorji z novejšo knjižno produkcijo, kot so Tomislav Vrečar, Urban Vovk, Miha Mazzini, Nataša Sukič, Dino Bauk in drugi, med predavatelje pa sodijo dr. Tadej Troha, Domen Savič, dr. Tomaz Grušovnik in Žiga Valetič. Veselimo se tudi tujih gostov: iz hrvaške prihaja priznani pisatelj Robert Perišić, iz Srbije pa prav

tako dva velikana sodobne literature: Svetislav Basara in Jelena Lengold.

Ob iskanju novih načinov, kako z besedo prodrati do ljudi, nas je pot odnesla v Fužine, v znani lokal Sombbrero, do nekoliko drugačnega

nastopa pisateljev: namesto, da bi zgodbe brali, jih bodo pripovedovali kar na pamet! V torek, 19. aprila ob 21h, bomo v Zgodbah iz podzemlja lahko prisluhnili dogodivščinam in razmišljanjem na temo strahu. Podobna pripovedovalska dogodka bosta pred Mestno hišo na voljo tudi za otroke in mladino.

Med zanimive dogodke s festivala gotovo sodijo tudi Pojoče izpovedi, posebno predavanje z glasbo, ki ga bo v četrtek, 21. aprila ob 21h v klubu K4 izvedel Miha Mazzini. Nič manj se ne veselimo nastopa Damirja Avdića in Esada Babčića v petek, 22. aprila ob 20h pred Mestno hišo. Ze pred pričetkom Slovenskih dnevov knjig pa bo Avdiću moč prisluhniti v podkastu Apparatus, ki ga vodi Anže Tomič.

Za konec še to: v sodelovanju s Kralji ulice pripravljamo posebno turo za politike in druge veljake, ki ji v tem trenutku recimo kar »tura za stik z realnostjo«. Enako popotovanje bo na voljo tudi vsakomur, ki bi se želel sprehoditi po »nevid(e)ni Lublani«.

Pridružite se nam:
www.facebook.com/slovenskidneviknjige/

Jure Eržen (1969) je eden naših najbolj znanih in večkrat nagrajenih fotografov, ki z Boštjanom Videmškom že skoraj dve desetletji obiskuje krizna žarišča in je za celotno družbeno angažirano knjižno trilogijo prispeval avtorske fotografije. Poleg tega vsakodnevno fotografira tudi druge motive. Umirjen v kretnjah in govorjenju se še posebej razneži ob tem, ko se spomni, kako so včasih še razvijali fotografije in so ga te dokončno začarale.

»Sedaj posnamem veliko manj fotografij, kot sem jih včasih!«

Bukla: Ko fotograf pride na teren, izgleda veliko bolj »nevaren« kot klasični poročevalec, saj preti s fotoaparatom ...

Eržen: To je res. Intuitivni odpor do tega, da bo nekaj ostalo zabeleženo s sliko, je bil zmeraj in je še vedno prisoten v nas. Še posebej na kriznih žariščih, kjer je prisotna nezaupljivost. Tu nas veliko dela napake.

Bukla: Kako rešuješ te probleme?

Eržen: Najbolj običajno tako, da z ljudmi najprej vzpostavim človeški stik. Fotoaparat je takrat še vedno v torbi. Izvlečem ga šele takrat, ko se stvari sprostito. Pogosto mi pri tem pomagajo tudi posredniki, ki zagotovijo, da sem »v redu« in da delam kredibilne zgodbe.

Bukla: Vendar si kot eno od fotografij za knjigo *Na begu* izbral tudi tako, kjer je portretiranec z roko pred obrazom protestiral proti fotografiranju.

Eržen: Ja, v Mellili leta 2005, to je na začetku knjige. Z Boštjanom sva hodila po tamkajšnjih gozdovih, nikjer ni bilo nobenega, potem pa so se kar od nekje prikazali ljudje. Zato sem impulzivno dvignil fotoaparat in posnel nekaj fotografij. Protest človeka, ki sem ga posnel, se mi je zdel emocionalno močan moment, zato sem ga vprašal, če ga lahko ohranim. Ko je videl, da je vse v redu, se je strinjal s tem. Načeloma fotografij tistih, ki so proti temu, da bi bili na njih, ne uporabim.

Bukla: Ali vsi, ki jih fotografiraš, vedo za to?

Eržen: Ne nujno.

Bukla: Kako je bila denimo posneta fotografija, ki je na naslovnici knjige *Na begu*?

Eržen: To je pa povsem druga zgodba. Z Boštjanom sva stala tam ob stari opekarni na srbsko-madžarski meji in gledal sem železniške tire, ki so se izgubljali v daljavi ter razmišljal, kako dobra fotografija bi lahko nastala, če bi prišel kdo mimo. Nikjer naprej ob progi namreč ni bilo nikogar, kar je redko, in bi to skazilo celo sliko. No, potem je prišel mimo moški, gol do pasu in z majico čez rame. Izkoristil sem to in ga nekajkrat posnel, da sem videl, kaj se da narediti, če bo prišel mimo še kdo. Potem sem čakal.

Bukla: In?

Eržen: Čez nekaj časa je prišla mimo ta družina. Pri družini s tremi otroki gre seveda lahko marsikaj narobe, zelo malo možnosti je, da boš posnel dobro fotografijo, da bo vse na svojem mestu. Šli so čez tire, vse se je hitro odvilo. Naredil sem točno petnajst posnetkov. Ta je bil najboljši.

Bukla: Na tej fotografiji vse štima.

Eržen: Ja, ta fotografija ima vso to begunsko simboliko, na njej je sirška družina, in po moje ponazarja bistvo te knjige.

Bukla: Kako se je v zadnjih petnajstih letih zaradi spremembe tehnologije spremenilo fotografiranje? Posnameš več fotografij, ker imaš velike spominske kartice?

Eržen: Ne, dejansko jih posnamem manj.

Bukla: Kako to misliš?

Eržen: Imam večletne izkušnje. Izboljšujem se, upam. Poskušam se koncentrirati na bistvene stvari, delati racionalno in s čim manj balasta.

Bukla: Ampak včasih je bil filmski trak omejitvev ...

Eržen: Ja, zato pa marsikdaj nisem posnel vsega, kar sem želel posneti. Nujna menjava filma je včasih prišla ob nepravih – odločilnih trenutkih.

Bukla: Kako si sploh začel s fotografiranjem?

Eržen: Najprej sem na *Delu* razvijal fotografije. Veliko sem gledal, katere fotografije so dobre in zakaj. To me je povsem začaralo, ta postopek, ko je na praznem papirju postopoma nastala fotografija, in tedanji urednik fotografije na *Delu* Joco Žnidaršič mi je rekel, ko me je videl, naj si počasi kupim fotoaparat.

Bukla: Zakaj?

Eržen: Rekel mi je, da bom šel kmalu naprej. Potem sva šla s tedanjo punco na počitnice na Ciper in sem tam malo fotografiral. Ko sem prišel nazaj, sem si na *Delu* razvil fotografije. Mimo je prišel urednik in vprašal, čigave so te fotke. »Moje,« sem rekel. »No, vem, da si jih ti razvil, ampak kdo jih je posnel?« »Jaz,« sem rekel. Takrat se je začelo zares. Pet let sem bil povsem obsejen. Za ta čas sem nehal celo smučati.

Bukla: Vse za fotografiranje?!

Eržen: Da. (nasmeh)

Bukla: Lepa zgodba. Podobno zavezanost kot pri Videmšku. Kako sta sploh začela delati skupaj?

Eržen: Po naključju. Konec devetdesetih so naju skupaj poslali na Kosovo. Takoj sva se zaštekala. Vse ostalo je zgodovina.

Bukla: Ali takrat, ko sta na terenu, delata skupaj?

Eržen: Kakor kdaj. Način dela za pišočega novinarja in fotoreporterja zahteva tudi različne pristope. Seveda pa stalno medsebojno komunicirava in iščeva načine, da bi bil končni skupni rezultat čim boljši.

Bukla: Delal si že z mnogimi novinarji. V čem razlikuje vajino skupno delo z Videmškom?

Eržen: V tem, da skoraj ne rabiva več govoriti med seboj. Razumeva se brez besed.

Sejem akademske knjige Liber.ac

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani tudi letos organizira sejem akademske knjige **Liber.ac**, ki bo potekal v **Foersterjevem vrtu**, od **24. do 26. maja**. Razstavljalci bodo kupcem predstavili in hkrati ponudili novosti s področja akademskega založništva, spremljevalni program pa bo tokrat potekal v znamenju 20. obletnice Oddelka za azijske študije Filozofske fakultete pod naslovom *Potovanje na Vzhod*. Osrednja programska točka bo istoimenska predstava, ki je zasnovana kot satirična alegorija na priljubljeno tradicionalno kitajsko pripoved *Potovanje na Zahod*. Izvirna zgodba pripoveduje o menihu Xuanzangu, ki s tremi spremljevalci potuje v Indijo po dragocene sutre, ki bi ljudem doma pomagale iz nevednosti. Vzporedno s to zgodbo sodelavci in študenti oddelka skozi zabavne prigode preigravajo različne motive, ki zahodnjake vlečejo v Vzhodno Azijo. O Kitajski kot viru modrosti in novem centru moči bosta razpravljala tudi izjemna poznavalka regije ter dolgoletna

dopisnica iz Pekinga Zorana Baković in priznani kitajski filozof Wu Xiaoming. Zelo raznovrsten bo glasbeni in plesni program. V točki *Samuraj iz Korode in druge japonske ljudske pesmi* bo ljubiteljica azijskih tradicionalnih pihal Florence Gacoin-Marks na japonski flauti šakuhači skupaj s študenti japonologije pripovedovala zgodbe o garanju v rudniku, rečnem splavarjenju in tragičnih usodah junakinj in junakov. Na sklepnem koncertu *Na krilih vetra* pa bo Jana S. Rošker prepevala, v džezovski melodije odeto in v slovenščino prevedeno, klasično kitajsko liriko. Prav poseben spektakel bo tekmovalstvo v *cosplayu* – izbiri najboljših kostumov likov iz mang in animejev. Obiskovalci bodo lahko kulturo Vzhodne Azije izkusili še bolj neposredno – sodelovali bodo lahko pri japonskem čajnem obredu, oblekli tradicionalno korejsko oblačilo hanbok ter se naučili pravilnega priklona in še marsikaj drugega. Seveda pa glavne zvezde sejma ostajajo knjige. V ospredju bodo avtorji, ki se posvečajo raziskavam Azije, islama in migracij, prevajalci leposlovja iz vzhodnoazijskih jezikov in drugi literarni ustvarjalci in teoretiki.

Več na <http://www.ff.uni-lj.si/1/Knjige/LiberAc.aspx>

(psevd)znanost

Evgenika na Slovenskem

Ana Cergol Paradiž

Sophia, zbirka Naprejl,

2015, m. v., 279 str., 18 €, JAK

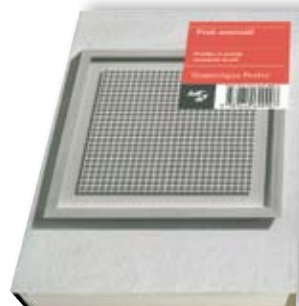
Evgenika, s strani nacistov zlorabljena (psevd)znanost, ki izvira iz raziskovanja dednih lastnosti, ki so jih začeli odkrivati in definirati sredi 19. stoletja (od Mendla in Darwina naprej), je kmalu postala orodje, s katerim so skušali zakonitosti fizične antropologije izkoristiti za omejevanje rojstev tistega dela populacije, ki so ga šteli za manjvrednega. Človek bi pomislil, da so ti trendi zaobšli slovenski družbeni prostor, vendar nam zgodovinarica Ana Cergol Paradiž v svoji provokativni in pionirski študiji na mnogih primerih pokaže, da so dognanja evgenike kmalu začela pronicati tudi k nam, njihovi promotorji pa so do začetka druge svetovne vojne na razne načine zahtevali, da naj se (v najblažji obliki denimo najrevnejšim slojem z ženitnimi dovolilnicami) prepove oziroma vsaj omeji (preveliko) razplojevanje. In ne samo to: celo do današnjih dni hvaljena Tavčarjeva klasika *Cvetje v jeseni* se lahko bere tudi kot evgenični program, recimo v naslednjem odlomku: »Kdor se ženi, naj se ženi tako, da mu bo zakon oklep, ki ga še bolj zveže z domovino, in otroke naj rodi, ki bodo množili slovensko vojsko in armado slovenskih delavcev!« Izzivalno obdelano poglavje neznane slovenske zgodovine. > SAMO RUGELJ

Proti znanosti

Dominique Pestre

prevod: Sonja Dular

Krtina, 2015, m. v., 253 str., 22 €, JAK

Ko je v zvezi z nečim uporabljena beseda znanost oziroma znanstveno, po navadi mislimo, da gre za povsem definirano realnost, ki temelji na trdnih dejstvih. Dominique Pestre, francoski fizik in zgodovinar znanosti, pa v svoji odmevni knjigi iz leta 2013 prepričljivo pokaže, da temu še zdaleč ni tako. Znanost je po njegovem mnenju obenem tudi diskurz o znanosti sami, zbirka družbeno pogojenih modelov, ki izhajajo iz posameznih institucij ter zgodovinske povezanosti s političnimi in ekonomskimi oblastmi. Vse skupaj pripelje do tega, da so določene znanstvene ideje in ugotovitve družbeno sprejete, druge pa ne. Pri tem izhaja tako iz zgodovinskih kot sodobnih primerov (globalizacija, okoljske spremembe, družba tveganja) ter ves čas kaže na to, kaj pomeni razlika med znanstvenim in dobrim znanstvenim dokazom. Obvezno branje za vse znanstvenike in raziskovalce. > SAMO RUGELJ

zbirka ANGAŽIRANO

Daron Acemoglu in
James A. Robinson
**ZAKAJ NARODI
PROPADAJO**

*Izvori moči, blaginje in revščine
na različnih koncih sveta*

»Intelektualno širokopotezno delo, ki z zanosom razvija pomembne ideje« – *Financial Times*

UMco

Naročila: 01/520 18 39 • knjigarna@umco.si •
spletna knjigarna www.bukla.si

Knjige založbe UMco so na voljo tudi v vseh boljše založenih knjigarnah!

Globalni minotaver

Amerika, Evropa in prihodnost svetovnega gospodarstva

Janis Varufakis

prevod: Seta Knop, Marjana Karer

Cankarjeva založba,

2016, t. v., 286 str., 32,96 €

Ko preberete knjigo *Globalni minotaver*, ki jo je Varufakis (1961), grški ekonomist, ki je na začetku lanskega leta postal finančni minister v novoizvoljeni grški vladi, napisal leta 2011 (ter dve leti kasneje dodal še nova poglavja), vam je seveda takoj jasno, zakaj se je njegov odnos z evropsko finančno elito zaostрил že po prvih pogovorih. Varufakis v *Globalnem minotavru* (tudi s pomočjo grških mitov in ameriških filmov) bistroumno analizira svetovno finančno dogajanje v 20. stoletju, s poudarkom na času po drugi svetovni vojni. Tu Varufakis vidi ključno točko, na kateri bi se nadaljnja svetovna gospodarska ureditev, če bi se takrat upošteval predlog, ki ga je podal angleški ekonomist John Maynard Keynes, odvijala precej drugače. Keynes je namreč izhajal iz tega, da se bodo na globalnem nivoju na eni strani vedno pojavljale države (ali pa tudi regije znotraj držav), ki bodo imele presežke, na drugi pa bodo vedno še druge, ki bodo imele primanjkljaje. Povedano v sodobnem jeziku: Nemčija bo imela vedno presežke v primerjavi z Grčijo, drugače se v realnosti pač ne more zgoditi. Zato je predlagal ustanovitev t. i. Mednarodne klirinške unije, ki bi dajala državam članicam možnost, da si, če prekoračijo stanje na svojem računu, po ničelni obrestni meri sposojajo denar iz Mednarodne centralne banke. Obenem je Keynes predlagal tudi to, da bi obstajale kazni za pretirane presežke trgovinske bilance, kar bi vsaj do neke mere uravnesilo zunanjetrgovinsko menjavo. Seveda so bili Keynesovi predlogi sprejeti s popolnim presenečenjem, saj je šlo za tedaj povsem nepredstavljivo intelektualno drznost in širokopteznost. Američani so jih (žal) odločno zavrnil, saj v svojem nadaljnjem delovanju in poslovanju niso želeli imeti nobenih omejitev. Amerika je v naslednjem obdobju postala hegemon (in globalni minotaver), h kateremu se je, dokler je imel presežke, stekal denar z vsega sveta, ogromne prihodke pa so ustvarjali tudi z obrestmi od posojenega denarja. Vse večji problem pa se je začel pojavljati, ko se je globalni trend začel obračati. Amerika je začela postajati država z vse večjim primanjkljajem, vendar pa s tako veliko potrošnjo, da je bila od nje usodno odvisna svetovna finančna krvna slika, seveda tudi evropska z Nemčijo na čelu. Kriza po letu 2008 je tako pomenila tudi priložnost za sanacijo skupnega evropskega gospodarstva, ki pa se je izrodila v vse večje razlike znotraj Evropske unije ter v nadaljevanju in sedanjosti tudi v vse večje razlike znotraj posameznih držav Evropske unije. Argumentirano. > SAMO RUGELJ

... bistroumno analizira svetovno finančno dogajanje ...

Od tod ne pridete živi!

Eseji o beguncih, vojni in terorju

Marcel Štefančič, jr.

UMco, zbirka Angažirano,

2016, m. v., 166 str., 14,90 €

Marcel Štefančič, jr.

2016 = 1939. To je temeljna teza nove – nikakor le še ene – knjige najbolj produktivnega slovenskega družbeno angažiranega intelektualca, ki s svojimi serijskimi rafali ves čas obsesivno zadeva v srčiko *zeitgeista*.

Tudi Marcel Štefančič jr. je velik del svojega analitičnoopisovalnega angažiranega opusa, ki mu je mogoče že kot bralec slediti le v »polni formi«, namenil dogodkom, ki se nas na prvo žogo niso dotikali, in prek njih poskušal napovedati, kaj prihaja. O prihodnosti je vedno pisal v sedanjiku. In o preteklosti tudi. Zato ga je bilo velikokrat mogoče brati brez soočenja, posledic in prepoznavanja lastne podobe v sicer ves čas enako velikem in popolnoma čistem ogledalu.

Potem pa so v Slovenijo prišli begunci. Begunci, ki so na begu pred vojnami, obupom in revščino čez Slovenijo le tiho potovali, Slovenija pa je ob tem glasno kričala. »Kot bi jo dajali iz kože,« v zbirki izjemno pomembnih esejev, ki bi morali nemudoma postati obvezno srednješolsko in univerzitetno čtivo, zapiše Štefančič jr.

... v svojem slogu lucidno strne jedro odgovora na »begunsko vprašanje« ...

»Pekel niso le tisti, ki ti strežejo po svobodi, varnosti in življenju, ampak tudi oni, ki ti ne odprejo vrat. Ali pa jih tako zaloputnejo, da padeš nazaj v morje – in utoneš,« mož, ki (verjetno) nikoli ne spi, v svojem slogu lucidno strne jedro slovenskega in tudi evropskega odgovora na »begunsko vprašanje«, ki iz dneva v dan dobiva bolj jasno »končno rešitev«.

Štefančičeva skoraj industrijska produkcija vrhunskih besedil, polnokrvnih družbenih refleksij, v knjigi *Od tod ne pridete živi!* doživi svoj vrhunec. Avtor v esejih razgali celostno tragiko evropske in slovenske (proti)begunske politike, sledenje ameriški logiki vojne in razgradnje svobode ter neustreznost odzivov na teroristične napade, ki hitro postajajo nova normalnost.

1939 = 2016? 1939 = 2016!

»Bi lahko Evropa tedaj, ob koncu leta 1939, še potegnila ročno?« se vpraša Marcel.

Evropa, Marcel, tedaj je potegnila ročno. > BOŠTJAN VIDEMŠEK, DELO

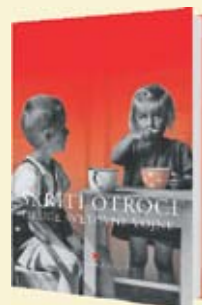
ANA CERГОL PARADIŽ
Evgenika na Slovenskem
18 €

LILIJANA BURCAR
Restavracija kapitalizma:
repatriarhalizacija družbe
18 €

VIVEK CHIBBER
Postkolonialna teorija in
prikazen kapitala
25 €

REVIJA BOREC
Skriti otroci druge
svetovne vojne
15 €

GERMAINE TILLION
Ferkfikbarica v peklu
15 €

SOPHIA

01/434 49 35, narocila@zalozba-sophia.si, www.zalozba-sophia.si

Življenja in misli znamenitih filozofov

Diogen Laertski

prevod: Živa Borak, Gregor Pobežin, Matej Hriberšek

Beletrina, zbirka Koda, 2015, t. v., 671 str., 39 €, JAK

Referenčno delo in projekt trojice prevajalcev, ki se vsebinsko lepo navezuje na *Fragmente predsokratikov* (ti so pri Beletrini izšli leta 2012), naj bi nastalo v prvi polovici 3. stoletja po Kr., saj so biografski podatki o Diogenu Laertskem precej nezanesljivi in lahko o njegovem nastanku sklepajo predvsem na podlagi oseb, omenjenih v delu. Kaj dobimo v tem obsežnem delu, ki izhaja iz bogate tradicije del, ki so predstavljala zgodovino antične filozofije, njene šole in smeri ter posameznike in njihove misli, vendar je, četudi ni doživelo končne redakcije, edino ohranjeno in ima zato izjemno dokumentarno vrednost? Nič več in nič manj kot življenjepisne portrete nekaj več kot osemdesetih antičnih filozofov, ki se v knjigi začnejo s Talesom (635–543 pr. n. št.), enim od utemeljiteljev grške filozofije, in se končujejo

z Epikurjem (341–270 pr. n. št.), seveda pa Laertski vmes omenja tudi nekatere rimske filozofe. Dolžine biografij so zelo različne, raztezajo se od nekaj strani pa tudi do skoraj samostojne knjige, denimo v primeru Platona, prvega dialoškega pisca (ta je imel menda izjemno telesno kondicijo, ime Platon pa mu je dal njegov gimnastični učitelj), pri katerem se je Laertski še posebej potrudil tudi zato, ker ga je občudovala njegova simpatija. Biografski portreti so včasih podrobnejši, spet drugič samo krokiji (vsi pa opremljeni s številnimi opombami), Laertskega pa enkrat pritegujejo filozofovi izreki, recimo pri Hilonu, kjer postreže z zbirko zapovedi, spet drugič ga bolj zanimajo anekdote, nekje na tretjem koncu pa omembe filozofov v drugih delih ali pa pisma, ki so jih pisali svojim sodobnikom. Branje o filozofih že dolgo ni bilo tako vznemirljivo! > SAMO RUGELJ

Filozofija ekonomije

Svet kot ekonomija

Sergej Bulgakov

prevod: Urša Zabukovec

KUD Logos, 2015, m. v., 312 str., 22 €, JAK

Bulgakov (1871–1944) je bil teolog ruske pravoslavne cerkve, filozof in ekonomist, ki ga v slovenščini že poznamo po monografiji *Tragedija in filozofija: filozofija in dogma* (prevedeno leta 2006), sedaj pa je izšla še njegovo znano delo *Filozofija ekonomije*, ki je bila izvirno njegova doktorska disertacija, ki jo je za natis pripravil leta 1912. Ne glede na to, da je izvirno besedilo starejše od sto let, je še vedno aktualno, v njem skuša pa Bulgakov čim bolj splošno definirati ekonomijo, sploh v času po Edenu. V njem je človek še bival v popolnem sožitju z naravo, potem pa se je moral (z njo) začeti bojevati za svoj obstoj. Po Bulgakovu ekonomija torej predstavlja boj človeštva s stihijskimi silami narave, kar človeštvo počne z namenom varovanja in širitve življenja, to pa vključuje tudi pokoritev in počlovečenje narave ter njeno preobrazbo v potencialno človeški organizem. Unikatna mešanica teologije, filozofije in ekonomije. > SAMO RUGELJ

Prenašati bit sveta

Ontologija prava in države

Rok Svetlič

Slovenska matica,

2015, t. v., 371 str., 29 €, JAK

Po filozofiji človekovih pravic, kar je bila osrednja tema Svetličeve knjige iz leta 2009, in izbranih poglavjih iz politične morale (2010) se je pravnik in profesor zakopal v temeljni odnos med pravom in državo, med pravičnost in zakonodajnost, skozi zgodovino in nanašajoč se na današnji čas, ko je s tega odnosa vse težje odstraniti kopreno ideologij, civilizacijskega razvoja in religije. Avtor niza ostro in natančno pravno filozofijo s pomočjo Marxa, Hegla in drugih klasikov ter se pri tem naslanja na filozofske sodobnike, ki so primorani zavračati obstoječo družbo, če naj se v tem zavračanju odpre pora, ki človeka lahko posrka globlje in onkraj. Toda še prej se mora soočiti z lastno, zgodovinsko vodeno nesečno zavestjo, ki je »obsčna sinteza krščanske krivde in domišljavosti kartezijskega kreacionističnega Subjekta«. > ŽIGA VALETIČ

Politika, estetika in demokracija

urejanje: Marina Gržinić

ZRC SAZU, 2015, m. v., 132 str., 15 €

Zbornik prinaša besedila udeležencev nedavnega mednarodnega kolokvija, ki sta ga pripravila Filozofski inštitut ZRC SAZU in Akademija za vizualne umetnosti v Ljubljani. Razmišljanja urednice Marine Gržinić ter Nine Cvar, Katje Čičigoj, Adla Isanovića, Sebastjana Lebana, Jovite Pristovšek, Šefika Tatlića in Jasmine Založnik povezuje kritika različnih vidikov globalnega kapitalizma. Večina se jih je že pred osmimi leti, v želji, da bi javno aktualizirali kritično teoretično misel v prostoru, ki te možnosti ni dopuščal, začela namesto z biopolitiko ukvarjati z nekropolitiko – sintagmo za globalno neoliberalistično maksimizacijo smrti in dobička. Ta se po besedah urednice kaže kot perverzna normalizacija apolitičnega življenja državljanov kapitalističnega sveta, s čimer postaja vse vidnejše tudi »rasno strukturalno, razredno ter spolno diferencirano brutalno razlašanje in izkoriščanje«. > IZTOK ILICH

Med smislom in nesmisлом trpljenja

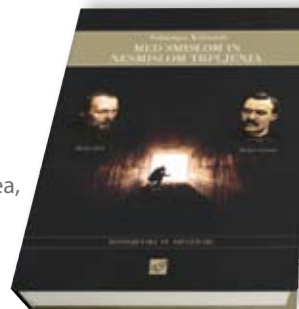
Dostojevski in Nietzsche

Sebastjan Kristovič

Celjska Mohorjeva in Alma mater Europaea,

2016, m. v., 139 str., 25 €

Dr. Sebastjan Kristovič, teoretik in praktik, ki se v terapevtskem, mentor-skem in predavateljskem delu naslanja na spoznanja Franklove logoterapije, se tokrat posveti velikanoma umetnosti in mišljenja ter se prek njunih idej, likov in knjig ozre na človeško trpljenje. Pri Dostojevskemu odkriva dialoško komponento trpljenja – trpeti pomeni dialoško komunicirati – in ruski mojster to kanalizira skozi polifoni, večglasni roman. Pri Nietzscheju pa analizira koncept tragičnega človeka, ki ima pogum, voljo in željo spoznati še tako kruto resnico. Skozi razpravo o trpljenju avtor pojasnjuje človeško trdoživost ali kot bi rekel Viktor Frankl: »Trpimo zato, ker nečesa ne moremo trpeti.« In četudi sta trpljenje in bolečina sprta s pametjo, to še ne pomeni, da obstoj trpljenja ne nosi smisla. Ravno nasprotno. Ta se kaže ravno skozi njegovo sprejemanje in preseganje, z namenom nadgradnje naše identitete, značaja, osebnosti. > ŽIGA VALETIČ

Užitek in nelagodje

Ženska podoba in seksualno 20. stoletja

Slađana Mitrović

Studia Humanitatis, zbirka Apes, 2015, m. v., 248 str., 20 €, JAK

Podoba ženskega telesa je v minulem stoletju postala eksploatirana do neverjetnih skrajnosti, pri čemer sta popularna kultura in videopornografija le zunanja, površinska naplavina te eksploatacije. Zahtevna študija vzame pod drobnogled protislovje, ki

... avtorica potuje po slikarskih in psiholoških krajinah ...

natančno pojasnjuje razvoj umevanja erotično-pornografskih podob skozi zgodovino evropske misli. Ženski organ, po Courbetu »izvor sveta«, vzbuja (kastriirano) voajerstvo, prepovedani pogled, mejo, onkraj katere je vse in hkrati nič. > ŽIGA VALETIČ

Restavracija kapitalizma

Repatriarhalizacija družbe

Lilijana Burcar

Sophia, zbirka Naprejl, 2015, m. v., 356 str., 18 €, JAK

Medtem ko je kapitalizem v svoji strukturi sistem, ki reciklira patriarhalno ureditev in obnavlja podrejenost žensk tako moškemu, oziroma osebi, ki v družino prinaša večino prihodka, kot širši družbi, ki ženskam v veliki meri prepušča dnevno skrb za predšolske otroke (pomanjkanje vrtcev), na-

nje pa v precejšnjem obsegu obeša tudi breme prehranjevanja družine itn., je socializem že na osnovni ideološki ravni bolj izenačeval oba spola. To pa je skušal operativno urediti tudi praktično, saj je, če uporabimo enaka primera kot prej, podružbljal tako varstvo otrok z mrežo vrtcev kot skrbel za organizirano prehranjevanje. Ob tem je ženskam zagotavljal tudi (vsaj približno) enakovredno zaposlitev ter jim s tem ponujal možnost za večjo emancipacijo. Tranzicijsko drsenje v kapitalizem po Lilijani Burcar, sicer zaposleni na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer poučuje ameriško in angleško književnost, ukvarja pa se tudi s feministično teorijo in študijami spola, zato pomeni nekakšno restavracijo patriarhalne družbe. Burcarjeva namreč dokazuje, da se prek različnih procesov vzpostavlja ponoven vznik institucionalno podprtega hraniteljskega modela, kjer se ženske s sodobnim konceptom pogospodinjstva spet vse bolj odrija v zasebnost doma. Izjemno aktualno delo. > SAMO RUGELJ

Moč argumenta

Neformalna logika v teoriji in praksi

Danilo Šuster

Aristej in Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru, zbirka Dialogi, 2015, m. v., 319 str., 25 €

Vse pogosteje in vse bolj razločno se v javnosti izpostavlja vprašanje, kaj v družbi, pa tudi v parcialnih situacijah zmaguje in prevladuje: moč argumenta ali argument moči. Odgovor nikakor ni spodbuden, zato je ponovni izid učbenika neformalne logike, ki je prvič izšel pred skoraj dvajsetimi leti, smiseln in ... logičen. Pred nami je posodobljena, nadgrajena in izčiščena izdaja, sijajen priručnik, nabor orodij za razpravo in pogovor, deduktivnih in induktivnih, ki temeljijo na pojmu argumenta: na sklepanju, dokazovanju, razlaganju. Konkretne primere avtor izpelje iz živih debat o ekoloških, zgodovinskih in političnih temah, posebno poglavje pa namenja zmotam, ki jih spremljajo še dvoumnosti ter jezikovne zagate. Praktična knjiga skrbno izbranih vzorcev je namenjena vsakdanjim razpravljavkam in razpravljavcem in bo tudi v prihodnje veljala za delo, ki nas uči verodostojnega, notranje preverjenega argumentiranja. Samo na podlagi kakovostnih pogovorov, tudi in zlasti takrat, kadar stojimo na različnih stališčih, lahko kot družba in kot posamezniki ohranimo in razvijemo dragoceno integriteto. > ŽIGA VALETIČ

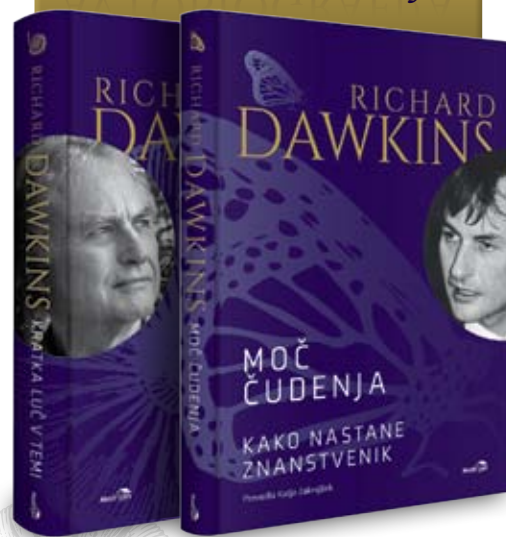
... izjemno aktualno delo ...

RICHARD DAWKINS

- najvplivnejši sodobni biolog (*Der Spiegel*)
- eden najpomembnejših živečih intelektualcev (*Prospect*)
- eden od stotih najvplivnejših ljudi na svetu (*Time*)

AVTOBIOGRAFIJA

- Prevod Katja Zakrajšek
- 842 strani (prvi in drugi del skupaj)
- 15 × 22,5 cm, trda vezava

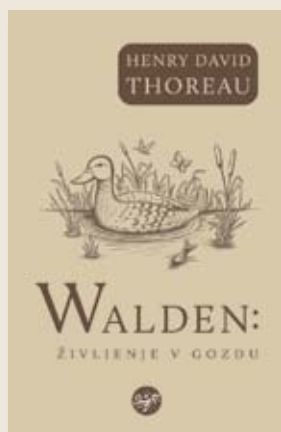
PREDNAROČILO

20 %
ceneje

Knjigi lahko do izida (konec maja 2016) naročite kot komplet po prednaročniški ceni 47 €

Po izidu bosta na voljo vsaka posebej.
Moč čudenja: 24,90 € | Kratka luč v temi: 33,90 €

080 23 64 • prodaja@modrijan.si • www.modrijan.si

Henry David Thoreau
WALDEN:
ŽIVLJENJE V GOZDU
Prevedla Mojca Dobnikar

Orhan Pamuk
NAIVNI
IN SENTIMENTALNI
ROMANOPISEC
Prevedla Jedrt Maležič

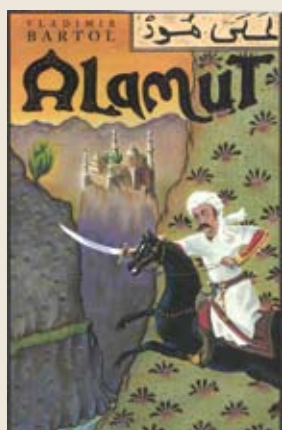
Elif Shafak
ČAST
Prevedla Barbara Skubic

Annie M. G. Schmidt
VIHEC IZ VRHOVIŠNIKA
Ilustrirala Fiep Westendorp
Prevedla Stana Anželj
Kultno delo nizozemske
mladinske književnosti

Matej Šurc
PREVARANA SLOVENIJA
Domoljubje,
zapisano z ničlami.
V nekaj tednih po izidu
prek 3.000 prodanih izvodov

Vladimir Bartol
ALAMUT
Mednarodna uspešnica,
maturitetni roman 2016/2017

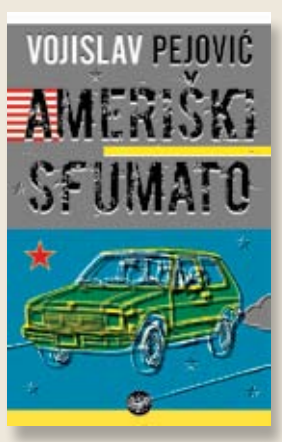
Vladimir Bartol
PREBUJENI ZMAJ
Alamut: privid, spočetje,
rojstvo in usoda Zmaja

Kurt Vonnegut ml.
BOG VAS BLAGOSLOVI,
GOSPOD ROSEWATER
Prevedla Polona Glavan

Miljenko Jergović
LEVIJSKA TKALNICA
SVILE
Prevedla Aleksandra Rekar

Vojislav Pejović
AMERIŠKI SFUMATO
Prevedla Aleksandra Rekar

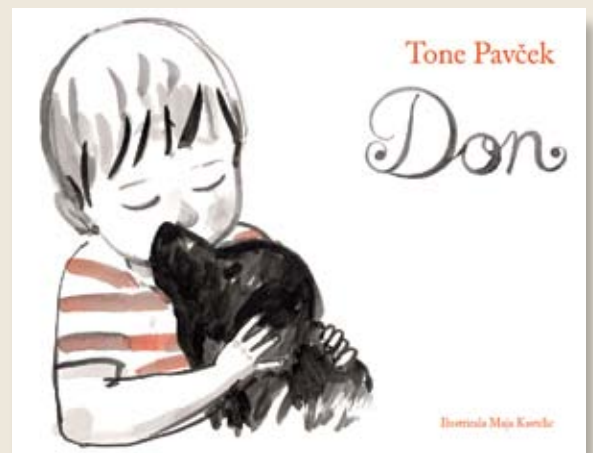

Pesniški grafični album
STREL V TIŠINO
Srečko Kosovel,
grafike Nahid Kazemi
Na voljo tudi v angleškem
prevodu (David Brooks)

*Ni zadosti le hotenje,
ni zadosti hrepenenje,
da se izravna razlika,
treba je duha in drže,
da se svet s tečajev vrže!*

Noč knjige v Hiši sanjajočih knjig
Od petka, 22. aprila, neprekinjeno do nedelje, 24. aprila, do 2. ure zjutraj.
50 % popusta* na celotni program založbe Sanje (knjige, glasba, film).

*Premierna predstavitev pesniškega testamenta Toneta Pavčka:
22. aprila ob 21. uri.*

Hiša sanjajočih knjig | House of Dreaming Books | Ljubljana

Trubarjeva 29, Ljubljana. E: knjigarna.trubarjeva@sanje.si
Odperto od ponedeljka do petka od 8. do 22. ure,
ob sobotah od 9. do 22. ure in ob nedeljah od 10. do 22. ure.

Spletna knjigarna Sanje | www.sanje.si

Knjige odpremi najpozneje v 24 urah od naročila.
Poštnina pri nakupih nad 35 evrov je brezplačna.

Naročila 041 937 515

Knjižni klub Sanje – nakupi brez obveznosti – najmanj 10 % popusta* na redne cene knjig.

*Zakon o enotni ceni knjige omejuje popuste pri naslovih, mlajših od šestih mesecev.

EMIL FILIPČIČ – MARKO DERGANČ

BUTNSKALA

PREŠERNOVO
GLEDALIŠČE
KRANJ

KOMI
**BUTN!
BUTN!
BUTN!**

BUTN! BUTN!

PREŠERNOVO & MLADINSKO

REŽIJA: VITO TAUFER

IGRAJO: MATIJA VASTL, BLAŽ ŠEF, MIHA RODMAN, VESNA JEVIKAR, MATEJ REČER, PETER MUSEVSKI, DARIO VARGA, MOJCA PARTLIČ K. G., ŽELIKO HRS, UROŠ MAČEK, STANE TOMAZIN, BLAŽ SETNIKAR, RALJOŠA TERNOVŠEK, BORUT VESELKO, JANJA MAJZELI, ANJA NOVAK, ANŽE KRISTAN K. G.

KOPRODUKCIJA: PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ IN SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

**PREMIERI: NEDELJA, 27. 3. 2016, ODPARTJE TEDNA SLOVENSKE DRAME, PG KRANJ
SREDA, 30. 3. 2016, SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE**

Eno od najpogostejših vprašanj, ki mi jih sogovorniki zastavijo kot prevajalki finske književnosti (poleg tega, kako in predvsem zakaj sem se začela učiti tega ugrofskega jezika), je: »Kakšni pa so pravzaprav finski avtorji? So vsi tako zabavni kot tisti Pasi ... Pasolina?« »Kot Arto Paasilinna?« jim priskočim na pomoč. Saj, le kdo bi si pravilno zapomnil vse tiste dvojne soglasnike in predvsem samoglasnike. Odgovor na to vprašanje ni preveč zapleten. Naj se zdi še tako presenetljivo, vsi finski avtorji ne pišejo tako kot Paasilinna.

Julija Potrč

Foto: Andrej Hočevar

Fenomen Arta Paasilinne in drugi prevodi iz finščine

Finska književnost je zelo raznolika in v zadnjih desetih letih – predvsem po zaslugi subvencij Centra za promocijo finske književnosti FILI in uspešnega nastopa države kot častne gostje na Frankfurtškem knjižnem sejmu leta 2014 – vse bolj mednarodno prepoznavna in uspešna.

Največja zasluga za to, da Slovenci sploh poznamo Paasilinno, gre prav njegovi dolgoletni prevajalki Jelki Ovaska, ki se je z njim spoznala na Finskem in že v osemdesetih letih prejšnjega stoletja slovenskim založnikom predlagala, naj izdajo njegova dela. Slovenski prevodi so bili tako sploh med prvimi prevodi tega avtorja, ki danes velja za klasika in je preveden v približno štirideset jezikov. Zanimivo je, da Paasilinna s svojim specifičnim humorjem in zgodbami o posebnostih, ki se ne morejo ali nočejo prilagoditi družbenim normam, ni enako priljubljen povsod po svetu. Poleg sosednjih skandinavskih držav je največ njegovih prevodov izšlo v nemščini in francoščini, ki jima z desetimi prevedenimi romani že sledi slovenščina, zelo priljubljen pa je tudi v Italiji. V angleščini sta izšla le dva prevoda Paasilinnovih del: kulturni roman *Tajče leto in Tuleči mlinar*.

Primer Arta Paasilinne lepo kaže, kako lahko prevajalci vplivamo na to, kateri avtorji oziroma dela bodo izšli v ciljnem jeziku. Kljub temu da danes finski založniki in literarni agenti veliko bolj obveščajo svetovne založbe o svojih knjižnih novostih kot na primer pred tridesetimi leti, pa je še vedno prevajalec tisti – zlasti pri nekoliko bolj »eksotičnih« jeziki, med katere spada tudi finščina –, ki ima dostop do izvornih del in lahko prvi presodi o njihovi kakovosti. Upam si trditi, da brez Jelke Ovaska Slovenci ne bi poznali Arta Paasilinne oziroma zagotovo ne bi imeli prevedenih toliko njegovih romanov.

Seveda je treba poudariti, da je Jelka Ovaska prevedla tudi številna druga pomembna finska dela, med katerimi bi izpostavila finski narodni ep *Kalevala*, za katerega je prejela Sovretovo nagrado, ter roman *Neznani vojak* finskega klasika Väina Linne. Toda Arto Paasilinna je tisti, ki ostaja med bralci najbolj priljubljen in prepoznan. Njegova priljubljenost pa nedvomno prispeva tudi k zanimanju za druge finske avtorje in avtorice, tako med založniki kot med bralci. V zadnjih letih je tako izšlo tudi precej drugih zanimivih finskih del, na katera velja opozoriti.

Eno od prvih imen finske književnosti v svetu je trenutno **Sofi Oksanen**, sodobna pisateljica mlajše generacije, ki ji je z romanom *Očiščenje* uspel neverjeten mednarodni preboj. Že na Finskem so prodali več kot 200.000 izvodov tega dela (zavidljiva številka, če pomislimo, da ima Finska 5,5 milijona prebivalcev), po svetu pa več kot milijon izvodov. Njeni romani so bili do zdaj prevedeni že v več kot 50 jezikov, med drugim tudi v slovenščino – roman *Očiščenje* je v prevodu Bibi Ovaska Presetnik leta 2011 izšel pri založbi Didakta, letos pa bo v prevodu avtorice tega prispevka pri založbi Beletrina izšel njen roman *Ko golobice izginejo*. Sofi Oksanen, ki prihaja iz finsko-estonske družine, v svojih delih pogosto tematizira polpreteklo zgodovino Estonije in usode ljudi, ki so razpeti med svoja hotenja in neusmiljeno

kolesje zgodovine. Poleg tega neposredno spregovori o krutosti sovjetskega režima med okupacijo Estonije.

Zelo zanimiv avtor je tudi **Kari Hotakainen**, eden od najbolj priljubljenih in uveljavljenih avtorjev srednje generacije, ki je prejel že vse najpomembnejše finske literarne nagrade, njegova dela pa so prevedena v več kot 20 jezikov. V svojih romanih se Hotakainen loteva aktualne družbene stvarnosti z mojstrskim prikazovanjem zgodb in usod posameznikov. Njegovo pisanje odlikuje svojevrsten humor, zgoščen v duhovitih aforizmih, ki deluje kot odlična protiutež težjim temam, ki jih po navadi načenja. V slovenščini imamo prevedena dva njegova romana: *Kar nam je usojeno* in *Zakon narave* (oba izšla pri založbi Sodobnost, prevod J. P.).

Velik uspeh je s prvencem *Križišče štirih poti* uspel avtorju **Tommiju Kinnunenu**, ki se je lani mudil v Sloveniji ob izidu slovenskega prevoda pri Cankarjevi založbi (prevod J. P.). Kinnunen v svojem romanu tematizira usode več generacij družine iz manjšega mesta na severu Finske in pri tem zajame tudi najpomembnejše zgodovinske dogodke 20. stoletja, predvsem drugo svetovno vojno, ki še vedno pogosto odzvanja v sodobni finski književnosti in meče dolgo senco na finsko družbo. Omeniti velja še **Roso Liksom**, pisateljico in vizualno umetnico, ki je v osemdesetih letih finsko literarno javnost presenetila

la s svojimi kratkimi zgodbami, za katere so značilne neizprosna neposrednost, temačnost in drzna raba jezika. Poleg črnega humorja to prozo odlikuje prav suverena raba tako laponskega narečja kot mestne govornice, s čimer je avtorica ob izidu dvignila nemalo prahu in si zagotovila mesto med sodobnimi klasiki finske književnosti. Njena zbirka kratke proze *Temni paradiž* bo letos izšla pri Cankarjevi založbi (prevod J. P.).

Kot lahko vidimo, je sodobna finska književnost tematsko in jezikovno zelo raznolika in živa, mnogi avtorji so se uspeli uveljaviti tudi v tujini. Pri tem je treba poudariti velik pomen Centra za promocijo finske književnosti FILI, ki vsako leto nameni približno 600.000 evrov za subvencije prevodov finskih del v tuje jezike. To se jim vsekako obrestuje, saj trenutno po svetu vsako leto izide med 300 in 400 prevodov finskih del v približno 40 jezikih. V primerjavi s stanjem pred petnajstimi leti je opaziti velikanski napredek, saj so takrat prevajali le peščico finskih avtorjev – poleg že omenjenega Arta Paasilinne na primer še avtorico legendarnih muminov Tove Jansson in Miko Waltarija. Pri FILI-ju se dobro zavedajo tudi pomena književnih prevajalcev, brez katerih dela finskih avtorjev ne bi dosegla mednarodne prepoznavnosti, zato jih podpirajo s prirejanjem strokovnih izobraževalnih seminarjev in konferenc, z rezidenčnimi bivanji na Finskem in z nasveti prek spletne skupnosti prevajalcev.

Julija Potrč je prevajalka iz finščine, angleščine in estonsščine. Leta 2010 je prejela nagrado Radojke Vrančič za najboljšega mladega prevajalca. Od leta 2014 je članica upravnega odbora Društva slovenskih književnih prevajalcev.

Poglej me v srce

Nicholas Sparks

prevod: Ida Sternad

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2016, m. v., 496 str., 14,90 €

Sparks (1965) je že od svojega prvega romana *Beležnica*, ki je izšel leta 1996, neke vrste moška institucija ljubezenskih romanov, saj so po kar enajstih njegovih romanih posneli tudi filme, skoraj vsi, ki jih je napisal, pa so prevedeni tudi v slovenščino. *Poglej me v srce* je njegova najnovejša knjiga, ki je izšla jeseni 2015, tudi v njej pa nam Sparks predstavi par, ki mu na poti do ljubezenske sreče stojijo hude prepreke. Za Colinom Hancockom je burna in nasilna mladost, ki so ji pot tlakovali pretepi, terapije in na koncu pogojna zaporna kazen, zaradi česar je odločen, da je zdaj čas za nov začetek. Ona pa je privlačna pravnička Maria Sanchez z brezhibno kariero v odvetniški pisarni, pod katero pa se skriva pretresljiva izkušnja, zaradi katere se je morala vrniti v rojstni kraj. Ko se Colin in Maria nekega dne srečata, med njima preskoči iskra in vse kaže, da je na vidiku neuničljiva ljubezen. Vendar pa Mario dohiti njena preteklost, saj kmalu začne dobivati čudna in strašljiva sporočila anonimnega zalezovalca, njuno razmerje pa se znajde na preizkušnji. Sparks v svojem prepoznavnem pripovednem elementu. > SAMO RUGELJ

Brenčanje v srcu

Petra Hülsmann

prevod: Neža Božič

Mladinska knjiga, zbirka Oddih, 2016, t. v., 400 str., 32,96 €

Lena, do grla zakopana v priprave na sanjsko poroko, presliši in spregleda vse znake, ki jasno kažejo, da s potencialnim ženinom že dolgo nista na isti valovni dolžini. Ko ji njen dragi, končno prizna, da se je zaljubil v drugo, se ji zamajajo tla pod nogami. Tik pred poroko. Kaj pa zdaj? Lahko se smili sama sebi, kar nekaj časa tudi uspešno počne, lahko pa vzame stvari v svoje roke in staro, dolgočasno, ležerno in povprečno Leno spremeni v novo, seksi, zanimivo in uspešno tridesetletnico. Toda najprej si mora poiskati dobro službo, novega fanta in spremeniti svoj značaj. Morda je vse to hkrati vseeno preveč, zato jo usoda popelje po malo drugačni poti ... > RENATE RUGELJ

Prvič resnično srečna

Anna Todd

prevod: Suzana Pečnik

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2016, m. v., 468 str., 14,90 €

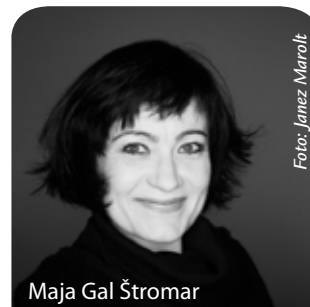

Prvič resnično srečna je zadnji del dolge, razburjljive in na trenutke tragične pripovedi o Tessi in Hardinu. Po vseh problemih, nesporazumih in težavnih trenutkih, ki sta jih preživela zaljubljenca, se končno zdi, kot da bosta lahko v miru začela srečno skupno življenje. A Hardina dohiti še zadnja nerazčiščena skrivnost iz preteklosti, ki na dan privleče njegovo temno stran, kar bi lahko pomenilo tudi dokončno prekinitev njune zveze. Huda tragedija, ki doleti Tesso, je priložnost, da ponovno prideta skupaj, a le, če si tega res oba želita. Zadnje strani njune ljubezenske zgodbe so napete, polne čustev in odgovarjajo na vprašanje, ali je to, da se dva neizmerno ljubita, dovolj za srečno zvezo. > NEŽA POZNIČ

7 kg do sreče

Maja Gal Štromar

Delo, 2015, t. v., 270 str., 23 €

Maja Gal Štromar

Mara Vodopivec, glavna junakinja tega spretno napisanega domačega »roza« romana, ni prav nič srečna, da jo označujejo za »gospo srednjih let«, a dejstvo, da šteje skoraj štirideset let in da ji najboljše gledališke in filmske vloge vse bolj polzijo iz rok ter letijo v naročja dvajset let mlajših in vitkejših kolegic, zgovorno nakazuje, da je očitno res trčila ob krizo srednjih let. Spoznanje jo pahne v obup, sploh ker ima po mnenju številnih iz njenega posla (vsaj) 7 kilogramov preveč, za povrh pa ji mlajša kolegica izpred nosa spelje življenjskega partnerja. Bo Mara našla srečo, če bo obtesnala svoje telo in si čelne gube zgladila z botoksom? Rešitev še zdaleč ni tako enostranska ... Duhovito branje na prvi pogled odpira tipična ženska vprašanja, ki so jih premlevala že Bridget Jones, njena slovenska različica Hiacinta Novak ter druge podobne knjižne junakinje, ob vsem tem pa zgodba v sebi skriva še marsikaj globljega, povezanega z dilemami in vrednotami sodobnega časa. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Najlepše božično darilo

Grace Burrowes; prevod: Lidija Kreft

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2016, m. v., 346 str., 10,90 €

Lady Joan Flynn ima nenavadno ljubezen do tkanin in oblikovanja oblačil. Po nekoliko opiti noči v družbi spletkarskega plemiča s podobnimi ambicijami se v strahu pred škandalom odloči za pot k družini na Škotskem. Iz zagat ji že od začetka potovanja pomaga Dante Hartwell, vdovec iz delavske družine, ki ima v lasti več predilnic. Kljub temu da sta skoraj neznanca, med njima vlada iskrenost. Dante vidi, da je mlada plemkinja v težavah, spozna pa tudi, da je srčna in da bi lahko bila dobra mama njegovima otrokoma. Vse bolj pa se izkazuje, da je med Dantajem in Joan poleg prijateljsko-poslovnega dogovora tudi strast, morda še začetki česa globljega ... > KLARA JARC

Usodne sanje

Kristin Harmel

prevod: Alja Gartner

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2016, m. v., 360 str., 10,90 €

Glasbena terapevtka Kate je pred dvanajstimi leti v nesreči izgubila moža. Po zaroki z novim partnerjem se začne spraševati, ali je mrtvega moža zares prebolela, ravnokar pa je izvedela tudi, da ne bo več mogla imeti otrok. Poleg velikega šoka in dejstva, da si njen zaročenec otrok sploh ne želi, jo začnejo vznemirjati še sanje o vzporednem življenju s prvim možem, v katerih je tudi njuna naglušna hčerka. V sanjah vidi sporočilo, ki jo vzpodbudi, da se vpiše na tečaj znakovnega jezika, odloči pa se tudi za prostovoljno delo z otroki v rejništvu. Na novo odkriva svoje poslanstvo in korenito spreminja svoje življenje, predvsem pa se vse bolj zaveda, da ji je mož namenil nekaj čudovitega. > KLARA JARC

Usliši me

Julie Kenner; prevod: Nadja Ogriz

Mladinska knjiga, zbirka Strasti, 2016, t. v., 317 str., 32,96 €

V drugem delu trilogije *Stark International* Sylvia Brooks in Jackson Steele še vedno utrjujeta svojo zvezo. Nekaj svojih skrivnosti sta si že razkrila, za tiste, ki jima najbolj ležijo na duši, pa bo čas še napočil. Jacksonovo priznanje o očetu obema povzroči težave na poslovnem področju, dodaten problem pa predstavlja nekdo, ki se vrne iz Sylviine preteklosti in ju izsiljuje. Kaže, da oba ne bosta mogla svetu skriti svoje boleče preteklosti; ne gre le za vprašanje, koga postaviti na prvo mesto – resnica lahko prizadene tudi njune najbližje. Kljub trudu, da drug drugega zaščitita, oba naredita nekaj napak, se po njih pobereta in (z vročimi vložki) najmeta pot do globljega odnosa. Presenetljiv konec poskrbi, da nestržno čakamo zaključni del trilogije. > KLARA JARC

Lordova preobrazba

Carla Kelly; prevod: Sabina Imamović

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2015, m. v., 413 str., 12,99 €

Lord Ragsdale rad brezskrbno nagne kakšen kozarec viskija več in nima nikakršne želje, da bi bil odgovoren. Ko mu sorodniki iz Amerike naprtijo bratranca in sestrično, da poskrbi zanj v Angliji, nerad sprejme vlogo skrbnika. Z njima pride tudi Emma Costello, njuna služabnica, ki je zaradi irskega porekla že od samega začetka ne mara. Ko bratranec Robert Emmo dobesedno zaigra pri kartah, John iz še sebi neznanih razlogov v zameno zanj zmagovalcu ponudi svojega najboljšega konja in postane novi Emmin lastnik. Emma se namerava za nepričakovano rešitev iz rok razvajenega Roberta Johnu oddolžiti na svoj način ter tako dobiti nazaj svojo svobodo, saj ima tudi sama v Angliji pomembno nalogo. Emma in John bosta morala za uspeh preseči sovraštvo in drug v drugem poiskati zaveznika. > KLARA JARC

Vijoličasti trak ljubezni

Heather Burch; prevod: Mojca Svetičič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2016, m. v., 318 str., 10,90 €

Adrienne Carter se je po koncu šestletnega zadušljivega zakona odločila, da korenito spremeni svoje življenje. Trendovsko bivanje v velemestu je zamenjala za obnovo stare obmorske hiše v manjšem kraju in za iskanje svojega novega cilja. Med nevihto je v hiši našla škatlo pisem mladega vojaka Williama, ki jih je med drugo svetovno vojno pošiljal svojemu dekletu. Vsebinska pisem Adrienne tako prevzame, da se odloči veterana poiskati. Ideji pa ni naklonjen njegov zaščitniški vnuk Will, ki v tem vidi predvsem obujanje težkega obdobja dedove preteklosti. Tako Will kot Adrienne spoznavata, da preteklost lahko odpre boleče rane, obenem pa jima William dokazuje, da včasih ljubezen pride skupaj z bolečino in da to še ni razlog, da nehaš ljubiti. > KLARA JARC

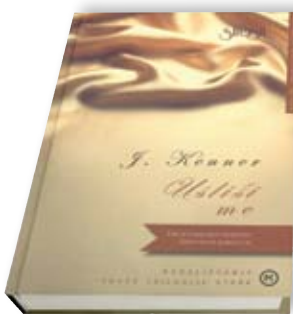

Neukrotljivo pozečenje

Julie Garwood; prevod: Neža Kralj

Mladinska knjiga, zbirka Oddih, 2016, t. v., 349 str., 32,96 €

Mojstrica zgodovinskih romanc nam tokrat prinaša zgodbo o Caroline Mary Richmond, hčeri angleškega plemiča, ki je že od ranega otroštva odraščala pri sorodnikih v Ameriki. Takoj po očetovem pozivu in vrnitvi v domovino je neukrotljiva lepota v spremstvu sestrične že naletela na dokaz, da je Anglija barbarska dežela. Neznane mladega aristokrata je rešila pred cestnimi roparji, medtem spoznala razburljivega vojvodo Bentona in se podala naprej k očetu, ki jo po dolgih letih ločitve nestržno čaka. Pri vojvodi je Caroline pustila tako močan vtis, da se je v upanju, da jo znova najde, začel udeleževati londonskih družabnih dogodkov. Njuno srečo pa kljub obojestranskemu pozečenju poleg Bentoneve trdoglavosti na čustvenem področju ogroža še skrivnost iz Caroline preteklosti, zaradi katere so jo neznanci že nekajkrat poskusili umoriti. Da bosta preizkušnja prebrodila brez zlomljenih src, se bosta morala naučiti razumevanja in zaupanja. > KLARA JARC

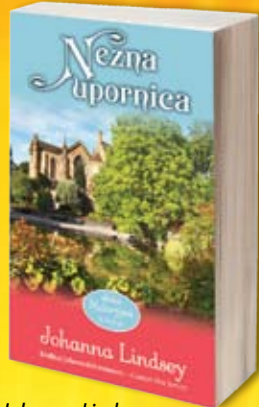
Catherine Bybee
Preganjana do petka
512 strani, 12,99 €

Catherine Bybee
Samska do sobote
464 strani, 12,99 €

Suzanne Brockmann
Neopevani junak
640 strani, 14,99 €

Johanna Lindsey
Nežna upornica
480 strani, 12,99 €

Allison Pataki
Sisi - Naključna cesarica
720 strani, 14,99 €

Laura Lee Guhrke
Zvite ukane pregrešnega vojvode; 400 strani, 12,99 €

Maureen Healy
Vzganjanje srečnih otrok
256 strani, 29,99 €

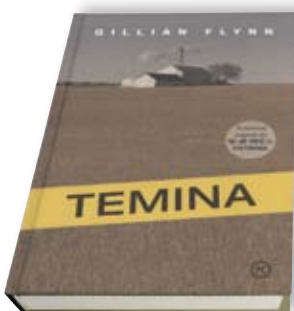

Distribucija Avrora
t: 059 932 107
e: info@galarna.si

Temina

Gillian Flynn

prevod: Andrej Hiti Ožinger
Mladinska knjiga, zbirka Krimi,
2016, t. v., 470 str., 32,96 €

Gillian Flynn

Kronološko drugi roman Gillian Flynn, sicer avtorice meauspešnice *Ni je več* (njen prvenec *Ostrina* je bil preveden lani), ima v svoji sredi- ci prav tako močan ženski lik, ki brez- kompromisno poganja napeto in od- ločno izpisano zgodbo vse do njenega

konca. Libby Day je dobrih trideset let stara ženska brez prihodnosti in s strašno izkušnjo iz preteklosti: neke noči sta bili umorjeni nje- ni sestrici, potem pa še mati, pri čemer je, tudi pod pritiskom za- sliševalcev, takrat sama na sodišču pričala, da je umor storil njen brat Ben. Potem pa jo nekega dne preseneti povabilo v t. i. Ubijal- ski klub, v katerem navdušenci zagrizeno preučujejo stare zločine in iščejo njihove nedoslednosti. Povabilo sprejme, ker v njenem skl- du za »malo Libby Day«, ustanovljenem kmalu po zločinu pred le- ti, že zmanjkuje denarja. Člani Ubijalskega kluba s svojimi natančno usmerjenimi vprašanji in trditvami namreč zasejejo dvom o nje- ni prepričanosti, kaj se je res zgodilo tiste noči. Libby se zato po- da po poteh preteklega zločina ter ljudi, ki so bili kakor koli poveza- ni z njim, in namišljena dejstva se bolj in bolj sesuvajo v prah vse do dramatičnega konca. Flynnova zgodbo pripoveduje v dveh časovnih perspektivah, sedanjih in pa tudi preteklih, ki se odvija tik pred samim zločinom. Izvrstna srhljivka, ki bo kmalu dobila tudi svojo filmsko priredbo. > SAMO RUGELJ

Črna kot ebenovina

Tretja knjiga trilogije Sneguljčica

Salla Simukka

prevod: Julija Potrč
Mladinska knjiga, 2016, t. v., 180 str., 24,94 €

Salla Simukka

Sneguljčica, glavna junakinja zadnje knjige iz priljubljene trilogije, je tudi tokrat v smrtni nevarnosti: ob koncu ene od vaj za šolsko predstavo v že-

pu svojega plašča odkrije listek s sporočilom, v katerem piše, da jo nekdo opazuje in da se bo kmalu prelivalo obilo krvi. Introvertira- no dekle je čisto iz sebe: gre le za neslano šalo katerega od sošolcev in sošolk ali pa ji resnično kdo streže po življenju? A neznanec, ki se podpisuje kot njena Senca, ne odneha, opazuje jo celo sredi noči, ko Sneguljčica ne more spati. Ta mu, da bi razrešila skrivnostno igro, končno pošlje sporočilo, da ga želi spoznati. Senca ji v odgovoru na- roči, naj sredi noči pride v lunapark, obiše hišo strahov in spleza na poledeneli vlakec smrti. Bo vse to zadostovalo, da bo Sneguljči- ca končno prišla do rešitve srhljivega položaja? Priljubljena krimi- nalka, prevedena skoraj v petdeset jezikov, tudi tokrat ne bo niko- gar razočarala, saj je napisana po vseh pravilih svojega žanra. Zares napeto branje! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Točka rešitve

Sophie Hannah

prevod: Neža Vovk
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2016, m. v., 440 str., 12,90 €

Sophie Hannah

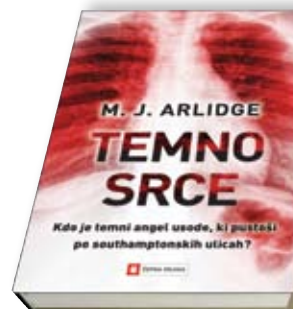
Ko se Sally na počitnicah zaplete v afero z moškim, ki se predstavi kot Mark Bretherick, se ji niti sanja ne, da bo prav po njegovi zaslugi čez le- to dni postavljena v središče razisko- vanja dvojnega umora. Gre za smrti žene in hčerke Marka Brethericka, ki

po opisu popolnoma ustrezata opisu družine njenega ljubimca, edi- na stvar, ki se ne ujema, je ravno on – moški po imenu Mark Bethe- rick ni ista oseba kot njen ljubimec. Sally se zaplete v raziskovanje tega, kdo je kdo in predvsem, kdo je tisti, ki je zagrešil umor. Na vsa- kem koraku naleti na nove nejasnosti, k napetosti pa pripomore tudi to, da je ona sama na las podobna umorjeni ženski ter da se zdi, kot da nekdo ogroža tudi njeno življenje. > NEŽA POZNIČ

Temno srce

M. J. Arlidge

prevod: Manica Baša
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2016, m. v., 367 str., 10,90 €

Ljubitelje kriminalk čaka napeto, ne- odložljivo branje britanskega pisca M. J. Arlidgea. Serijski morilec pušča na southamptonskih ulicah, njegove žrtve so družinski moški, ki prikrivajo svoje dvojno življenje. Kaj/kdo se skriva za vsemi umori? Kdo je Jack Razparač, ki družinam žrtev pošil- ja posebna »darila«? Inšpektorica Helen Grace se poda na pot iska- nja skrivnostnega zločinca. Nape- ta kriminalka, ki ne bo razočarala ljubiteljev tega žanra, če pa bo do- segla še kakšnega naključnega bralca, sem prepričana, da bo knjigo odložil šele na 367. strani. > SABINA BURKELJCA

Pobesnela igra

Sebastian Fitzek

prevod: Petra Anžlovar
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2016, m. v., 410 str., 12,90 €

Drugi kriminalni roman nemškega pi- satelja sledi uspešnici *Terapija*, ki je z vrha nemških knjižnih lestvic vrgla več let prvouvrščeno *Da Vincijevo šifro*. Skrivnost avtorjeve uspešnosti je v mojstrskem vzdrževanju napeto- sti vse do zadnje strani. V tej psihološki srhljivki spoznamo Iro, krimi- nalistično psihologinjo in pogajalko, in Jana, ki mu je pred kratkim umrla zaročenka. Prepričan, da je Leoni še vedno živa, Jan zavzame radijsko postajo, v zameno za življenja talcev pa zahteva, da polici- ja najde Leoni. Na kraj zločina je hitro poklicana tudi Ira in tako se njuni zgodbi začneta prepletati. Bo Iri uspelo pomiriti Jana in hkra- ti v pravem času odkriti, kaj se je zgodilo z Leoni? > VANJA JAZBEC

Krik iz teme

Erik Axl Sund

prevod:

Maruša Mugerli Lavrenčič

Učila International,

zbirka Žepna knjiga,

2016, m. v., 384 str., 10,90 €

Avtorja, ki pišeta pod imenom Erik Axl Sund

Tudi zadnji del trilogije (*Vranje dekle*, *Izdajalska roka*) švedskega pisateljskega dvojca se bere na dušek. Napeto dogajanje, ki bralca ves čas zapleta v nove zanke, zločini, ob katerih se človekova grozovita

domišljija izkaže za brezmejno, gotovo niso za rahločutneže. V središču zgodbe je še vedno komisarka Jeanette Kihlberg na lovu za morilcem, ki še ni potešil svoje sle po maščevanju. Vse več sledi vodi tudi k elitistični sekti, ki je travmatično zaznamovala življenja številnih otrok. Kihlbergova se ob pomoči zveste ekipe poda na lov, njeno ljubimko in pomočnico, psihologinjo Sofie Zetterlund pa vse pogostejše spominske vrzeli prisilijo, da začne temeljito »kopati« po preteklosti in raziskovati svojo multiplo osebnost. Sledi zločinov vodijo vse od Laponske do Ukrajine, kjer se na kraju nacističnega pokola ukrajinskih Judov morilec in žrtev ponovno srečata. Za vse ljubitelje srhljivega. > KRISTINA SLUGA

Marovec

Andy Weir

prevod: Jure Šešet

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

2016, m. v., 420 str., 12,90 €

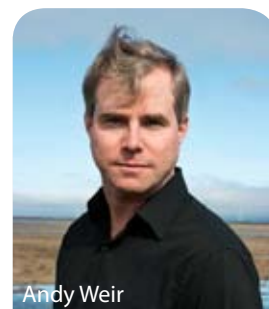

Kar je bil včasih *Robinson Crusoe* Daniela Defoeja in potem *Skrivnostni otok*

Julesa Verna, bo morda kmalu postal *Marovec* Andyja Weira. Seveda, mnogi ste že videli lanski istoimenski film po tej knjigi, ki ga je posnel legendarni Ridley Scott. A to še zdaleč ne pomeni, da ste videli vse, kar ponuja ta roman, ki je že postal moderna klasika znanstvene fantastike. V njem avtor svojega junaka,

biologa in strojnega inženirja Marka Watneyja, skupaj z vso vesoljsko opremo NASE iz bližnje prihodnosti, pusti na Marsu, potem pa njegovo preživetje na tem rdečem planetu prepusti samo znanju in iznajdljivosti, ki jo premore. Kar dobimo, je izvirna mešanica napete pripovedi in znanstvenih poudarkov, s katerimi si skuša Watney podaljšati življenje

ve do trenutka, ko se bo lahko rešil s planeta – in do takrat bi lahko pretekla tudi več kot štiri leta. Roman iz leta 2011 je tudi poosebljeno utelešenje knjižnozaložniškega ameriškega sna, saj je sprva izšel v samozaložbi, potem pa sčasoma pritegnil pozornost večje ameriške založbe ter na koncu postal visokopračunska filmska uspešnica. > SAMO RUGELJ

Andy Weir

NOVOSTI iz zbirke

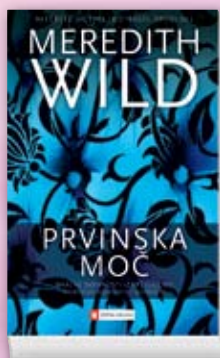

ŽEPNA KNJIGA

UČILA

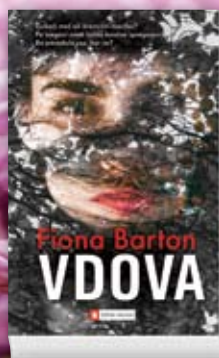
12,90 EUR

10,90 EUR

10,90 EUR

10,90 EUR

12,90 EUR

10,90 EUR

10,90 EUR

12,90 EUR

10,90 EUR

12,90 EUR

14,90 EUR

10,90 EUR

Gelix KNJIGARNA

LJUBLJANA: Citypark • Čopova ulica 7 • E.Leclerc • Kolosej • Miklošičeva 11 • Mercator center Šiška • Pasaža Maximarketa • Supernova Rudnik; CELJE: Citycenter • Planet Tuš; DOMŽALE: Mercator center; KAMNIK: Qlandia; KOPER: Planet Tuš; KRANJ: TC Savski otok; MARIBOR: Mercator center Tabor • Qlandia; NOVA GORICA: Qlandia • Supernova; NOVO MESTO: Qlandia; www.felix.si

Od leta 1979, ko sta Marko Derganc – Dergi in Emil Filipčič – File na Radiu Študent objavila radijsko nadaljevanje Butnskala, do prvih objav na kasetah ni minilo veliko časa. Tudi Franci Slak je hitro zaznal fenomen in leta 1985 smo gledali Butnskalo na filmskem traku. Resda brez steklih lisic, pa vendar. Pred dvema letoma je Dergi napisal in narisal strip. Vmes je Butnskala živela svoje življenje, predvsem v spominih vnetih občudovalcev, ki so po kotih domov in barov oživljali like. Da bo sveža predstava uspeh, ne dvomim.

Steklene lisice, frotir brisače in konji

Z Markom Dergancem in Emilom Filipčičem, apostoloma Butnskale, smo ob Ljubljani srkali tople napitke in klepetali pred premiero predstave, ki je nastala v koprodukciji Slovenskega mladinskega in Prešernovega gledališča Kranj. Najraje bi ju samo poslušala, kako se pogovarjata. Ogrevanje na novinarski konferenci je ušlo iz predvidene smeri, ko je Emil Filipčič, med drugim, rekel, da bi bil rad tako popularen dramatik, kot je Peter Prevc športnik. Če bi ga tako brali, kot občudujemo Prevca, potem bi bil bogat. Pa ni. Kar je, ne vem zakaj, sprožilo veliko smeha.

Bukla: Je torej Butnskala popularnejša od vaju?

Filipčič: Seveda.

Derganc: Butnskala ima svoje življenje, jaz pa svoje. Po letu 1979 je dolgo nisem poslušal, nisem mogel, vse sem dal od sebe, ko sva jo snemala. Bila sva kot dva glasbenika, ki se pogovarjata z instrumenti, na isti valovni dolžni sva bila, pa kilometrino sva imela. Pred Butnskalo sva posnela kar nekaj iger. Z drugim tega ne bi mogel početi. Tako je kot ljubezen, pride, se zgodi in tako, kot se zgodi, tudi mine. Nimaš oblasti nad ljubeznijo. Ko odide, odide, mine.

Bukla: Te dni vaju novinarji oblegajo. Pred premiero predstave bi vsi radi vedeli, kaj je skrivnost Butnskale, kaj jo je pognalo, kdo je za Butnskalo.

Derganc: Kučan, glej, ravnokar je šel mimo. Zaradi mene tudi Predin, glej ga, tudi on je šel mimo.

Filipčič: Tako si zastavila, kakor da boš ravno ti izvedela resnico. Vsi naju to sprašujejo. Pred drugimi skrivava, tebi bova pa povedala. Se strinjam, dajmo priti zadevi do dna.

Bukla: Vem, naivno in predvidljivo. Zаметki so prav gotovo v radijski igri Vsi sveti. Že tam so se zaletavali v nagrobnike pod budnim očesom župnika. Zakaj sta Vse svete opustila in se lotila Butnskale?

Derganc: Ko sem si kupil magnetofon sva snemala za prijatelje, hotela sva, da bi se intelektualci, umetniki zabavali. Vedno sva vzela neki dogodek, ki je bil realen, in se delala norca. Ne tako, kot to počnejo ažurni humoristi, Evgen Jurič, recimo, ki ga zelo cenim, ampak na absurden, blazen način, nedoumljiv širšim množicam. Takrat so se vsi režali Jerryju Lewisu in ameriškim »afnguncarjem«. Češki absurдни humor je bil manj znan, nama je pa prav ta bolj ležal. Zato sva se Butnskale lotila zelo realistično, kot se za absurdno zgodbo spodobi.

Bukla: Skrivnosti torej nista povsem razkrila. Ker je, kot pravita, ni. V vseh intervjujih sta govorila o tem, kako je Butnskala improvizacija, da je nastajala spota. Ko sem brala strip, se mi je zdela zgodba dosledna in premišljena.

Filipčič: Mogoče sem bil na tiskovki tečen, ko sem začel govoriti o denarju, sem bil tudi sam sebi zoprni. Mogoče je pa to Butnskala – preživljanje in preživetje. Imel sem ženo, družino in prav mi je prišla dodatna oddaja in dodaten denar. Dergiju tudi. Videti je, da mora človek ustvarjati, tako je narejen po božji podobi. To, da se je iz dveh likov Kralja in Profesorja razvilo veliko novih likov, je dokaz želje veselja po nenehnem napredku. Poglej znanstvenike, ki iščejo inteligentna neznana bitja, da bi se od njih nekaj naučili. Vem, da se sliši, kakor da bi bil proti znanju. Nekaj je v človeku, da je znanje strahotno pozitivno, vleče, nas pelje proti nesmrtnosti, proti perfekciji.

Bukla: Kako pa, File, pišeš zgodbe?

Filipčič: Sokrat je tako razumen, da bi ga najraje objel na daljavo. Upanje v razum daje. Njegovi stavki so logični, dobro zaokroženi. Njegovo spoznanje pa je, da nič ne ve. Pri intuiciji je pa tako, da ne veš, od kod prihaja, vse nekako naj-

Marko Derganc - Dergi, Emil Filipčič - File

Foto: Peter Uhan

deš, ne veš pa, od kod prihaja. Ko poveš celo zgodbo, ne veš nič, ostaneš na nuli. Nič ne napreduješ. Zadnje čase pa mi hodi v misli, da bo nekaj le ostalo za mano. Moja dela. Preživela bodo, dokler jih bodo ljudje jemali v roke, brali, se o tem pogovarjali. Umetnost je ... kot razmnoževanje.

Bukla: Od kod inspiracija za like? Konkretnih znanih ljudi in situacij se nista lotevala.

Filipčič: Profesor je bil pač kot kateri koli profesor. Fanči, recimo, združuje moja starša. Vsak je moral imeti govorno napako. Ko sem bil na Radiu

Ga - Ga, mi je Sašo Hribar povedal, da je vadil in treniral. Midva nisva. Ko se je lik pojavil, je potem pač moral biti, tudi če se je včasih izgubil. Najprej je bil, recimo, Martinči, potem je postal Velentč in na koncu Valentičič. Tako se je razvijalo, tako sva tudi potem delala. Avtentično je bilo.

Bukla: Da je bila Butnskala popularna v času predvajanja, sta vedela tudi tako, da so bila javna branja v Škucu razprodana. Hkrati sta postavila še razstavo. Kako je to potekalo?

Filipčič: Sedela sva tam, dobila sva cel Škuc in ugotovila, da morava nekako zapolniti prostor. Marko je prinesel okvirjeno fotografijo samega sebe kot golega dojenčka v pozlačenem debelem okvirju. Potem sva njegove sandale vrgla na sredo prostora in tam so tudi ostali. Na mize sva dala aparata za britje, stara očala, kombinežo od mame, fotografije mojega očeta oficirja, glavnika ... Kupila sva krep papir in smo naredili zavese. Potem je nekdo prinesel fotografije iz Maroka, drugi so prinašali svoje domače predmete. Nobeden ni nič ukradel, vse je bilo na svojih mestih. Skale smo zvezli iz Save, tarče označili s fluorescentnimi flomastri, razporejene so bile po mestu. Te težke skale so pa ukradli.

Bukla: Radio Ga - Ga pa je na neki način ohranil Butnskalo v etru.

Filipčič: Ko sem začel z liki z Butnskale je Ga - Ga res postal popularen. Ljudje so kar naprej klicali na radio in spraševali kdo nam dovoli delati te neumnosti. »Direktor,« sem jim rekel. Super je bilo.

Bukla: Oponašanje se je precej razvilo, zdaj je popularno oponašanje politikov, znanih osebnosti. Kaj pa to pove o veččinah, humorju, ironiji?

Derganc: Papagajevstvo je resda zelo razširjeno, ni pa unikatno in ustvarjalno. Poleg tega veliko ljudi še vedno dobro živi. Slovenska pastirska plemena še vedno nimajo posluha za pravi humor, spravi jih v besnilo. To je napad na njihov strah. Kjer je strah, ni humorja. Najbolj zdravilen je obešenjaški humor, ki ga sicer ne razumejo najbolj, ga pa nekako sprejmejo.

Filipčič: Internet je leglo sovražnega govora, bolj je popularen kot humor. Ker pa še nikogar niso obsodili, vsaj ne da bi jaz vedel – si lahko vsi dajejo duška. Če si pa star in še vedno besniš, pomeni, da si samega sebe spravil na nivo bavega luciferja.

Bukla: Je kaj treme pred premiero, sta bdela nad vajami? Vito Taufer je režiral največ tvojih dram.

Filipčič: Ko sva skupaj delala Psiho, sem enkrat prišel pijan na vajo in hotel režirati. Pa je rekel Vito, da naj kar poskusim. Blazno sem imel idej, razlagal sem igralcem, kaj vse bi lahko naredili. Igralci so seveda vedeli, da lahko veliko govorim, ne znam pa nič narediti na odru. No, samega sebe lahko igram. Tako kot Tom Stoppard, sem ga videl v Londonu na odru. Perfektno. Vito pa zna vse. Režirati, igrati vsak instrument, ki ga prime v roke, montirati. V glavnem je pa tiho in tako vse naredi.

Derganc: Igranje je rudarsko delo. Nikoli ne bi mogel biti igralec ali stand up komik. Da bi vsak večer ponavljal eno in isto? Ni šans.

Redkejše vrste čmrljev v Sloveniji

Janez Grad, Tomaž Oštir, Aljaž Jenič
Celjska Mohorjeva, 2016, m. v., 115 str., 17,50 €

Dr. Janez Grad je zaslužni profesor in član Čebelar-ske zveze Slovenije, Tomaž Oštir je že od otroštva čebelar in ljubitelj narave, Aljaž Jenič je diplomirani biolog, vse tri pa družijo zanimanje, poznavanje in predvsem ljubezen do čmrljev. V tem delu so se odločili predstaviti čmrlje, o katerih večina ljudi ne ve kaj dosti, predvsem pa so se osredotočili na pet redkejših vrst. Knjiga nam predstavi tudi pomembne značilnosti naravnega okolja čmrljev v Sloveniji, gojenje čmrljev in njihove priljubljene rastline. Lahko razumljiva je tudi za vse, ki se na čmrlje sploh ne spoznajo, opremljena je s čudovitimi fotografijami, vključuje pa poglavja, ki bodo pritegnila tudi tiste, ki se jim zdi, da jih čmrlji nikakor ne zanimajo – na primer analizo zvoka brenčanja različnih vrst čmrljev ali pa zapis o slovenskih priložnostnih poštnih znamkah z motivom čmrlja. > NEŽA POZNIČ

Iskalci svobode / Alpski bojovníki

Bernadette McDonald
prevod: Mire Steinbuch / Gorazd Pipenbaher
Sidarta, 2015/2016, m. v., 256/272 str., 23,90/24,90 €

Bernadette McDonald, sicer podpredsednica Centra za gorsko kulturo v kanadskem Banffu, vse bolj neločljivo postaja povezana ne samo s slovenskim alpinizmom, temveč tudi s slovenskimi bralci, saj sta (po njeni knjigi o Tomažu Humarju iz leta 2008) nedavno v kratkem razmiku izšla dva prevoda njenih knjig. Prva, z naslovom *Iskalci svobode*, je večkrat nagrajena rahlocutna pripoved o eni najmočnejših alpinističnih generacij vseh časov, poljskih plezalkah in plezalcih, ki so si s svojimi alpinističnimi dosežki tudi tako skušali priboriti svobodo v času železne zaves. Impulz za knjigo je McDonaldova dobila dvajset let poprej, ko se je na festivalu gorniškega filma v francoskem Antibesu srečala s svetovno znano poljsko alpinistko Wando Rutkiewicz, prvo Evropejko na Mount Everestu, ta pa ji je s svojimi zgodbami še bolj odprla pogled na poljsko alpinistično skupnost. McDonaldova je čakala, da bo kdo napisal zgodovino poljskega alpinizma, potem pa se je odločila, da bo to naredila kar sama. Tudi pri njeni zgodovini slovenskega alpinizma, ki je lani poleti izšla pod naslovom *Alpski bojovníki* in je zelo hitro doživela tudi slovenski prevod, avtorica izhaja iz neke druge, meni osebno zelo ljube impulzivne predpostavke. Ko se je družila s Tomažem Humarjem, ga je nekega dne videla s knjigo v roki. Seveda je šlo za Zaplotnikovo *Pot*, Humar pa ji je začel razlagati, koliko mu ta knjiga pomeni. McDonaldova temu ni posvečala velike pozornosti, saj je mislila, da gre za neko Humarjevo metafiziko, potem pa je to knjigo začela odkrivati tudi po domovih drugih alpinistov – Viki Grošelj je, denimo, rekel, da ima najbrž vse njene izdaje. Knjiga, ki je povezala vse slovenske alpiniste, jo je tako začarala, da je zagrizla še v slovenski alpinizem ter v svojevrstni mešanici opisovanja epskih individualnih zgodb in družbenega miljeja ter navdahnjena z Zaplotnikovimi citati spletla unikatno knjižno pripoved, s katero je pred nami razprla vso raznolikost slovenskih alpinistov in njihovih podvigov od sedemdesetih let prejšnjega stoletja pa do prvih let tretjega tisočletja. Knjigi, ki bosta začarali ljubitelje gorniške literature. > SAMO RUGELJ

ŽE 25 LET Z VAMI

mavrica

Uporaba luninega koledarja v vsakdanjem življenju

Prva knjiga na svetu, ki daje celovite nasvete za uporabo luninih ritmov! Priloženi so lunini koledarji.

213 strani, 16 x 21,5 cm, trda vezava

Cena 21,07 €

5. ponatis

Cena 19,05 €

12. ponatis

Cena 13,90 €

Vse ob pravem času

Uporaba luninega koledarja v vsakdanjem življenju

9. ponatis

Cena 12,96 €

Sprejem naročil: 03/492-34-40 ali zal-mavrica@siol.net

Bi radi zapeli, pa vam vedno nekaj zmanjka?
V knjižici so besedila, na zgoščenki pa ob spremljavi zapetih 100 prvih kitic narodnih in ponorelih pesmi.

Cena 13,90 €

12. ponatis

Zdravje iz Božje lekarne
Dragoceni napotki in izkušnje za uporabo zdravnih zelišč pri najrazličnejših tegobah in boleznih.

Cena 18,10 €

26. ponatis

Preprečevanje in zdravljenje bolezní
Avtor iz lastnih izkušenj zagotavlja, da organizem ob daljšem postu lahko sam uniči rakaste tvorbe.

Cena 13,60 €

10. ponatis

Knjige na voljo v večini knjigarn po Sloveniji

Zelena zelenjava

Hitri, preprosti in okusni recepti za uživanje zelene zelenjave pri vsakem obroku
 Jessica Nadel; fotografije: Jackie Sobon
 prevod: Mojca Vodušek
 Mladinska knjiga, 2016, m. v., 176 str., 22,95 €

V lično opremljenem priročniku je več kot 100 veganom prijaznih receptov in idej, kako iz ohrovt, blitve, špinače, bučk, brokolija, graha, kumar, solate, zelja in

druge zelene zelenjave pripraviti čim bolj slastne in zdrave obroke za ves dan. Predstavljeni recepti so primerni tako za tiste, ki bi radi zeleno hrano čim bolj zabavno ponudili svojim otrokom, kot za one, ki nimajo dovolj časa za kompliciranje, pa tiste, ki želijo povečati vsebnost hranil zaradi zdravja, kot tudi za vse, ki bi radi z zelenimi prigrizki malo drugače pogostili svoje prijatelje. Nastali izbor prinaša raznoliko ponudbo zelenjavnih pit, zvitkov, toplih juh, solat, vitaminskih zmešančkov in sladic. Videti so slastni in vsaj nekaj jih velja preskusiti. > RENATE RUGELJ

Superživila za ves dan

Kelly Pfeiffer
 prevod: Polona Mertelj
 Mladinska knjiga, 2016, m. v., 176 str., 22,95 €

Danes že vsi vemo, da je zdrave in koristne sestavine pomembno vključevati v vse obroke, a nekateri se še lovimo, katere izbrati in kako jih čim

bolj preprosto postaviti na naše vsakdanje jedilnike. Zato je priljubljena prehranska svetovalka in blogerka Kelly Pfeiffer izbrala deset pomembnih živil, ki zaradi njihove vsestranskosti in znanega ugodnega vpliva na zdravje sadijo med superživila in so primerna za uporabo v raznolikih receptih. Ohrovt, kokosovo olje, borovnice, čičerka, jajca, kvinoja, med, sladek krompir, grški jogurt in orehi so tisti, ki so pristali na njeni listi »top 10«. Z njimi, včasih v glavni, včasih pa v stranski vlogi, pa je možno pripraviti jedi, v katerih bo uživala vsa družina. > RENATE RUGELJ

200 nasvetov za zdravo prehrano in boljše počutje

Judith Rodriguez
 prevod: Maja Šukarov
 Mladinska knjiga, 2016, m. v., 144 str., 19,95 €

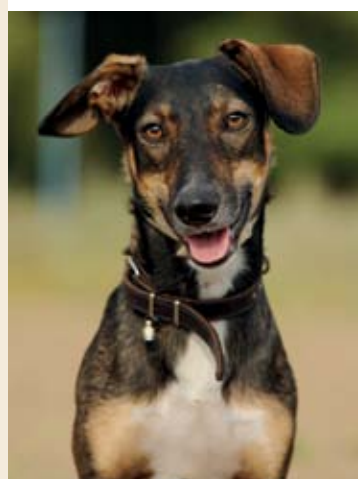
Avtorica in ustvarjalci tega modernega prehranskega priročnika so prepričani, da zdravo življenje in vzdrževanje optimalne telesne teže ni nujno gara-

ško delo. V petih poglavjih, ki se nanašajo na dom, nakupovanje, restavracije, diete in posebne zdravstvene zahteve, ponudijo številne nasvete, kako lahko s majhnimi koraki vpeljete spremembe, ki vas bodo uspešno pripeljale k bolj zdravemu življenjskemu slogu. Na enem mestu so tako zbrane odlične ideje za zdrave obroke, zmanjševanje sladkorja in maščob, aktivno preživljanje prostega časa, pametno načrtovanje nakupov, boljšo izbiro restavracij, dodani pa so tudi načrti prehranjevanja za različne prehranske stile in pogoste kronične bolezni. > RENATE RUGELJ

Večtematska revija
Pozdrav z dežele

Že na vseh prodajnih mestih.

Fina kuhinja za telebane

Triintriideset slastnih za prste obliznit

Jure Apih

Festfest, 2016, t. v., 71 str., 26 €

Po knjigi *Sto in en recept*, v kateri so bili zbrani najpomembnejši družinski recepti Apihovih, se nam avtor, ki je širši javnosti znan predvsem kot soustanovitelj in vodja oglaševalske agencije, predstavlja z novo kuharsko knjigo, tokrat namenjeno »telebanom«. Ti se v velikem loku izogibajo običajnemu in povprečnemu ter se radi spogledujejo z visoko kuhinjo, a jim je obenem lastna sproščenost ljubiteljskih kuharjev. Ob triintriidesetih receptih, zbranih v knjigi, boste zaman iskali položene fotografije, zato pa se ob preglednem naštevanju sestavin in natančno opisanih postopkih vedno najde prostor za humorno začinjeno anekdoto. Knjigo se lahko bere kot »top listo« jedi, pa tudi drobnih kuharskih zvijač, ki jih mora poznati vsak svetovljan. Začeni s tem, kako se – posnemajoč Aristotela Onassisa – izogniti smrkljastemu videzu pri pripravi jajc »na oko«. > MAŠA OGRIZEK

Pikantno pecivo

Doma narejeni hrustljavi prigrizki

Gudrun in Ute Gaigg

prevod: Ana Inkret

Kmečki glas, 2016, t. v., 86 str., 10,90 €

V času, ko vedno bolj stavimo na doma pripravljeno hrano, je takšna kuharska knjiga več kot dobrodošla! P-

zabite na pripravljene prigrizke iz bližnjega supermarketa ter za svoje domače in prijatelje raje sami specite nekaj izvirnega, okusnega in takšnega, po čemer si bodo vsi skupaj še dolgo oblizovali prste. Prednost doma pripravljenih pikantnih prigrizkov, opozarjata avtorja te knjige, je tudi v izbiri sestavin, ki se začne že pri zdravi moki, nadaljuje pa se z vsem tistim, kar v nekem trenutku premoreta vaš hladilnik in shramba. Brez skrbi, delo vam bo šlo zlahka od rok, saj boste v teje kuharici našli tako namige za preproste prigrizke, kot so grisini ali čips, kot tudi recepte, ki terjajo nekaj več spretnosti in časa za pripravo jedi. Postopek dela je pri vseh jasno razložen, zato ni razloga, da se ne bi čim prej lotili dela. Naj pomladni pikniki vseh »slanokuscev« odslej minevajo v hrustljanju doma pripravljenih prigrizkov! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Praznične mize

Pogrinjki in jedi

Mirjam Grilc

fotografije: Eva Legiša

Kmečki glas, 2016, t. v., 143 str., 15 €

Lep pogrinjek je vedno dobrodošel, čeprav damo na mizo le cvetje, čist, zlikan prt in pisane prtičke. Tako popestrimo vsako priložnost, ko se zberemo ob mizi, družinsko ali s prijatelji, še posebej ob praznikih (veliki noči, prvem maju, božiču in novem letu), ob običajih (pustovanje, praznik zaljubljenec, praznovanje jeseni, trgatav in koline) in ob drugih srečanjih (na nedeljskem kosilu, ob praznovanju rojstnega dne, pri pikniku). Domača avtorica poleg pogrinjka predstavi tudi slovenske navade, ki jih spremljajo odlomki slovenskih pesmi, predlaga jedilnik in ponuja recepte posebnih jedi. > KATJA CINGERLE

Nova knjiga avtorja
Johna Eldredga – *Očarljiva!*

Vaše srce je pomembnejše kot karkoli drugega v stvarstvu. Želje, ki ste jih imele kot deklice, in hrepenenje, ki ga še vedno občutite, vam govori o življenju, ki ga je Bog ustvaril za vas. Ali si upate tvegati in Ga spustiti v svoje življenje, da kot junak vstopi in vas reši. Dovolite si se spremeniti in to pokazati svojim najdražjim in ljubljenim. Zaživite prerorjene, postanite edinstvene in resnično OČARLJIVE. To si zaslužite!

Očarljiva, John Eldredge

Naslov Izvirnika: Captivating
140 x 210 mm, 245 str., trda vezava
CENA: € 19.90 + poština

Knjiga praktičnih rešitev našega življenja. Kako lahko sami z drugo besedo ali majhnim dejanjem naše zakonsko življenje spremenimo v čudovito harmonijo ljubezni in spoštovanja.

Ljubezen in spoštovanje

Naslov Izvirnika: Love and respect
155 x 235 mm, 288 str., trda vezava

CENA: € 22.95 + poština

Knjiga namenjena pravzaprav ženskam, da v moških "slabih" dejanjih ne vidijo nagajivosti ampak, razlike med spoloma, katere ne smejo voditi v ločevanje in razdvajanja ter moškimi, da najdejo svoje osvajalsko in zapeljivo srce.

Divji v srcu

Naslov Izvirnika: Wild at heart
140 x 210 mm, 218 str., trda vezava
CENA: € 19.90 + poština

NAROČILA:

e: zazivi.zivljenje@gmail.com
in v vseh knjigarnah.

ZAŽIVI ŽIVLJENJE

društvo za osebnostni razvoj otrok, mladih in odraslih

Cesta v Lipovce 20, 1358 Log pri Brezovici
zazivi.zivljenje@gmail.com, www.zazivi-zivljenje.si

Rastlinjaki na vrtu

Gojenje vrtnin v rastlinjaku

Miša Pušenjak

Kmečki glas, 2016, m. v., 192 str., 19 €

Priznana štajerska specialistka za zelenjadarstvo in okrasne rastline je za vse, ki si želijo zdravo domačo zelenjavo pridelovati vse leto, pripravila pregleden priročnik o uporabnosti različnih

stlinjakov. Ponudila je odgovore na pogosta vprašanja, ki pestijo nadobudne vrtničarje, od tega, kako izbrati pravi model rastlinjaka, katera lokacija na vrtu je najbolj primerna za določen rastlinjak, do tega, kako v njem vzdrževati ustrezno temperaturo, vlago in zračenje in še mnogo drugega. Znano je, da je tudi v rastlinjakih treba pravilno kolobariti (da na isto mesto na gredici čim kasneje posadimo rastline iz iste botanične družine), skrbeti za hranila in gnojila in varovati rastline pred škodljivci. Izkušena mojstrica na številnih konkretnih primerih svetuje, katere rastline so primernejše za rastlinjake, katere niso ter kdaj (in kako) katere saditi in oskrbovati, da bomo podaljšali sezono domačih vrtnin in pri tem želi tudi bogate sadove. > RENATE RUGELJ

Zelena in varčno

Nataša Gliha

Mladinska knjiga, 2016, t. v., 128 str., 22,95 €

V zadnjih desetletjih smo ljudje z izdelki in izumi, ki nam lajšajo ali lepšajo življenje, naravo postavili na nižje mesto, kot si zasluži. Bio/ekološka hrana in kozmetika sicer že nekaj časa postajata modni, avtorica te knjige pa nam pokaže še, kako to filozofijo prenesti v skrb za dom.

Ne le da je uporaba čistil in sorodnih pripomočkov iz kisa, sode bikarbone in limon veliko varnejša za naše roke, dihala in kožo, pogosto so takšna čistila tudi cenejša in celo učinkovitejša od tistih, kupljenih v trgovini. Poleg samih navodil za izdelavo in uporabo čistil, detergentov in mehčalcev nam avtorica izda tudi nekaj receptov za domačo kozmetiko, prenese kakšen nasvet naših babic in vse skupaj zapakira v knjigo, ki jo je veseljje vzeti v roke in se lotiti preizkušanja. > KLARA JARC

Sem z vrtnicami

Matjaž Mastnak

Miš, 2015, m. v., 196 str., 21,95 €

Vrtnica, kraljevska roža, je med ljubitelji cvetja gotovo na prav posebnem mestu; med lesnatimi rastlinami je še vedno najbolj prodajan grmič. Avtor priročnika o vrtnicah, Matjaž Mastnak, eden vidnejših strokovnjakov s področja botanike, pravi, da se mu zdi, da vrtnice enako vneto kot v zemlji rastejo v poeziji. Vrtnica je pogosto »muza« umetnikom; priročnik namreč poleg dejstev o vrtnicah, gojenju, njihovih značilnostih, uporabi za različne namene, obravnava tudi umetniške zapise, zgodbe, slike in pesmi o vrtnicah. Posebno mesto med temi opojno dišečimi žlahtnimi cvetovi zagotovo zavzema vrtnica Prešeren. To prvo slovensko vrtnico je vzgojil dr. Matjaž Kmecl, ki je priročnik pospremil na pot. Knjiga, ki diši, diši. > SABINA BURKELJCA

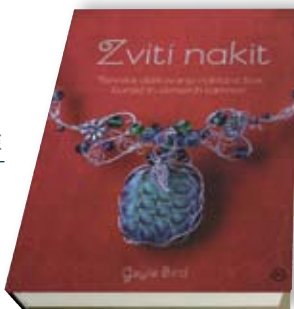
Zviti nakit

Gayle Bird; fotografije: Jayme Burns

prevod: Barbara Kregel

Mladinska knjiga, 2016, m. v., 143 str., 22,95 €

Avtorica priročnika, ki govori o oblikovanju nakita iz žice, korald in okrasnih kamnov, je prepričana, da se lahko prav vsak s pomočjo predstavljenih tehnik nauči izdelovati nakit v svojem lastnem slogu. V priročniku se seznanimo s pripomočki za izdelavo nakita, načeli oblikovanja, teorijo barv in osnovnimi tehnikami izdelave nakita iz žice. Izdelki se vrstijo glede na zahtevnost, zato se je knjige najbolje lotiti kar po vrsti. Veselo raziskujmo lastno ustvarjalnost z žico, kleščami, kamni in drugimi pripomočki; lahko si izdelamo čudovito unikatno ogrlico, zapeljivo zapestnico, ekstravaganten prstan, zanimive uhane ali sijoč obesek – zase ali za posebno darilo, ki se ga bo razveselila vsaka prijateljica. > SABINA BURKELJCA

Vrtnarček

Alenka Henigman

eBesede,

2016, t. v., 208/104 str., 16,90/12,90 €

Setveni koledar je nepogrešljiv za vsakogar, ki se loteva obdelovanja vrta. Poleg temeljne informacije o primernih dnevih za korenino, cvet, plod in list dnevnik prinaša še precej prostora, da svoje vrtnarske podvige zabeležite, če ste pozabljivi, ter vam pomaga, da jih bolje načrtujete. Letošnja novost je praktična knjižica, v kateri so zbrani koristni nasveti, kako se vrtnarjenja lotiti ekološko. Obsega osnove vrtnarjenja za začetnike, osrednji del knjige pokriva praktične preglednice vrtnin z najpomembnejšimi informacijami in navodili, nadaljuje se s prikazom načrtovanja vrta, sklene pa s seznamom opravil po mesecih. > KLARA JARC

Miša Pušenjak

RASTLINJAKI NA VRTU

Gojenje vrtnin v rastlinjaku

208 strani, broširano, 20 × 23 cm

Cena: 19 EUR, brezplačna poština

Naročanje: 01 473 53 79, karmen@czd-kmeckiglas.si, www.kmeckiglas.com

NAPRODAJ TUDI V BOLJE ZALOŽENIH KNJIGARNAH!

Nega bolnika na domu

V objemu alzheimerjeve bolezni
Dascha Schpolarich
Narava, 2016, m. v., 499 str., 29,90 €

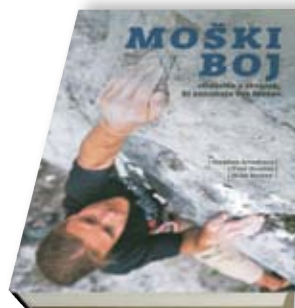
Stiska. Nemoč. Tudi obup. To je le nekaj čustvenih stanj, v katerih se lahko najdemo, ko zboli kdo od najbližjih, in ob tem sklenemo kar sami skrbeti zanj. In čeprav se na prvi pogled zdi, da je to lahko opravilo, se že kmalu (lahko) pojavi kup vprašanj. Vsega tega se zaveda tudi avtorica priročnika, razdeljenega na dva obsežna dela. V prvem bralcu predstavi ogromno koristnih dejstev o samem staranju in delovanju možganov v jeseni življenja, obenem pa ponudi tudi kopico praktičnih nasvetov in namigov, ki bodo v veliko pomoč vsem družinskim pomočnikom in bolnikovemu negovalcu. Drugi del knjige avtorica nameni demenci in bolečemu soočenju z njo; dotakne se pasti, ki prežijo na tovrstne bolnike v domačem domu, ponudi pa tudi nasvete za lažje (so)bivanje z demenčnim bolnikom. Avtorica je z obilo strokovnega znanja in s pravo mero empatičnosti ustvarila priročnik, ki bo marsikomu olajšal in (ponovno) osmisлил življenje. Tako bolnikom z demenco kot (še bolj) njihovim svojcem. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Moški boj

Stephen Arterburn, Fred Stoeker,
Mike Yorkey; prevod: Martina Juteršek
Družina, 2015, m. v., 278 str., 24,90 €

Vseprisotnost spolnosti v današnjem svetu postavlja kristjane, ki želijo na tem področju (za)živeti predano versko življenje v pristni moškosti, pred razne, pogosto nepričakovane preizkušnje. V knjigi *Moški boj* trije avtorji neposredno spregovorijo o raznih vidikih te teme, ob tem pa je izhodišče prvoosebna zgodba enega od njih (Fred Stoeker). Fred je bil v mladosti, tudi kot igralec ameriškega nogometa in kasnejši študent, eksploziven in energičen moški, ki se je nebrzdano vdajal tudi pornografiji in spolnosti brez zavor, dokler ni vzpostavil ponotranjenega odnosa z Bogom ter s svojo ženo nazadnje zaživel v zakonski čistosti. Knjiga, ki odkrito in brez dlake govori o mladostnih dilemah odraščajočih moških, ki jih prinese okušanje spolnosti od samozadovoljevanja naprej, in ponuja odgovore za tiste, ki skušajo živeti polno krščansko življenje. > SAMO RUGELJ

Skrivnosti aboridžinskega zdravljenja

Gary Holz; prevod: Vera Čertalč
Eno, 2016, m. v., 115 str., 17,00 €

Aboridžini, avstralski staroselci, spadajo med najstarejša ljudstva sveta in njihovo tradicionalno zdravilstvo temelji na več tisočletij starih modrostih jasnovidcev, duhovnih vodnikov, plemenskih starešin in modrecev. Njihova znanja in veščine so zahodnemu civiliziranemu svetu, ki temelji na znanstvenem potrjenih dokazih, dokaj nerazumljiva in večina ljudi je do njih precej nezaupljiva. A priznani znanstvenik, fizik in uspešen podjetnik, dr. Gary Holz, se je v svojem zadnjem, obupnem poskusu, da bi premagal multiplo sklerozo, sam na invalidskem vozičku odpravil k njim po pomoč. V nedotaknjem svetu avtohtonega aboridžinskega plemena se je z zdravilko Rose v petih ključnih korakih lotil tehnik za zdravljenje telesa, uma in duha. Resnična, navdihujoča zgodba o potovanju v srce ponuja vpogled v starodavni sistem zdravljenja, ki lahko prebudi tudi človekove skrivne notranje zmogljivosti in darove. > RENATE RUGELJ

Sedem mostov po

prstih; S tapkanjem do sreče
Barbara Žetko

ZTT, Bela zbirka, 2015, m. v., 326 str., 21 €

Ljubitelji metode EFT – metode, ki s tapkanjem po energetskih točkah telesa odpravlja fizične in psihične blokade – bodo ta priročnik zagotovo radostno vzeli v roke in se, okrepljeni s spodbudnimi besedami avtorice, ki v knjigi ne skopari z osebnimi izkušnjami, veselo lotili dela. Metoda EFT – uvedel jo je Američan Gary Craig, pri nas pa jo je z obilo ljubezni med ljudi razširila neustavljiva Pika Rajnar, za njo pa še kup njenih odličnih učencev in učenk, med katere sodi tudi avtorica te knjige, po izobrazbi sicer arhitektka – z vztrajnostjo odpravlja iz nas zastarele vzorce in prepričanja, ki nas omejujejo pri naši rasti in srečnem življenju. A tudi najbolj vnetim tapkalcem, priznava avtorica priročnika, se zgodi, da med delom naletijo na blokade. Vzroki zanje se skrivajo pod vsemi potlačeni (čustvenimi) smetmi iz preteklosti. Z zavzetim delom in ob pomoči tega odličnega vodnika po najmočnejših sedmih čustvih in spremljajočih prepričanjih o njih bomo kmalu začutili, kako se v nas vračata moč in zaupanje ter volja za gradnjo novih mostov, ki vodijo v vsesplošno izpolnjenost. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Diabetolog svetuje

Damjan Justinek; fotografije: Bojan Fatur et al.
Zavod Diabetes, 2015, t. v., 202 str., 24,50 €

Program za ozdravitev sladkorne bolezni

Neal Barnard; prevod: Eva Žontar
Planet, 2015, m. v., 330 str., 27,95 €

Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) ima na svetu sladkorno bolezen kar 347 milijonov odraslih, povečuje pa se tudi število otrok in mladih, ki trpijo za to presnovno boleznijo. V Sloveniji ima sladkorno bolezen uradno približno 8 odstotkov celotnega prebivalstva, pri starejših pa je delež diabetesa celo 20-odstoten. Glede na te podatke sploh ni čudno, da na trgu obstajajo tako številna zdravila kot tudi različni pristopi in načini zdravljenja, pa tudi veliko raznolike literature na to temo. Doktor Justinek, priznani domači diabetolog, ugotavlja, da po desetih letih od izida prve njegove knjige o zdravljenju diabetesa ta bolezen pri nas žal še vedno terja svoj davek, spreminja ljudi v invalide

in jim krajša življenje. Zato v prenovljeni knjigi *Diabetolog svetuje* razumljivo odgovarja na mnoga konkretna vprašanja o tem, kako živeti z diabetesom, kako si prilagoditi zdravljenje in kako čim bolj obvladati bolezen. V drugi, manj konvencionalni knjigi, *Program za ozdravitev sladkorne bolezni*, pa ameriški raziskovalec dr. Neal Barnard ponuja svoj prehranski program za ozdravitev brez uporabe zdravil. Na podlagi nekaterih znanstvenih spoznanj je pripravil natančne jedilnike in številne praktične nasvete, s katerimi bi lahko popravili celično odzivnost na inzulin in učinkoviteje nadzirali svoj krvni sladkor. V redne obroke je vpeljal štiri skupine živil: zelenjavo, sadje, polnozrnat žita in stročnice, obljublja pa tudi dodatne zdravstvene koristi, od zmanjšanja telesne teže, normalnega krvnega tlaka in več energije do uživanja v okusnejši hrani. > RENATE RUGELJ

Digitalna demenca

Kako spravljamo sebe in svoje otroke ob pamet
Manfred Spitzer
prevod: Stanislav M. Maršič
Mohorjeva Celovec,
2016, t. v., 326 str., 29,90 €

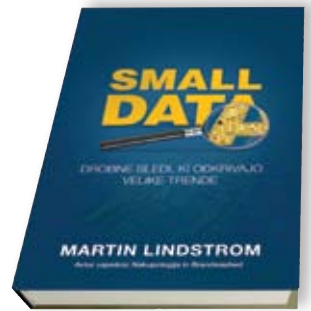

Nicholas Carr je pred nekaj leti v svoji knjigi *Plitvine*, prevedeni tudi v slovenščino, spodbujen z lastnimi izkušnjami razmišljal o pešanju umskih zmožnosti in sposobnosti koncentracije tistih, ki so v sedanjem času tako ali drugače vse bolj priklopljeni na ekrane svetovnega spleta ali računalniških iger. Nemški raziskovalec Manfred Spitzer, vodja Univerzitetne klinike za psihiatrijo v Ulmu, je s knjigo *Digitalna demenca* na tem področju stopil še en korak naprej. V njej piše o svojih pacientih, računalniških in spletnih odvisnikih, pri katerih so zdravniki (večinoma gre za mlajše odrasle) vedno pogosteje beležili motnje spomina, motnje pozornosti in motnje koncentracije, dodatno pa tudi čustveno poplitenje in splošno otopelost. Spitzer je s številnimi preiskavami in testi ter s citiranjem raznih raziskav poskušal predstaviti širšo sliko vpliva digitalne sedanjosti na naš razum (knjiga je obogatena tudi z različnimi preglednicami in ilustracijami), posebej v primerih, ko ta začne dobivati sindrom odvisnosti. Ta včasih dobiva tudi povsem bivanjske razsežnosti, saj, kot pravi Spitzer »novi digitalni mediji povzročajo strahove na mnogotere načine, ki segajo od kratkih napadov strahu in telesne napetosti pa vse do popolne nezmožnosti delovati razumno. Eden od izrazov je strah, da bi kaj zamudili, ki so v anglosaškem svetu poimenovali s kratico FoMO (fear of missing out).« Pronicljivo in aktualno. > SAMO RUGELJ

... vpliv digitalne sedanjosti na naš razum ...

Small data

Drobne sledi, ki odkrivajo velike trende
Martin Lindstrom
prevod: Zoran Leban Trojar
Medijski partner,
2016, m. v., 240 str., 29 €

Živimo v času, ko naše obnašanje in nakupne navade vse bolj nadzorujejo, opazujejo in usmerjajo sistemi »big data«, torej sistemi z ogromnim številom podatkov preteklih (nakupnih) udeležencev, ki v nadaljevanju podajajo statistične verjetnosti podobnih aktivnosti v prihodnosti. Matematični modeli za te napovedi so že dodobra razviti in vsenavzoči, zato je logično, da je bilo samo vprašanje časa, kdaj se bo v razmišljanju o prihodnjem pritegovanju strank zgodila vrnitev k preučevanju njihovega mikrokozmosa. Martin Lindstrom (ki ga v slovenščini že poznamo po dveh knjigah – *Nakupologija* in *Brand-washed*) je mednarodno priznani svetovalec mnogih podjetij, ki večino svojega časa preživi na popotovanjih po svetu, kjer skuša odkriti skrite trende. V knjigi *Small data* trdi, da nam detajlno poznavanje zakonitosti odločanja strank, ki (zato ker je novo) še ni vgrajeno v obstoječe velike modele, lahko odpre poti do novih trgov in novih strank ali pa nam ponudi novo pot do obstoječih. Avtor nas v svojih primerih vodi od danskega Lega, ki se je znašel v krizi, ko ni več zaznal spreminjanja navad svojih mladih uporabnikov, do indijskih ulic, kjer je z dovršeno oblikovano embalažo sam zmožel najti skupne točke različnih ženskih generacij, od katerih je imela vsaka svoj pogled na svet. Posel kot (vnovična) osredotočenost na odločujoče detajle. > SAMO RUGELJ

... osredotočenost na odločujoče detajle ...

Monitor SVET

NAJBOLJŠE IZ SVETOVNEGA TISKA

Google X in Alphabet

Kam vse nam bodo morda nekoč prinesle raziskave, ki jih Google financira iz – spletnih oglasnih »bannerjev«.

IZ POSEBNE ŠTEVILKE MONITORJA

o robotih
o umetni inteligenci
o avtonomnih avtomobilih
o kvantnem računalništvu

o velikanih iz sveta IT
o upravljanju z gestami
o naprednih baterijah
o spletnih zvezdnikih
in še marsikaj...

Monitor
www.monitor.si

ŽE V PRODAJI

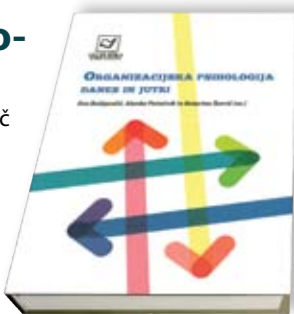
Organizacijska psihologija danes do jutri

urejanje: E. Boštjančič, A. Potočnik, K. Šavrič
Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2015, m. v., 283 str., 19,90 €

Ne le da je organizacijska psihologija relativno mlada veda, tudi globalna sodobnost je v delovno-poslovno-organizacijskem smislu vse bolj zapletena.

K zahtevnosti prispevajo specifični koraki Slovenije – od socializma prek tranzicije do današnjega kaotičnega stanja v gospodarstvu –, zato je pričujoča knjiga dobrodošla analiza stanja, še bolj kot to pa sestavljenka idealov in aspiracij. Avtorji namreč skušajo povezati akademsko sfero s prakso v obeh smereh: z gospodarskim sektorjem, ki ustvarja dodano vrednost, ter z javnim sektorjem, ki naj služi kakovostnemu delovanju družbe.

Sodelavci Filozofske fakultete so pod uredniško taktirko treh raziskovalk (z izkušnjami v praktičnem svetu) napisali osemnajst poglavij, ki podrobno prevetrijajo in v nov čas postavijo delovanje različnih tipov organizacije, zaposlenih, vodenja in tehnološke podpore. Zgoščeno, eklektično in z občutkom, da so v posameznih esejih zajeta najnovejša spoznanja v organizacijski psihologiji, do katerih bi se prebili le skozi kupe drugih knjig. Na koga knjiga cilja? V prvi vrsti na kadrovske strokovnjake, pa tudi na vodilne v majhnih in velikih podjetjih, v državnih ustanovah ali nevladnem sektorju ... > ŽIGA VALETIČ

Kako najti polnovredno delo

Roman Krznaric;
prevod: Zoran Trojar Leban
Medijski partner,
2015, m. v., 128 str., 14,90 €

V okviru projekta *Šola za življenje (School of Life)*, ki ga je leta 2008 zasnoval filozof in publicist Alain de Botton (s svojimi knjigami je dobro znan tudi pri nas), izhajajo kratka in uporabna knjižna dela, ki naj bi imela tako biblioterapevtsko kot tudi izobraževalno vrednost. Poleg del *Kako zmanjšati denarne skrbi* in *Kako še drugače misliti o seksu* je v tej zbirki pri nas za zdaj izšlo še pričujoče delo, v katerem njegov avtor, sociolog in pisatelj Roman Krznaric, poskuša analizirati, kakšne spremembe je v zadnjih desetletjih doživel koncept dela. To je bilo do nedavnega za večino ljudi predvsem sredstvo za pridobivanje denarja, ki je omogočalo vsakdanje življenje, v zadnjem času pa za marsikoga vse bolj postaja tudi sredstvo za izpolnjevanje notranjih ambicij in življenjskega poslanstva. Krznaric nas spretno vodi čez čeri, ki nam jih prinaša iskanje pravega dela, in bralca z raznimi napotki vabi, da si na koncu poišče tisto, ki mu bo najbolj osmislilo lastno (delovno) življenje. > SAMO RUGELJ

Vse, kar morate vedeti o letnem dopustu in regresu

Nina Scortegagna Kavčnik
Uradni list RS, 2016, m. v., 143 str., 34,50 €

V Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR-1) je določeno, da je delavec s sklenitvijo delovnega razmerja upravičen do letnega dopusta in regresa. Vendar je

stroga in obsežna formalnopravna ureditev zapletena. Avtorica priložnika natančno odgovarja na vsa vprašanja v zvezi z letnim dopustom in regresom, ju razlaga, citira uradne vire in celo na primerih pojasni, kaj veleva zakon. Priročnik delodajalca in delavca seznanja s pravicami in dolžnostmi v konkretnih situacijah: kako določiti višino regresa, kdaj ga izplačati, kako ravnati v posebnih primerih, kdaj mora delavec vrniti regres in kako to stori, kakšna je pravna podlaga ob nelikvidnosti delodajalca ali smrti delavca, kako določiti dolžino letnega dopusta pri starejših, mladoletnih, nočnih delavcih, starših šoloobveznih otrok, invalidih, kako ravnati ob preveliki izrabi dopusta itd. Dodani so tudi uporabni primeri obrazcev. > KATJA CINGERLE

Novi enominutni manager

Ken Blanchard, Spencer Johnson
prevod: Igor Rižnar
Hiša knjig, Založba KMŠ,
2015, t. v., 98 str., 24,99 €

Skozi zgodbo, polno dialogov, spoznamo skrivnosti dobrega menedžerja in napake slabega. Pameten mlad mož išče menedžerja, ki bi znal upravljati z ljudmi v hitro spreminjajočem se svetu. Takšen je enominutni menedžer. Novemu zaposlenemu jasno in natančno predstavi enominutne cilje, to je, kaj se od njega pričakuje, ob dobro opravljenem delu pa sledijo enominutne pohvale (prim. Blanchardovo knjigo *Pljuska pohval!*). Če stori napako, enominutni menedžer preveri, ali zaposleni pozna cilje in ali mu jih je prav predstavil. Če je napako storil sam, to prizna, sicer pa zaposlenemu pove, kako se zaradi njegove napake počuti, a doda, da ga še vedno ceni in ve, da zna delo prav opraviti. To so enominutne preusmeritve k cilju. Avtor se zaveda, da le zadovoljni zaposleni dobro opravljajo svoje delo, spodbuja pa tudi k deljenju znanja. > KATJA CINGERLE

Dobrodelna akcija Podarjamo knjige živi že 15 let

PRIPRAVIL: IZTOK ILICH

Urad zveznega kanclerja Republike Avstrije in Mohorjeva družba v Celovcu sta tudi letos ostala zvesta tradiciji – knjižnemu darilu v skupni vrednosti 50.000 evrov. Pakete izbranih knjig iz programa celovške Mohorjeve je z željo, da bi utrjevale

bralno kulturo, prejelo deset nevladnih dobrodelnih, kulturnih, manjšinskih in drugih organizacij, ki jim je skupna skrb za pomoč ranljivim družbenim in ogroženim narodnim skupinam: Slovenska karitas, Slovensko društvo Istra iz Pulja, Salezijanski mladinski centri, Center Korak Kranj, Varne hiše, Zveza prijateljev mladine Slovenije, Kulturverein Cilli an der Sann/ Kulturno društvo Celje ob Savinji, Kulturverein deutschsprachiger Frauen Brücken/ Kulturno društvo nemško govorečih žena Mostovi, Verein Freiheitsbrücke Marburg/Društvo Most svobode Maribor in Kulturverein deutschsprachiger Jugend/ Kulturno društvo nemško govoreče mladine. Podarjene knjige sta, v obliki vrednostnih bonov, podelila avstrijski veleposlanik v Sloveniji dr. Clemens Koja in predsednik celovške Mohorjeve, dekan mag. Ivan Olip.

Čutim, torej sem!

Poštena knjiga o čustvih, odnosih in osebni rasti
Izidor Gašperlin

MIT informacijske rešitve,
2016, t. v., 288 str., 28,00 €

»To je zelo poštena knjiga. Ne skriva težav na poti preobrazbe odnosov, a hkrati opogumlja, ponuja odkrito prijateljsko besedo in zanesljivo roko na rami. Napisal jo je moški, ki si upa čutiti in iti v spremembe, ki si upa biti odprt do ženske, do otrok in tudi do neobvladljivega v življenju. Všeč so mi duhovitost, osebni primeri ter ravno pravo razmerje med teorijo in pojasnjevanjem. Pri branju mi je z vsako stranjo postajalo bolj jasno, koliko sebe in ljubezni do ljudi je avtor dal v to knjigo. Besedilo je temeljito in obenem dostopno, pregledno in zanimivo kot slikovni slovar ključnih pojmov. Zato je knjiga zelo primerna za tiste, ki se želijo odzvati na vabilo k odgovornosti in ki želijo tudi sami kaj narediti, da se v njihovem življenju naseli bližina.« Tako je napisala Alenka Rebula o knjigi, s katero je Izidor Gašperlin, partnerski in družinski terapevt, predstavil svoj pogled na osebno rast, usklajen z njegovimi terapevtskimi izkušnjami in sodobnimi psihološkimi spoznanji ter s poudarkom na čustvih in odnosih. Poljudno predstavi, kje se nam zaplete v osebnem razvoju in kako, kakšen pomen pri tem imajo čustva ter kako se spoprijeti s težavami, ki jih imamo v odnosu do sebe in drugih. V knjigi je tudi 23 avtorjevih fotografij, ki z drugačno govorico pomagajo ujeti sporočilo knjige tistim, ki jim je bližji prostor občutkov, čustev in intuicije. Vsaka zase govori svojo zgodbo, kot celota pa ponudijo presežek – čudovito vzporedno pripoved, ki nežno nagovarja bralčev čustveni svet. > MANCA KOŠIR

Rabelj ljubezni

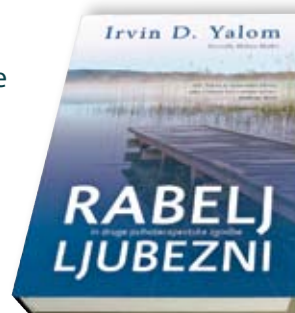
in druge psihoterapevske zgodbe

Irvin D. Yalom

prevod: Helena Marko

UMco, zbirka Preobrazba,

2016, m. v., 370 str., 24,90 €, JAK

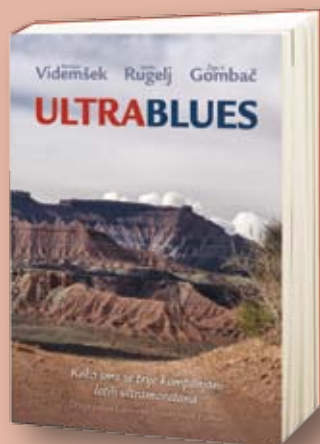
Zakaj se je Saul tako trpinčil zaradi treh neodprtih pism iz Stockholma? Kaj je gnalo Thelmo, da je več let obsesivno podoživljala davno minulo ljubezensko afero? Kako so Carlosu seksi-fantazije pomagale pri spoprijemanju z neozdravljivim rakom? Te tri in še druge unikatne psihoterapevske zgodbe vas čakajo v knjigi *Rabelj ljubezni*, enem najbolj znanih del vseh časov s tega področja. Njihov avtor Irvin D. Yalom (1931) je zagotovo eden izmed največjih psihiatrov in mojstrov psihoterapije naše dobe. Kot dolgoletni predavatelj psihiatrije na Univerzi Stanford je napisal več cenjenih učbenikov, verjetno najbolj znana med njimi sta *Eksistencialistična psihoterapija (Existential Psychotherapy)* ter *Teorija in praksa skupinske psihoterapije (The Theory and Practice of Group Psychotherapy)*. Razvil je model eksistencialne psihoterapije, ki temelji na štirih bivanjskih danostih in soočanju z njimi – osamljenosti, odsotnosti smisla, neizbežnosti smrti in svobodi – ter na posameznikovem (ne) funkcionalnem odzivanju nanje. Yalom je avtor več romanov in ne-leposlovnih knjig, ki nam na svojevrsten način razkrivajo zaupni svet psihoterapije, njegovo najbolj znano delo *Rabelj ljubezni* pa je prva knjiga, ki jo lahko beremo v slovenščini. Gre za izbor desetih tehtnih zgodb, v katerih nam ta najbolj briljanten pripovedovalec med psihoterapevti odkriva skrivnosti, patos, humor in frustracije, ki prežijo v jedru vsakega terapevtskega srečanja. S pripovedovanjem o dilemah svojih klientov Yalom ne ponuja le izjemno redkega in fascinantnega vpogleda v osebna hrepenenja in motivacije svojih varovancev, temveč nam razkriva tudi svojo lastno zgodbo, ko se trudi uskladiti svoje vse preveč človeške odzive z rahločutnostjo, ki jo ima kot psihiater. Še noben avtor od Freuda naprej ni toliko prispeval k razjasnitvi tega, kaj se dogaja v odnosu med psihoterapevtom in klientom. Yalomove zgodbe so pisane s tempom psihološke shriljivke, vsaka od njih pa nam ponuja edinstven vpogled v terapevtski proces. Tu pa ni vedno srečnega konca, saj Yalom opiše tudi primere, ko so klienti prekinili terapijo, bralec pa je prepuščen razmišljanju, zakaj se je terapevtski odnos končal tako. Poučno in ganljivo.

Boštjan Videmšek,
Samo Rugelj,
Žiga X Gombač

ULTRABLUES

Kako smo se trije kompanjoni lotili ultramaratona

Po presenetljivem uspehu *Ultrablues*, ki je izšel jeseni leta 2014 in na področju izpovedne tekaške literature postavil nove standarde, sedaj prihaja na knjižne police dopolnjena izdaja te knjige. V njej so avtorji dodali zapise, kakšen je njihov odnos do teka po *Ultrabluesu*, h knjigi pa je spremno besedo napisala pisateljica Janja Vidmar, ki jo je ravno *Ultrablues* spodbudil k bolj intenzivnemu teku. Ob tem pa je druga izdaja opremljena tudi z zemljevidi najbolj izpostavljenih tekaških avantur, ki so jih med pripravami opravili avtorji knjige.

2. izdaja
izide konec aprila 450 strani,
24,90 €

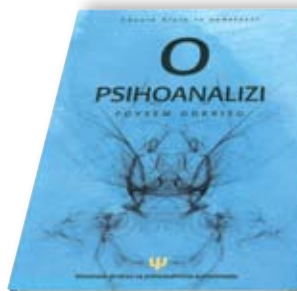

O psihoanalizi povsem odkrito

Eduard Klain in sodelavci

prevod: Pavel Koletaj et al.

Slovensko društvo za psihoanalitično psihoterapijo in Zavod za psihoterapijo,
2016, m. v., 104 str., 22 €

Zbornik Hrvaškega psihoanalitičnega društva, ki je sedaj preveden tudi v slovenščino, prinaša prispevke psihoanalitikov, ki želijo na čim bolj dostopen, hkrati pa strokoven način profesionalne pa tudi običajne bralce seznaniti s temeljnimi področji psihoanalize. Tu so prispevki o vzpostavljanju odnosa med psihoanalitikom in pacienti, članek o psihoterapevtskem postopku ali kaj se dogaja v sobi in na kavču psihoanalitika, razlogi, zakaj se ljudje zadržkom odločajo za obisk psihoterapevtov, pregledni članki o nezavednem, Ojdipovem kompleksu itn., skupaj z opredelitvami vloge očetov v sodobni družbi in širšim pogledom psihoanalize na sodobno družbo. Zbornik je še posebej dobrodošel, ker je nastal v okviru Slovenskega društva za psihoanalizo in psihoterapijo in Zavoda za psihoterapijo Ljubljana, saj nam marsikje ponuja tudi ustrezno terminologijo, ki na tem področju še ni povsemenovita. > SAMO RUGELJ

52 stvari, ki jih otroci potrebujejo od mame / očeta

Angela Thomas / Jay K. Payleitner
prevod: Niki Neubauer
Celjska Mohorjeva družba,
2016, m. v., 216/200 str., 19,50 €

Angela Thomas in Jay K. Payleitner sta strokovnjaka na področju starševstva, ki svoje znanje že vrsto let delita tudi z drugimi. Prirejata predavanja ter piše-ta spletne zapise in knjižne uspešnice. Ti dve knjigi preprosto in lahko-tono poznameta bistvene prvine starševstva, ki naj bi jih obvladal vsak, ki želi uspešno vzgajati svoje otroke in graditi prijetne in trdne družinske vezi. 52 stvari, ki naj bi jih obvladala mama oziroma oče, je bralcu podanih skozi resnične prigode iz družinskega življenja, ki jim sledi nauk o tem, kako je priporočljivo takšne situacije obvladati. Thomasova nam v svoji knjigi za mame tudi s pomočjo svetopisemskih zapovedi med drugim pove, da otroci od mame potrebujejo, da drži obljube, da jih nauči, kako paziti na svoj denar, in da za njih navdušeno navija na tribuni. Payleitner pa očetom sporoča, da otroci od njih potrebujejo, da vidijo, kaj so v resnici, da so njihovi boksarski partnerji pri treningu ter da ne vpijejo zaradi politega mleka. Knjigi sta primerni za starše otrok vseh starosti in tudi za tiste, ki otrok morda še nimajo, a o starševstvu razmišljajo. > NEŽA POZNIČ

Z BARVANJEM PROTI STRESU

SVETOVNI
TREND
ŠT. 1!

Ljubeče bivanje

Osho
prevod: Jedrt Lapuh Maležič
V. B. Z., zbirka Prestop,
2016, m. v., 174 str., 24,90 €

Osho (Bhagwan Shri Rajneesh, 1931–1990), guru, ki je za časa svojega življenja sprožal mnoge kontraverze, je avtor mnogih knjig, ki jih še sedaj izdajajo v mnogih knjižnih različicah.

Večina Oshovih knjig je nastala na podlagi pogovorov z ljudmi, ki so k njemu prihajali po odgovore na svoja vprašanja. V *Ljubečem bivanju* nas Osho na svoj prepoznaven način odpelje na pot proti odgovoru, kaj je ljubezen, pri čemer z raznimi primeri neprizanesljivo analizira, kaj vse lahko vpliva na to, da človek že v principu pogosto sploh nima možnosti, da bi spoznal in zaživel v pravi, čisti in enoviti ljubezni. Pri tem nas opozarja na dediščino, ki jo nosimo kot otroci svojih staršev, kar včasih po njegovem mnenju zahteva tudi popolno odpuščanje starševski vzgojni matrici. Na drugi strani pa nam Osho kaže primerjavo med našim prenatalnim življenjem, ko smo živeli v stanju popolne osredotočenosti in brez skrbi ter bivanja po rojstvu, ko seveda pride do soočanja s tekmovanjem in nasprotovanji, to pa nas po Oshu slej ko prej pripelje do tega, da bomo »zašli v spore z milijoni ljudi«. > SAMO RUGELJ

© Mladinska knjiga Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige

Po dolgem dnevu si privoščite svojih pet minut. Preženite stres in sprostite domišljijo s pobarvankami za odrasle, ki so v hipu osvojile svet.

Ošilite barvice in se potopite v čarobni svet pisanih vzorcev.

www.bukla.si
knjigarna

Najhitreje do knjige:

080 12 05 www.emka.si v knjigarnah

Hrvaški avtor Adrian P. Kezele je napisal več kot štirideset knjig, s katerimi posega na različna področja duhovnosti, zgodovine in osebnostnega prebujenja. Deset jih je že prevedenih tudi v slovenščino, nazadnje obsežno delo *Izničenje faktorja karme*. Ob njegovem obisku v Sloveniji, ko je predaval in predstavljal svoj novi prevod, smo z njim opravili kratek pogovor.

»Vse vzročne zanke odvezemajo svobodo!«

Izničenje faktorja karme

Adrian P. Kezele

prevod: Emanuela Malačič Kladnik,
Jasmina Rome, Petra Lampret Golob
Chiara, 2016, m. v., 377 str., 27 €

Bukla: Do zdaj ste napisali že 40 knjig, nekaj jih je prevedenih tudi v slovenščino. Čemu ste se najbolj posvečali v njih?

Kezele: Moj osnovni interes v knjigah je postavljanje »težkih« življenjskih vprašanj. To so vprašanja, ki si jih vsake toliko časa postavljamo vsi, glasijo pa se približno takole: Kaj delam tukaj? Kdo sem? Zakaj vse to in zakaj je življenje takšno, kot je? Ali je to, kar živim, dejanska resničnost ali pa sem ujet v nekakšni iluziji? Če sem ujet, delno ali v celoti, kako bi lahko postal svoboden? Kakšen je smisel mojega življenja in dela? Itn.

V knjigah pišem o poti iskanja teh odgovorov. S tem so na razne načine izpolnjene vse moje knjige, od besedil, ki bi jih lahko poimenovali »filozofski eseji«, prek učbenikov, ki jih lahko uvrstite v sodobno duhovnost, pa do romana, v katerem sem skušal izraziti enake ideje, jih oživiti in narediti bolj razumljive.

Bukla: Kaj je bistvo vaše knjige *Izničenje faktorja karme*?

Kezele: Bistvo je prizadevanje za svobodo. Izhod iz ujetosti. Cilj duhovne in življenjske poti, ki na koncu kliče in pričakuje vsakega od nas. Knjiga *Izničenje faktorja karme* ni delo za duhovne začetnike, čeprav bi mnogim lahko prihranila ogromno časa. Duhovna scena je danes prenapolnjena s številnimi informacijami, med katerimi se je težko znajti. Veliko je ponavljanja prežvečenih misli o pozitivnem mišljenju, lahkotni psihološki pomoči in čudežnih rezultatih neke najnovije »metode«. Velik del duhovne scene je prav tako zapolnjen z ezoteričnimi idejami, ki so povprečnemu človeku težko razumljive in/ali pa od njega zahtevajo ogromno vere in zmanjšano kritičnost.

Nasproti tega je čisto, z ničimer pogojevano in nezamegljeno stanje svobode. Kako je videti to stanje in kakšne posledice ima za naše življenje – to je glavna tema knjige *Izničenje faktorja karme*.

Bukla: Kako v kontekstu karme opredeliti osebno svobodo posameznika?

Kezele: »Karma« je že udomačena beseda, ki se pogosto zgrešeno uporablja za usodo ali pa za nekaj, kar je vnaprej določeno in nespremenljivo. Najboljša opredelitev karme je, da gre za mrežo programov, programskih kodov, ki upravljajo človekovo razmišljanje in obnašanje. Svoboda pomeni izhod iz te programske mreže; stanje odsotnosti vzročne povezanosti predhodnega in prihajajočega; stanje, v katerem ni vzroka niti razloga in v katerem obstaja edino nedoumljivi tok življenja.

Bukla: Kako pa bi nekomu najlaže pojasnili koncept življenjske vzročne zanke?

Kezele: Če lahko nekdo, morda celo vi sami, predvideva in napove, kaj se bo zgodilo z njegovim življenjem, potem to pomeni, da je pod nadzorom nekega programa. Če se jasno vidijo vzorci nekega obnašanja in se točno ve, zakaj se je nekdo za nekaj odločil in to naredil, potem se je zapletel v vzročno zanko.

Če na primer pogosto govorite in občutite, da ste »taki in da ne morete odreagirati drugače«, potem to pomeni, da ste pod nadzorom nekega programa. Imate jasno razviden obrazec razmišljanja, čustvenih odzivov, značajskih lastnosti itn.

Če takrat, ko vstopite trgovino, trženjski strokovnjak lahko napove, kateri izdelak boste vzeli s police, ste pod nadzorom nekega programa. Morda mislite, da z vašo izbiro upravljata vaš okus in nagnjenost k določenemu izdelku, vendar pa ste v čvrstem objemu vzročnih zank, ki so vam jim nastavili oglasi.

Če pripadate jasno določeni skupini volivcev določene politične stranke in so manipulacije njihovih spin doktorjev usmerjene na vaše potrebe, na vaš način gledanja na stvari in na vaš svetovni nazor, ki je predvidljiv, ste del programske mreže. Mislite si, da ste svobodni, vendar pa ste zapleteni v vzročne zanke.

In tako gre to v nedogled!

Bukla: So vse vzročne zanke negativne?

Kezele: Kar se tiče življenja – nobena ni negativna! Vzročne zanke nas ne ujamejo na silo, temveč z našim prostovoljnim pristankom. Vrtijo se okoli naših najglobljih potreb, na tej podlagi pa se gradijo programi razmišljanja in obnašanja. Če bi mi videli v programih, na podlagi katerih delujemo, kaj negativnega, bi se jih zlahka rešili. Stvar je v tem, da je naša najgloblja motivacija vedno pozitivna in vedno usmerjena k sreči tako, kot jo doživljamo mi.

»Negativno« je, na koncu, stvar naše sodbe. Lahko rečete, da je materialno siromaštvo nekaj negativnega, vendar morate ob tem zanemariti dejstvo, da je materialno obilje včasih tudi izvor in vzrok večje nesreče kot preprosto in skromno življenje. V vsem lahko vidite tako pozitivno kot negativno, odvisno od tega, s katere točke gledate.

Popolnoma enako je z vzročnimi zankami. Same zase nimajo pozitivnega ali pa negativnega predznaka. Oziroma – negativen predznak jim lahko dodate samo v razmerju do svobode. Vse vzročne zanke odvezemajo svobodo.

Bukla: Kako ugotovimo, da živimo v zanki?

Kezele: Vzročna zanka je program. Vsak program. Tisto, kar imajo nekateri za pozitivno, je za druge negativno. Že sam poskus ocenjevanja, kaj je kaj, predstavlja vpletenost v karmični obrazec oziroma vzročno zanko.

Moja knjiga ne govori o preprostem izboljšanju življenjskih pogojev, uspešnem ali bolj zdravem življenju, izpolnjevanju želja in drugih podobnih temah. Namenjena je tistim, ki so prešli ali prehajajo skozi izkustvo, ki ga imenujem »uvid ujetosti«. Govori o spoznanju, da je večina tistega, kar delamo v življenju, od bolečine predvidljivo. Naše želje, namere, cilji, boj, drama, trpljenje in zadovoljstvo ... Ko ugotovite oziroma vsaj zaslutite, da je vse to prazno in da živimo v iluziji svobode in torej tudi v iluziji življenja ... da spimo, sanjamo in si izmišljamo predstave, namesto da bi objeli življenje takšno, kakršno je, takrat se, v tem malce zastrašujočem trenutku, začne resnično iskanje svobode. Kakršna koli razprava o negativnih in pozitivnih programih v tem trenutku postane preteklost.

Program je program, lahko je pozitiven do neba, vseeno nas zaslužnjuje in to je nesprejemljivo.

Bukla: Kako lahko prekinemo vzročne zanke?

Kezele: Odkorakati iz programske mreže, ki predstavlja karmo, ni lahka naloga. To je delo za pogumne, za tiste, ki so utrujeni od zgodbic in iluzij. Ta pot nas vodi skozi močvirje konceptov in konstrukcij, ki smo jih ustvarili zaradi napačne zaznave sveta, pa tudi samih sebe. Ta pot se imenuje dekonstrukcija iluzije in poleg poguma zahteva tudi iskrenost in doslednost v svojem pristopu; zahteva simbolično, vendar pa popolno izvajanje tistega, o čemer govori budistični pregovor, ki pravi: »Če srečaš Budo, ga ubij.«

Dekonstrukcija iluzije zahteva »uboj« vsega, na kar se naslanjate, vsega in vseh, ki jih imate za avtoritete; vsake knjige, ki ste jo prebrali (vključno z mojo), in vsake domnevno modre besede, ki ste jo sprejeli (kar vključuje tudi vse, kar sem izgovoril ali napisal tudi sam).

Na tej poti ste sami in verjetno boste izgubili vse, kar imate zdaj. Kar pa vam preostane po koncu dekonstrukcije iluzije, je neprecenljivo bolj vredno od katere koli konstrukcije, ki jo zgrešeno imenujete svoje življenje.

Bukla: Računate, da bo v slovenščini izšla še kaka vaša knjiga?

Kezele: Če sodim po dobrodoščici, ki jo uživam v Sloveniji, in velikem številu obiskovalcev na svojih predavanjih, je skoraj povsem gotovo, da bo (nasmešek).

Adrian P. Kezele

Očarljiva

Odkrivanje skrivnosti ženske duše

John in Stasi Eldredge

prevod: Nina Petelinšek Munoz

Društvo Zaživi življenje,

2015, t. v., 233 str., 19,90 €

Zdi se, da še nikoli poprej nad žensko ni bdelo toliko imperativov, povezanih z realizacijo najrazličnejših vlog, kot zdaj: biti mora ljubeča žena, predana mama, čuteča prijateljica, uspešna karieristka ter še in še. V želji, da bi ženska vsem tem vlogam ugodila, počne marsikaj. Ruši meje svojih sposobnosti, zanemarija svoje želje, pri tem pa pozablja na bistveno – na svoje srce. Kajti ženska je dejansko očarljiva le takrat, ko je sposobna o(b)stati na mestu, si prisluhniti in uživati v sporočilih, ki prihajajo iz njene duše. In ta so, seveda, povsem drugačna od tistih, ki si jih v imenu ugajanja drugim in izpolnjevanja vseh mogočih norm postavlja prav sama. Avtorja te knjige, zakonca, ki sta tudi sama prestala marsikatero osebno in skupne viharje, na koncu pa svojo notranjo moč našla v veri, z nanizanimi zgodbami žensk, ki jih srečujeta ob svojem delu, bralkam te knjige prikazuje, da je pot do vsesplošne izpopolnitve pravzaprav nadvse preprosta in očarljiva. Le srce je treba odpreti ... > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Pod okriljem angelov

Jacky Newcomb

prevod: Petra Piber

Mladinska knjiga, 2015, t. v., 246 str., 24,94 €

Strokovnjakinja za angele in paranormalna doživetja razmišlja kdo so angeli in kako kažejo svojo prisotnost. Pri tem izhaja iz lastnih doživetij in spoznanj o nepojasnjenih pojavih, odgovarja bralcem na vprašanja o angelih, svetuje, kako angele prositi za pomoč in kako meditirati, vseskozi pa vključuje tudi izkušnje drugih, še posebej so ti spregovorili v zadnjem delu knjige. Presenetljive so pripovedi o dejanjih angelov, ki so ljudi obvarovali pred nesrečo ali jim pomagali usmeriti svoje življenje. Tu so tudi jasnovidni otroci, doživljanje ljudi v smrtni nevarnosti in celo zunajtelesne izkušnje. Čeprav avtorica zatrjuje, da umrli najdražji niso angeli, lahko ti opozorijo na svojo navzočnost ali v sanjah pomirijo žalujoče. Po branju boste prav gotovo pozornejši na znamenja, kot so nenavadni zvoki in besede, s katerimi vam angeli poskušajo nekaj sporočiti. > KATJA CINGERLE

Zdrave in zdravilne vode Slovenije

Vodnik po izvirih, studencih in vrelcih

Primož Hieng

fotografije: Primož Hieng, Janez

Medvešek, Goran Rovan

Harlekin No. 1, 2016, t. v., 280 str., 36 €

Slovenija je polna vodnih virov, pri katerih se je vredno odžejati, saj so zdravilni, žegnani oz. čudežni in so jih nekoč znali bolj ceniti, saj so si z njimi lajšali zdravstvene tegobe. Pisec vodnikov o zdravilnih energijah in nenavadnih slovenskih krajih prinaša opise in fotografije sto zdravilnih voda v Sloveniji, od priljubljenih zdravilišč do manj znanih vodnjakov. Ob njih spoznamo značilnosti in zgodovino krajev, tudi iz Valvazorjeve Slave vojvodine Kranjske. Poleg tega knjiga služi kot namig za obisk drugih bližnjih znamenitosti in pri naša kratke zanimivosti. > KATJA CINGERLE

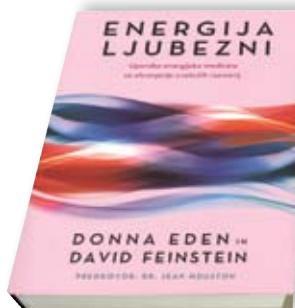
Energija ljubezni

Uporaba energijske medicine za ohranjanje cvetočih razmerij

Donna Eden, David Feinstein

prevod: Špela Stritar

Gnostica, 2015, m. v., 391 str., 32,70 €

David Feinstein in Donna Eden

Priljubljena ameriška zakonca, ki sta avtorja mnogih praktičnih delavnic in odmevnih knjig (*Energijska medicina, Energijska medicina za ženske, Obljuba energijske psihologije ...*), sta metodo energijskega zdravljenja in starodavnih energijskih praks prenesla tudi na področje partnerskih odnosov. Če si prizadevate s svojim partnerjem ali partnerko zgraditi bolj harmonične in ljubeče vezi, potem boste v tej knjigi našli različna orodja in vaje za boljše razumevanje energije vašega razmerja. Številne zgodbe resničnih parov bralcu pomagajo uvideti, da *podedovanih* dejavnikov ljubezni ni moč spreminjati, lahko le vplivate na njihovo boljše izražanje, predvsem pa lahko vnesete spremembe v *naučene* odgovore in ustvarjalno obvladate čustveno nabite spore (ki nastanejo v vseh zvezah) ter tako odprete pot predanim in ljubečim razmerjem. Avtorja seveda ne pozabita poudariti, da je »seks naravno energijsko zdravilo za pare«, in zato tudi za ustvarjanje poželenja ponudita obilico tehnik in nasvetov, knjigo pa zaključujeta z zavestnim partnerstvom in negovanjem razmerja kot duhovnega popotovanja. > RENATE RUGELJ

Adrian P. Kezele

IZNIČENJE FAKTORJA KARME

Knjiga predstavlja faktor karme kot glavni vzrok življenja v ujetništvu. Ujeti smo v vzročne zanke in tako izvajamo umske, čustvene in duhovne programe. Ko vzročne zanke popustijo, se stopnja naše svobode poveča. Ko izginejo, je življenje povsem svobodno.

Preberite:

- kaj so »uvidi« in kdaj se pojavljajo
- kaj je razlika med svobodo in izbiro
- kaj je razlika med človeškim stanjem, duhovno zrelostjo in absolutno svobodo
- kaj so karmične zanke in njihove programske kode
- kaj so »osvobajajoče izkušnje« in kako jih doseči
- kaj je maya in kako deluje
- kaj so »ključna« vprašanja

št. strani: 380; cena: 27,00 €

Založba Chiara

Naročila: www.zalozba-chiara.si

T: 01/ 534 12 52 • E: prodaja@zalozba-chiara.si

Sedem let je minilo, odkar je v skladu z idejo pisateljice in urednice Jane Bauer pri KUD Sodobnost International zaživel projekt Naša mala knjižnica, ki ga danes vodi Anja Keber, tudi prevajalka francoskih besedil. Namen projekta je odpirati in širiti literarni prostor, tako v domovini kot mednarodno, z najboljšo literaturo za mladino. Izvirnost in pomen projekta Naša mala knjižnica je prepoznala tudi komisija Ustvarjalne Evrope in ga ocenila visoko, žal pa v projektu ne izhajajo izvirna dela domačih avtoric in avtorjev, kar bi lahko omogočilo financiranje Javne agencije za knjigo. A ekipa vztraja in uspehi že odmevajo tako doma kot v tujini. Knjigo Groznilca v Hudi hosti Jane Bauer v prevodu Gabije Kiaušaitė je Litovska sekcija IBBY podelila priznanje za najboljši, najbolj umetniški prevod mladinskega dela v letu 2015. O Naši mali knjižnici, ki postaja vse večja, o izkušnjah z gostovanji na Poljskem in v Litvi smo se za Buklo pogovarjali z Jano Bauer, vodjo in koordinatrico Anjo Keber in v projekt vključenim slovenskim avtorjem Petrom Svetino.

Pravljčnih sedem let Naše male knjižnice

Bukla: Jana Bauer, Naša mala knjižnica je vse bolj odmevna. Kako se je projekt razvijal v preteklih sedmih letih? S kakšnimi izzivi ste se srečevali, česa si želite?

Bauer: Naša mala knjižnica je zrasla po malem, leto za letom. Projekt smo razvijali skupaj s sodelavci, med katerimi so tudi znani slovenski avtorji. Dolga leta smo delovali z minimalnimi sredstvi, toda napajal nas je fantastičen odziv, ki smo ga prejeli od šol, mentorjev, otrok ... Namen projekta je spraviti kakovostno literaturo do otrok in jih pritegniti k branju. Mislim, da iz nebralca narediš bralca, potem ko prebere dve ali tri zares dobre knjige. Samo doseči moramo, da jih prebere. Zato Naša mala knjižnica ne ponuja samo dobrih knjig, pač pa tudi dogodke. In raznovrstno evropsko literaturo. Sodobnost International je ena redkih založb, ki načrtno izdaja vrhunska dela in klasike iz različnih evropskih držav. Najbrž edina, ki prevaja literarna dela iz estonsčine. Živimo v skupnem evropskem prostoru, pa se sploh ne poznamo. Na tej točki je kakovost projekta Naša mala knjižnica prepoznala tudi Evropska komisija in mu podelila kar 98 od 100 možnih točk. Od tu naprej se je zgodba spremenila, projekt je res zaživel. Pa ne le pri nas, ampak tudi na Poljskem in v Litvi. Za to je v veliki meri zaslužna Anja Keber, ki vodi in razvija mednarodni del projekta NMK in uspešno skrbi za promocijo slovenskih avtorjev v tujini. Seveda bi radi v projekt vključili še več izvirnih slovenskih del, a tu smo v veliki meri odvisni od podpore Javne agencije za knjigo, saj Evropska komisija podpira kroženje avtorjev in njihovih del, ne pa tudi izvirno produkcijo. To moramo zagotoviti sami. Žal pa se knjižni program Sodobnosti doslej na slovenskih razpisih ni uvrstil v programsko financiranje.

Bukla: Glavna cilja projekta sta spodbujanje in dvig bralne pismenosti, ki je po zadnjih mednarodnih raziskavah PISA med slovenskimi 15-letniki pod povprečjem držav OECD. Projekt NMK spodbuja veselje do branja kakovostnih del tako pri otrocih kot pri starših in mentorjih. Mednarodni del projekta se posveča vprašanju, kako uveljaviti slovenske avtorje na tujih trgih, kako najti dobrega založnika, ki bi bil pripravljen ne le izdati knjigo slovenskega avtorja, ampak jo tudi primerno promovirati, kako slovenskemu avtorju poiskati tuje bralce ter kaj konkretno pomeni voditi in razvijati projekt.

Keber: Vse to je predvsem velik izziv. Prvič sodelujeta dve tuji državi, Poljska in Litva. S pripravami na mednarodni projekt smo začeli že kako leto pred samim začetkom in tako glavne stvari dorekli že vnaprej, a kljub vsemu je veliko dogovarjanja z obema partnerjema, upoštevati je treba posebnosti trga v posamezni državi in usklajevati aktivnosti. Z zadovoljstvom opazujemo, kako je projekt NMK, ki smo ga razvili v Sloveniji, uspešen tudi v tujini, kako raste in pridobiva nove razsežnosti – tako na Poljskem kot v Litvi so projekt po svoje nadgradili. Te sveže ideje, ki prihajajo iz drugega kulturnega okolja, pa seveda bogatijo tudi naš, slovenski del projekta. Na Poljskem na primer tesno sodelujejo z lutkovnim gledališčem Lalka in so pripravili več zanimivih delavnic, vezanih na knjige, vključene v projekt, v Litvi pa so okrepili vezi z organizacijo Menų valtyš, ki je z ustvarjalnimi delavnicami knjige približala litovskim otrokom. Ena glavnih prednosti projekta je prav spoznavanje različnih kultur in jezikovnih okolij skozi mladinsko

literaturo. Slovenski otroci so tako na primer поблиže spoznali odlično poljsko avtorico Anno Onichimowsko in vrhunske poljske ilustratorke. Litovski umetnik Kęstutis Kasparavičius pa je unikaten celo v mednarodnem evropskem prostoru.

Bukla: Intervju s Kęstutisom Kasparavičiusom ob njegovem gostovanju v Sloveniji smo tudi objavili v eni od lanskih števil Bukle. Uspešni pa ste tudi s predstavitvijo domačih avtorjev v tujini.

Keber: Slovenski knjigi, *Antonov cirkus* Petra Svetine in *Groznilca* v Hudi hosti Jane Bauer, sta odlično sprejeti, zelo dobro prodajani, na gostovanju pa sta bila tudi avtorja deležna velike pozornosti. Upam si celo trditi, da projekt prinaša najboljše zasnovano mednarodno promocijo slovenske mladinske literature v zadnjih letih. Da smo to lahko izvedli, se moramo v največji meri zahvaliti evropski finančni podpori, pa tudi nekaterim drugim manjšim domačim podporam.

Bukla: V projekt je vključenih tudi vse več slovenskih vrtcev in šol. Otroci ob začetku šolskega leta prejmejo *Ustvarjalnik* na temo predstavljenih del. Njihove umetnine tudi nagradite z NAGRADO ZA SPODBUJANJE VESELJA DO BRANJA SONČNICA NA RAMI. Naloge, ki z *Ustvarjalnikom* spodbujajo k ustvarjalnosti, so namenjene otrokom različnih bralnih zmognosti in tudi poustvarjanju v razredu. Med drugim z izdelavo lutk literarnega junaka ali junakinje, reševanjem detektivske naloge, s sodelovanjem pri literarnem natečaju, otroci prejmejo tudi knjižne razglednice, ki jih popišejo, porišejo in pošljejo otrokom v drugo državo, ob tem pa doživijo še obisk presenečenja. To je pravo literarno razkošje ...

Keber: V letošnjem šolskem letu v Sloveniji sodeluje 97 šol in 13 vrtcev. Prvič smo v projekt vključili tudi skupine otrok s pravljčnih uric po slovenskih splošnih knjižnicah. Vseh otrok, ki sodelujejo letos, je okoli 12.000. K posameznim aktivnostim se prijavlja več skupin, tudi kakovost izdelkov je vse višja. Včasih je izjemno težko izbrati najboljše in podeliti nagrado. Spomnim se lanskoletnega obiska presenečenja, ko smo s svetovno znanim litovskim pisateljem in ilustratorjem Kęstutisom Kasparavičiusom ter televizijsko ekipo vstopili v razred sredi učne ure in povsem presenetili tako učence kot učiteljico. Presenečenje je bilo res popolno. Ko se jim je Kęstutis predstavil in smo jim povedali, da gre za nagradni obisk za pravilno rešeno detektivsko nalogo,

so se izjemno razveselili, a prav zares so se sprostiti šele, ko se je začelo ustvarjanje.

Bukla: Kakšne razlike pa opazate pri odnosu do knjig v tujini in pri nas?

Keber: Med kratkima obiskoma Poljske in Litve sem imela priložnost opaziti kar precejšnje razlike. V Litvi me je med obiskom knjižnega sejma v Vilni presenetil pozitiven odnos do knjige. Za obisk sejma je treba kupiti vstopnico, a vseeno se je trlo ljudi in večina je bila obložena z vrečkami, polnimi knjig. Pri nas si česa podobnega lahko le želimo. Na Poljskem, kjer sem bila gostja na ustvarjalnih delavnicah, ki so del projekta, me je presenetila pripravljenost otrok. Vsi so knjige prebrali in dobro poznali vsebino, poleg tega pa so s seboj prinesli vsak svoj izvod knjige in ga dali avtorjem v podpis.

Odmevnost projekta kot tudi odličnost izvirne slovenske mladinske literature pa dobivata vse močnejši odmev. Tik pred izidom *Bukle* so iz Litve sporočili, da je prevod knjige *Groznovilca v Hudi hosti* Jane Bauer 2. aprila dobil posebno priznanje. Litovska sekcija IBBY je prevajalki Gabiji Kiaušaitė dodelila priznanje za najboljši in najbolj umetniški prevod mladinskega dela za leto 2015. Gostovanju Naše male knjižnice pa se je na Poljskem pridružil tudi eden najbolj priljubljenih domačih avtorjev, Peter Svetina, ki je nad izkušnjo prav tako navdušen: »V Varšavi smo imeli delavnice in literarne nastope z otroki v lutkovnem gledališču. Tam me je navdušilo, kako dobesedno iz nič znajo lutkarji ustvariti spektakel: igralka je bila oblečena v neki kostim in je rekla otrokom, da bodo napravili cirkus (tako kot je to pri Antonu pa Leopoldu). Vzela je mažuretsko palico, tehnik je spustil cirkuško koračnico in gospa je začela korakati pred otroki v ritmu koračnice ter s paličico kazala, kdo naj se ji pridruži v vrsti. Otroci so vstajali in kolonija je rasla. Nakar se je ustavila in začele so se točke. Posamezni otroci so napravili preval, drugi stojo, tretji kolo, četrti samo skok. Po vsaki točki je sledil aplavz. Nato spet koračnica in sprehod pred občinstvom, mahanje in pošiljanje poljubčkov. In na koncu priklon, dva, trije. Prava kratka cirkuška predstava iz dobesedno nič. Med pogovorom so bili otroci spoštljivi, poznali so knjigo, spraševali so o rečeh, povezanih z zgodbo. Šestdeset razposajenih otrok, a nobenega 'ven metanja', nastopaštva, bilo je prijetno in spoštljivo vse do konca prireditve. V Vilni sem pa obstal, ko sem videl, da se na knjižni sejem valijo trume obiskovalcev, neprestana vrsta pred blagajnami, kjer je bilo treba plačati vstopnino. Zares obstal pa sem šele, ko sem videl, da ljudje s sejma ne odhajajo praznih rok ali le s kakšno knjigo v rokah. Ne, v polivinilastih vrečkah so odnašali kupe knjig. To te pa malo posede. In potem pri pogovoru, že dolgo dolgo mi ni kakšen voditelj postavjal tako nekonvencionalnih in globoko smiselnih vprašanj, povezanih z zgodbo. Ti ljudje morajo res veliko brati.«

In še vodnik za branje knjig, vključenih v projekt Naša mala knjižnica: *Antonov cirkus* Petra Svetine je ilustriral Damijan Stepančič, *Groznovilca v Hudi hosti* Jane Bauer pa angleška ilustratorica Caroline Thaw. Deli izvrstne poljske pisateljice Anne Onichimowske *Sanje, ki so odšle* ter *Pečka, kapica in puding* sta ilustrirali Krystyna Lypka-Sztarbałło in Agata Dudek, prevedla pa Jana Unuk. Litovska slikanica *Junaček Travček in njegova pustolovščina* Ingrid Vizbaraitė z ilustracijami Marije Smirnovaitė ter duhovita zbirka kratkih zgodb *Mala zima* Kęstutisa Kasparavičiausa sta izšli v prevodu Klemna Piska.

Vse o NAŠI MALI KNJIŽNICI najdete na spletnem naslovu: www.nasamalaknjiznica.si

Tina in medvedja moč

Tina Maze, resnična pravljica

Primož Suhodolčan

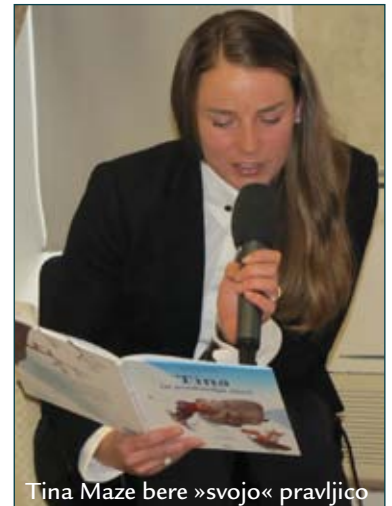
ilustracije: Gorazd Vahen

DZS, 2016, t. v., 32 str., 18,95 €

Tina Maze, najboljša slovenska smučarka vseh časov, je glavna junakinja prisrčne športne slikanice o vztrajnosti in potrpežljivosti, ki s trdim delom lahko pripeljeta tudi do največjih svetovnih uspehov. Primož Suhodolčan se je med ustvarjanjem zgodbe srečal s Tino, ki mu je pripovedovala o svojem življenju, nekatere najpomembnejše življenjske in športne prelomnice pa mu je menda zapisala kar na list papirja. Zato »zgodba deluje kot fiktivna resničnost ali resnična fiktivnost«, če citiram avtorja. Suhodolčan se zaveda, da imajo mnogi športniki, doma in po svetu, svoje biografije, ampak ideja o vrhunskem športniku v otroški slikanici se mu zdi precej izvirna in neobičajna. Pomembno vlogo imajo tudi ilustracije Gorazda Vahna, nastale na podlagi slik iz družinskega albuma, ki jih je ilustratorju prijazno posodila Tinina mama.

Navihana deklica Tina tako nekega dne ugotovi, da se je priljubljeni črnjanski medved zbudil iz svojega dolgotrnega spanca, zato se skupaj z nabrito lisico vsi trije junaki kmalu znajdejo na sosednjem zasnženem bregu. Če jo veliki medved uči potrpežljivosti in previdnosti na belih strminah, ji zvitoropka pomaga pri hitrosti in spretnosti. Tako je skupnimi močmi Tina kmalu na svojih prvih stopničkih. Zveni znano? Od tod je, seveda prek številnih ovir in z veliko vložene truda, Tinina športna pustolovščina šla še daleč naprej, in ko na koncu knjige najdemo na enem mestu zbrane Tinine rezultate in medalje s svetovnih prvenstev in olimpijskih iger, lahko samo globoko vzdihnemo. Res je, Tina Maze je kot junakinja iz pravljice, slovenska junakinja, kot je še ni bilo. In zaslužila si je svojo pravljico. > RENATE RUGELJ

Tina Maze bere »svojo« pravljico

Slikovni slovar

Slovensko-nemški /

Slovensko-angleški

prevod: Tamara Kranjec /

Barbara Majcenovič Kline

ilustracije: Ajda Erznožnik

Skrivnost,

2016, t. v., 76 str., 18,90 €/knjigo

Čarobni svet novih besed v tujih jezikih je lahko ob uporabi primerljivih slikovnih slovarjev prav zabaven. Od osnovnih besed in besednih zvez predstavljanja, spoznavanja prijateljev in družine se mladi bralci podajo na igrišče, v šolo, v mesto, k zdravniku, na tržnico, kmetijo in še marsikam ter bogatijo svoje besedišče v različnih situacijah. S pomočjo privlačnih dvojezično podpisanih slik in uporabnih dvogovorov lahko utrjujejo tudi govorne spretnosti, mimogrede pa pridobljene besede utrjujejo tudi v sobesedilu. > RENATE RUGELJ

Praznovanje 2. aprila, ki ga v zadnjih letih sofinancira Javna agencija za knjigo RS, že po tradiciji zasnujeta Slovenska sekcija IBBY in MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo. Praznične bralne spodbude pa gredo po vsem slovenskem prostoru, t. j. po Sloveniji, zamejstvu in med slovenskimi rojaki po svetu ...

2. april – mednarodni dan knjig za otroke

Mednarodna zveza za mladinsko književnost (IBBY) je 2. april, rojstni dan danskega pravljicarja Hansa C. Andersena, leta 1967 proglasila za mednarodni dan knjig za otroke, da bi na praznični način opozorila, kako zelo pomembno je branje za otrokov razvoj, in še posebej branje kakovostne mladinske literature.

Letos je poslanico in plakat pripravila **Brazilska sekcija IBBY**; plakat je ustvaril ilustrator Ziraldo, poslanico je napisala Luciana Sandroni, v slovenščino pa sta jo prevedli Tina Mahkota in Barbara Juršič. Poslanica pod naslovom *Nekoč je ...* pripoveduje o tem, kako je deklica Luiza obiskala knjižnico, se včlanila in si izposodila le eno knjigo, *Sneguljčico*, svojo najljubšo pravljico, toda domov ni prišla sama, kajti ... ☺

»Res ne vem, katero naj vzamem. Najraje bi vzela vse ...«

In prav v tistem hipu se je zgodilo nekaj neverjetnega: iz knjig so stopile vse pravljичne osebe: Pepelka, Rdeča kapica, Trnuljčica, Motovilka. Cela družina pravih princes.

»Luisa, vzemi me domov!« so jo vse rotile.

»Samo posteljo potrebujem, da se bom malo naspala,« je zazelahla Trnuljčica.

»Samo sto let, nič več,« je posmehljivo prhnil Obuti maček.

»Lahko ti pospravljam po hiši, zvečer pa grem na zabavo na grad ...« je rekla Pepelka.

»S kraljevičem!« so vsi zavpili.

»V košarici imam potico in vino. Bi kdo pokusil?« je ponudila Rdeča kapica.

Kmalu zatem so se jim pridružili novi pravljичni liki: Grdi raček, Deklica z vžigalicami, Kositrni vojak in Plesalka.

»Luisa, gremo lahko s teboj? Mi smo Andersenovi liki,« je prosil Grdi raček, ki sploh ni bil tako grd.

»Je pri tebi doma toplo?« jo je vprašala Deklica z vžigalicami.

»Hm, če imaš peč, bova midva raje ostala tukaj ...« sta pripomnila Kositrni vojak in Plesalka.

Tedaj se je na vsem lepem prikazal ogromen kosmat volk z ostrimi čekani in se postavil pred družino.

»Hudobni volk!!!« so zavpili.

»Volk, zakaj imaš tako velika usta?« je iz navade vzkliknila Rdeča kapica.

»Jaz vas bom branil!« je junaško rekel vojaček.

V tistem je volk že odprl svoj velikanski gobec in ... Jih vse požrl! Nel! Samo zazelahal je, ker je bil zelo zaspan, nato pa je miroljubno rekel:

»Pomirite se, družina. Rad bi vam nekaj predlagal. Luisa naj si izposodi knjigo o Sneguljčici, mi pa bomo zlezli v njeno torbo. Dovolj velika bo za nas.«

Volkov predlog se je vsem zdel odličen.

»Prosim, Luisa!« je rekla Deklica z vžigalicami, drgetajoč od mraza.

»No, prav!« je rekla in odprla torbo.

Pravljичni liki so se postavili v vrsto in poskakali vanjo.

ke in mladino kot odrasle in starejše; spodbujamo zasebno branje oz. posameznike, pa tudi skupine, javnost ... Akcija potekala vse od 21. marca, svetovnega dneva poezije, preko 2. aprila – mednarodnega dneva knjig za otroke, prek Slovenskih dnevov knjige, 23. aprila – svetovnega dneva knjige in avtorskih pravic, Noči knjige, in vse do konca šolskega leta. Pobudnika in krovna organizatorja bralnospodbujevalne akcije sta Slovenska sekcija IBBY in MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo. Soorganizatorji pa so: Bralno društvo Slovenije, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, DSP – sekcija za mladinsko književnost, Mariborska knjižnica, revija *Otrok* in knjiga. Gre pravzaprav že za tradicionalno skupno bralno akcijo ob 2. aprilu, kjer pri informiranju združujemo moči, da bi s spodbudami dosegli »vse« v slovenskem prostoru. Potem pa vsak po svoje izvede bralno akcijo (razstave gradiva, bralna srečanja, različne prireditve). Na takšen način se praznik t.j. BRANJE, dogaja povsod ... in z vsakim bralcem. ☺ Vse in več na na www.ibby.si.

Med drugim smo letos pripravili **simpozij »Meje mojega jezika so meje mojega sveta«** (Ludwig Wittgenstein 1889 – 1951), **13. aprila**, v Mestni knjižnici Ljubljana. Gostje so: *dr. Marko Stabej, dr. Boža Krakar Vogel, dr. Simona Klemenčič, mag. Tilka Jamnik, Arne Hodalič, Pavle Učakar, dr. Peter Svetina* in *Boštjan Gorenc*. Izbrani referati bodo objavljeni v reviji *Otrok* in knjiga.

International Children's Book Day
April 2nd 2016

IBBY
INTERNATIONAL BOARD ON BOOKS FOR YOUNG PEOPLE

FNLIJ
SINCE 1968

BRAZILIAN
IBBY
SECTION

Once upon a time...

MESSAGE BY LUCIANA SANDRONI | ILLUSTRATED BY ZIRALDO

Objavljamo le košček letošnje poslanice, v celoti pa jo lahko preberete na domači strani Slovenske sekcije IBBY:

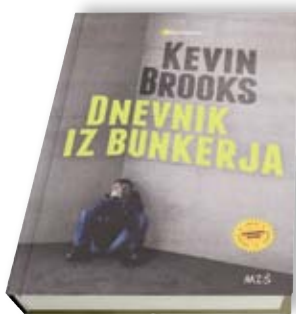
<http://www.ibby.si/index.php/int-ibby/ibby-2-april>

Letošnjo bralnospodbujevalno akcijo smo namenili »knjižnici«, izpeljali smo jo iz letošnje poslanice. Osnovni seznam priporočenih knjig na temo knjižnica, knjige in branje. Priporočamo, da vsak udeleženec po svoje – glede na zmožnosti, zanimanja in želje bralcev – pripravi razstavo gradiva, oblikuje spodbude za branje, organizira bralna srečanja in različne prireditve. K branju spodbujamo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, v splošnih in šolskih knjižnicah, knjigarnah, medijih idr., tako otro-

Dnevnik iz bunkerja

Kevin Brooks; prevod: Meta Osredkar
Miš, 2016, t. v., 257 str., 27,95 €

Mladinska literatura je že pred časom začela širiti polje svojih bralcev, saj mnoga dela starostno niso omejena na mladostnike, temveč po njih zlahka posežejo tudi odrasli. Eden od takih avtorjev je Anglež Kevin Brooks, ki ga v slovenščini že poznamo po romanih *iBoy* in *Martin Pujs*, zdaj pa je z *Dnevnikom iz bunkerja* napisal še eno provokativno delo, nekakšno mladinsko različico srhljivke *Soba*. V njem se najstnik nekega dne znajde v bunkerju, kamor ga je po spretni ugrabitvi zvelkel moški. Ta kasneje v ta prostor na podoben način privede še pet drugih ljudi, od punčke do odvisnika od mamil. Med njimi se po začetnem šoku počasi začnejo spletati odnosi – kar v obliki dnevnika pridno beleži prvoosebni zapisovalec zgodbe –, ti pa so zaznamovani s strašljivo negotovostjo njihove prihodnosti. Njihov ugrabitelj se namreč sploh ne prikaže, njihovo življenje opazuje prek kamer, z dvigalom pa jim pošilja hrano in pijačo ter tudi neljuba presenečenja. Dnevniški roman, ki stopnjuje napetost vse do presenetljivega konca. > SAMO RUGELJ

Nikoli ne reci, da te je strah

Giuseppe Catozzella;
prevod: Eva Kobe Pavlovič
Mladinska knjiga, 2016, t. v., 271 str., 27,96 €

»Nikoli ne reci, da te je strah, moja mama. Nikoli. Ker potem si tisto, česar te je strah, začne domišljati, da je nekaj močnega in da te lahko premaga,« reče oče somalski deklici Samii, ki ima v življenju samo eno željo – da bi lahko tekla in da bi enkrat v teku lahko zastopala svojo domovino. Zgodba te dramatične knjige, ki že kmalu po začetku zareže do kosti, vzleti v trenutku, ko se Samia, preprosto osemletno dekle z velikimi tekaškimi ambicijami, s precej počasnejšim prijateljem preganja po ulicah vojaško in politično napetega Mogadiša. Nadaljevanje je literarna rekapitulacija življenjske zgodbe resnične Samie Yusuf Omar, o kateri je italijanski pisatelj Giuseppe Catozzella napisal svoj tretji roman, po njem pa bodo posneli tako igrani kot tudi dokumentarni film. Za to imajo seveda veliko razlogov: zgodba Samie je po eni strani epsko inspirativna, po drugi strani pa v enaki meri tudi tragična. Eden od letošnjih presežkov v zbirki *Odisej*, pri katerem najprej preberite roman, šele potem pa na internetu raziščite, kaj se je s Samio zgodilo v resničnem življenju. > SAMO RUGELJ

Puščavski jezdec

David Hofmeyr
prevod: Martin Jankovič
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2016, m. v., 326 str., 10,90 €

Nasilje, sovraštvo, medsebojni spori; takšno brezupno vzdušje, ki spominja na pravi apokaliptični kaos, vlada v Črni Vodi, mestu, v katerem živetarji le še redki preživeli. Pa še tisti

so povsem podrejeni velikim silam vesoljskega mesta Nebeška Baza. Nič čudnega, da si Adam Stone, eden od preživelih iz Črne vode, tako zelo želi osvojiti enosmerno vozovnico v obljubljeno Nebeško Bazo. A dobijo jo le tisti, ki premagajo številne ovire in zmagajo v peklenski puščavski dirki. Bo Adamu uspelo doseči cilj, ob tem pa tudi obdržati Sadie, ljubezen njegovega življenja? Bo kos vsem nepredvidljivim obratom in zahrbtnim spletkam? Prvenec avtorja, rojenega v Južni Afriki, zdaj pa živečega med Londonom in Parizom, prinaša napeto znanstvenofantastično utopijo, ki v marsičem simbolno odlikava stanje današnjega sveta. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Spletna punca na turneji

Zoe Sugg
prevod: Marta Graj
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2016, m. v., 330 str., 10,90 €

Ob koncu šolskega leta se Penny neizmerno veseli turneje, na kateri bo spremljala svojega fanta Noaha, ki ga ni videla že celo večnost. Dogodivščina se sicer ne začne prav dobro, saj Penny izgubi telefon, Noahov prijatelj iz glasbene skupine je ne mara, nekdo pa ji začne pošiljati grozilna sporočila. V uteho ji je Noah, a kaj ko ima poleg koncertov in vaj še kup opravkov z menedžerjem in mu za dekline ne ostane dosti časa. Penny na turneji najde nekaj prijateljev, zapiše nekaj svojih misli za blog, fotografira svoja doživetja, predvsem pa odkriva, kako je, ko v zvezi škripa, in kako se s tem spopasti, pri čemer so stari in zanesljivi prijatelji nepogrešljivi. > KLARA JARC

Kako sem po nesreči napisala knjigo

Annet Huizing
prevod: Mateja Seliškar Kenda
Zala, 2016, t. v., 144 str., 23,00 €

S senčno zgodbo trinajstletne Katinke, ki ji je pred desetimi leti umrla mama, avtorica ustvari varno zavetje – s pomočjo sosede, slavne pisateljice Lidwien, jo besede očarajo in začarajo, z njimi se nauči izražati svoje občutke; postanejo ji srčne prijateljice, take, kot je Lidwien. Nizozemska avtorica Annet Huizing zelo dobro ve, kaj lahko naredijo besede s pisateljem, ko piše, in z bralcem, ko bere – objemajo, božajo, tolažijo, so sopotnice v razburkanem morju življenja. Prave besede svetijo, in ko je zapisana še zadnja pika, ko se izrazi vse tisto, kar mora ven iz najtemnejših globin, se lahko globoko zadih. Vendar si jaz v tej knjigi vsekakor nisem želela zadnje pike, nasprotno, želela sem si, da se ta zgodba nikdar ne bi končala, saj je tako *moja* zgodba, da jo bom prebirala še in še. Zgodba, ki je v tej novi pomladi res ne smete zgrešiti. > SABINA BURKELJCA

Ljubljana v oblakih

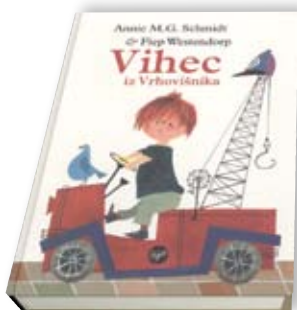
Kratke stripovske zgodbe
Anna Sangawa Hmeljak et al.
LUD Literatura, 2015, m. v., 46 str., 2 €, JAK

Stripovska delavnica Glavo v oblacke je rodila že drugo knjižico kratkih stripovskih zgodb o Ljubljani, ki se ponašajo tako z narativno kot tudi likovno domišljenostjo. Vinjete, prikazane v desetih do petnajstih sličicah, niso samo zabavne, temveč sledijo pristnemu pripovedništvu, pač v minimalističnih okvirih. V prvi izdaji so se mladi ustvarjalci dotaknili Metelkove, Trubarjeve, Tromostovja in Rimskega zidu, tokrat pa so – skoraj izključno srednješolska dekleta – našla fantazijske in psihorealistične zaplete tudi ob Robbovem vodnjaku, Prešernovem spomeniku, Lutkovnem gledališču, na Ljubljanskem gradu in v Trnovskem pristanu. Prikupno. > ŽIGA VALETIČ

Vihec iz Vrhovišnika

Annie M. G. Schmidt,
Fiep Westendorp
prevod: Stana Anželj
Sanje, zbirka Sanjska knjigica,
2016, t. v., 202 str., 30 €, JAK

Nizozemska pisateljica Annie M. G. Schmidt (1911–1995), dobitnica Andersenove nagrade, je bila z ilustratorko Fiep Westendorp uglašen ustvarjalski tandem. Že pokojni rojakinji sta zasloveli predvsem z zgodbami o malem Vihcu, ki so najprej izhajale v periodiki in nato še v knjigah, doma in v prevodih. Njun Vihec je

zvedav, ljubezniv deček, ki povsod najde prijatelje. Z njimi se igra in jim pomaga, če se znajdejo v težavah. Nima nadnaravnih moči, le z živalmi se zna pogovarjati. Danes je še toliko bolj privlačen zato, ker ne ždi venomer za računalnikom – ki ga pred dobrimi tridesetimi leti, ko so nastajale te zgodbe, otroci seveda niso poznali –, temveč se zna prepustiti lastni domišljiji. »Klasika, ki je še danes polna navdiha.« V Vrhovišniku, nebotičniku s stolpičem, kamor ga pripelje golobica Dulči, se spoprijatelji z gospodom Peresnikom in ščurkom Žužo, z živahnimi Topotačkovimi, z malo Nežko, in ko se spreobrne, tudi z njeno sprva pretirano čistunsko mamo gospo Sijajšek. > IZTOK ILICH

Annie M. G. Schmidt

Deček Brin na domačem kolišču

Sebastijan Pregelj
ilustracije: Jure Engelsberger
Miš, zbirka Zgodbe s konca kamene dobe,
2016, t. v., 69 str., 23,95 €

Sebastijan Pregelj

Prva knjiga iz nove zbirke *Zgodbe s konca kamene dobe* je nastala na podlagi resničnih zgodovinskih dejstev in mlade bralce popelje v pradžino, v čas, ko so na območju današnjega Ljubljanskega barja živali koliščarji. Zvedavi deček Brin si želi postati dober lovec – tak, kot so nje-

gov oče Medved in starejša brata. Ko dopolni devet let, dobi majhno bodalo in se prvič priključi odraslim možem na lovu. Pogumno opazuje življenje okoli sebe, posluša pripovedi dedka Volka, lovi ribe, udomači sokola in pomaga izumiteljskemu stricu Oblaku pri izdelavi čudovite stvari, a najbolj od vsega si želi raziskati svet onkraj zasneženih gora ... > RENATE RUGELJ

Julija med besedami

Petra Dvořáková
ilustracije: Tanja Komadina
prevod: Diana Pungeršič
Miš, zbirka Prva z(o)renja,
2016, t. v., 144 str., 22,95 €

Češka pisateljica in scenaristka (1977) je v svoji prvi knjigi za otroke pogumno vstopila v življenje četrtošolke Julije, ki se je morala z očkom in mlaj-

šo sestrico Elo po ločitvi staršev preseliti iz mesta na deželo. Poleg novega okolja in vaških običajev se je Julija morala privaditi tudi na najstniška »skorajbrata«, sinova očetove nove partnerke, na nove sošolke, učitelje in predvsem na življenje brez mamice, ki jo je uročil alkohol. Kot da že s samim odraščanjem ne bi bilo dovolj težav in z razvozlavanjem pomena nerazumljivih besed, kot so psihiatrična klinika, sankcije, hipoteke, spletno nadlegovanje, posvojitve, samoodrekanje, hormoni in drugo. Topla zgodbica, ki pomaga razmišljati in zoreti. > RENATE RUGELJ

Če ...

Nov, osupljiv pogled na velike ideje in številke

David J. Smith
ilustracije: Steve Adams
prevod: Julija Potrč
KUD Sodobnost International,
2016, t. v., 40 str., 19,90 €

Vsak se je že kdaj izgubil v razmišljanju o neskončnosti vesolja, velikosti planetov, o prazgodovini in drugih predmetih in pojmihi, ki so nepredstavljeni že za odrasle, še toliko težje pa jih je razložiti otrokom. Avtor že vrsto let otrokom približuje nepredstavlljivo s pomočjo maket in primerjav s povsem vsakdanjimi predmeti. Svojo že poznano knjigo *Če bi bil svet vasica* (Zala, 2011) je razširil z novimi primerjavami, ki s preprostimi ilustracijami poenostavijo učno snov. Knjiga za vse nadobudne mlade raziskovalce in vse učitelje, ki jih zanimajo tudi malo drugačni načini poučevanja. > POLONA MAJARON

Romana Romanišin, Andrij Lesiv Zvezde in makova zrna

Dorin svet je nenavaden in čaroben, saj s preštevanjem rada meri vse, kar jo obkroža. Tako pred spanjem namesto preprostih slončkov prešteva neobičajne živali, radovednost pa usmerja njen pogled tudi v oddaljene koticke vesolja. Ji bo zahtevna naloga, ki si jo je zastavila, uspela?

Iz ukrajiniščine prevedla Andreja Kalc
28 strani 17,00 €

Malinc www.malinc.si © info@malinc.si © telefon: 01 361 66 99

Zgodbe in nezagodbe

Lilijana Praprotnik Zupančič
ilustracije: Bori Zupančič
Mladinska knjiga, zbirka Deteljica,
2016, t. v., 93 str., 19,95 €

Lilijana Praprotnik
Zupančič

Lilijana Praprotnik Zupančič, mlajšim bralcem bolj znana kot Lila Prap, se je že v prvi izdaji te zbirke leta 1993 (ki je hkrati tudi prva knjižna izdaja avtorice) spretno poigrala z besedami ter s karikiranjem, odvezanjem in dodajanjem pomenov ustvarila zbirko kratkih zgodb in pesmic z nonsense besedili, ki otrokom omogočijo pravo bralno zabavo. Knjiga je dvodelna; v prvem delu so zbrane kratke zgodbe, v drugem pa pesmi. Na vsaki strani se avtorica poigrava vsaj z eno glasoslovno ali oblikoslovno prvino in s tem zabava vse bralce, mlade po srcu. Zabavo pa začinijo še nagajive črno-bele ilustracije avtoričinega moža. Zbirka se tako kar prehitro konča. > VANJA JAZBEC

Zbirka enaintridesetih pravljic Marike Mihelčič prinaša nežno toplino, ki jo najbolj poznajo babice. Nekaj pravljic je izšlo že samostojno, tokrat pa v zbirki spoznavamo še nove. Morda jih bo svojim vnučkom najraje prebrala babica, morda svojim otrokom povedala mamica, vsekakor pa so to pravljice, ki naj jih otroci le slišijo, saj govorijo o tem, da nas ima babica rada, tudi če se včasih ne obnašamo najbolj vljudno, da se dajo strašljive sanje pomesti izpod postelje, da majhni dojenčki potrebujejo veliko ljubezni in topline ter da imajo otroci včasih najraje stare, izdelane igrače, ki jim nudijo uteho. Kratke zgodbe, ki jih spremljajo prisrčne ilustracije Andreje Gregorič, s svojo preprostostjo pogrejejo srca in na obraz priključijo nasmehe. > KLARA JARC

Pravljice na gumbke

Marika Mihelčič
ilustracije: Andreja Gregorič
Narava, 2016, t. v., 225 str., 29,90 €

Zbirka enaintridesetih pravljic Marike Mihelčič prinaša nežno toplino, ki jo najbolj poznajo babice. Nekaj pravljic je izšlo že samostojno, tokrat pa v zbirki spoznavamo še nove. Morda jih bo svojim vnučkom najraje prebrala babica, morda svojim otrokom povedala mamica, vsekakor pa so to pravljice, ki naj jih otroci le slišijo, saj govorijo o tem, da nas ima babica rada, tudi če se včasih ne obnašamo najbolj vljudno, da se dajo strašljive sanje pomesti izpod postelje, da majhni dojenčki potrebujejo veliko ljubezni in topline ter da imajo otroci včasih najraje stare, izdelane igrače, ki jim nudijo uteho. Kratke zgodbe, ki jih spremljajo prisrčne ilustracije Andreje Gregorič, s svojo preprostostjo pogrejejo srca in na obraz priključijo nasmehe. > KLARA JARC

Psi pasme grešnega kozla

Ross Collins
prevod: Tamara Kranjec
Skrivnost, 2016, t. v., 100 str., 15,90 €

Si predstavljate, da se vam ne bi bilo treba nikomur opravičevati za svoje spodrseljaje, saj bi krivdo zanje nase prevzeli psi?! Psi, se čudite? Ja, psi, in to ne kar kakršni koli, ampak tisti pasme grešnega kozla. Prav res obstajajo tudi takšni! Preberite si tole prisrčno knjigo, pa boste hitro ugotovili, kako krasno je, če Norman, Ringo in njuna ogromna pasja družina nase prevzamejo krivdo za vse nevedčnosti na tem svetu, od pregostega prometa v New Yorku do preveč pečenih klobasic v Avstraliji. Domiselna zabavna zgodbica bo očarala mlado in staro. Sto prekajenih klobas, da je res tako! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Krokodilja grobnica

Božanstva in bojevniki, 4. knjiga
Michelle Paver
prevod: Nataša Grom
Miš, 2016, t. v., 272 str., 28,95 €

Michelle Paver

Novo nadaljevanje priljubljene pustolovsko-fantazijske serije za mlade bralce nas bo tokrat z otokov starodavne Grčije popeljalo v deželo faraonov. Tam se je namreč znašlo Koronosovo bodalo, magični artefakt, ki daje napadalnemu ljudstvu Vranov neomejeno moč. Nasproti jim stojita le deček Hilas in njegova prijateljica Pira. V neznani deželi se soočita s kopico nevarnosti: v puščavi naletita na vročino in napadalne kobre, medtem ko v porečju reke Nil bivajo nevarni rečni konji in krokodili. Še sreča, da ju varujeta živalska sopotnika, levčica Kaos (no, zdaj že prava odrasla levinja) in sokolica Ika. Toda kljub vsemu trudu se zdi, da so Vrani korak pred njima. Ti pod vodstvom Telamona, nekoč Hilasovega prijatelja, z grožnjami in mučenjem uspešno zbirajo sledi za bodalom. Hilasa pa morda čaka najnevarnejša naloga do zdaj: moral se bo podati v grobnico, kjer preminuli vstopajo v deželo mrtvih. Razburljiva pripoved, ki bo z naslednjo knjigo pripela do svojega konca. > ALEŠ CIMPRič

... priljubljena
pustolovsko-
fantazijska serija ...

Tina Maze
se vrača na sneg!
V otroški slikanici Tina in medvedja moč.

DZS
Zagotovite si svoj izvod:
www.dzs.si ☎ 080 80 81

Tina Maze
team to austria

Don

Tone Pavček; ilustracije: Maja Kastelic
Sanje, zbirka Sanjska knjigica,
2016, t. v., 56 str., 13,95 €, JAK

Pesniška knjiga *Don* je Pavčkov pesniški testament, ki ga je napisal za otroke, obenem pa je to

tudi pesnikovo humanistično sporočilo vsemu svetu, ki poziva k miru in prijaznosti. Don je pes brez doma in s težko mladostjo za seboj, ki nekega dne sreča prav tako osamljenega dečka Boruta. Med njima takoj preskoči iskra simpatije in Borut želi psa obdržati, vendar starši temu sprva nasprotujejo, saj že tako komaj nahranijo vsa lačna usta v družini. Kmalu pa uvidijo, da bo pasja družba Borutu dobro dela. Med psom in dečkom se tako splete svojevrstna navezanost in prijateljstvo, o čemer nam Pavček pripoveduje s svojim tekočim verzom, ki bo za otroke izziv, za odrasle pa pojoča melodija, v kateri bodo slišali odmevati nesmrtni pesnikov glas. Svoje doda še spremna beseda Saše Pavček, ki nam razkrije, da sta Don in Borut obstajala v resnici, da je pes v resnici prihajal k Pavčku na obisk in da mu je sčasoma postal taka inspiracija, da se je o njem odločil pisati tudi esejistično v povezavi z večnimi zakonitostmi življenja in bivanja. Na koncu je o Donu nastala še pesnitev, ki bo z občutenimi ilustracijami Maje Kastelic še dolgo živela naprej. > SAMO RUGELJ

Ššš! Imamo načrt

Chris Haughton; prevod: Darja Marinšek
Mladinska knjiga, 2016, t. v., 40 str., 18,95 €

Tretja slikanica izpod peresa irskega ilustratorja in pisatelja otroških knjig. Dobili smo prvi prevod v slovenščino, njegovi prejšnji slikanici *A bit lost* in *Oh no George!* pa sta bili prevedeni v več kot 20 jezikov. Štirje prijatelji, trije veliki in eden majhen, se počasi z mrežami odpravijo na lov za ptičko. Čeprav ima slikanica manj kot 100 besed, s svojimi ilustracijami prinaša močno sporočilo o komunikaciji in miroljubnem sobivanju. Kot je že rekel Albert Einstein, miru ni mogoče ohraniti s silo; dosežemo ga lahko le z razumevanjem. Namenjena je predšolskim otrokom in bralcem začetnikom. > LUCIJA GERBEC

Požar

Neli K. Filipič
ilustracije: Bojana Dimitrovski
Mladinska knjiga, zbirka Velike slikanice,
2016, t. v., 32 str., 17,95 €, JAK

Mladinska pisateljica, ki je prejela Levstikovo nagrado in priznanje zlata hruška za prejšnja dela, v svoji novi slikanici govori o sobivanju in sprejemanju ljudi, o temi, ki je danes aktualna. Junaki zgodbe, Gozdniki, zaradi požara izgubijo dom in so prisiljeni poiskati novega. Na poti srečajo kar nekaj ljudi, ki pa jih nočejo sprejeti medse. Ko si končno ustvarijo dom, pa se zgodba ponovi – do njih pride skupinica brezdomcev. Bodo spoznali njihovo težavo in jih sprejeli v svoj dom? S pomočjo slikanice lahko starši svoje otroke seznanijo s temo brezdomstva. > TAJDA CVETIČ MLAKAR

Kraljestvo morja

Mira Zelinka
ilustracije: Jasna Merku
Goriška Mohorjeva družba,
2015, t. v., 28 str., 16 €

Morje je privlačno in skrivnostno za slehernega med nami. Toda morje ne bi bilo to, kar je, brez različnih živali, ki v njem domujejo. Avtorica si je zamislila morje kot posebno kraljestvo. Vladajo mu mogočen vladar Veliki ocean, kraljica in dve princeski Plima in Oseka. Urejajo življenje vseh živih bitij v morju. V štirih pravljičah se nam predstavijo različne živali. Morski konjički s sipino pomočjo pridobijo čudovit biser za princesino poroko. Veliko hobotnico Lovačo, ki zaradi svoje požrešnosti ogroža mir drugih živali, spravijo v mestni akvarij. Morske zvezde, ki hočejo biti na vsak način opažene, pa skoraj žalostno končajo kot plen lovcev na zaklade. Vsaka zgodba predstavi skrivnostnega prebivalca morja in kot se za dobro slikanico spodobi, so tudi ilustracije prijetne ter popestrijo besedilo. > BETI JUŽNIČ

Rdeča

ali zakaj zasmehovanje ni smešno

Jan De Kinder
prevod: Stana Anželj
KUD Sodobnost International,
2016, t. v., 34 str., 16,90 €

Medvrstniško nasilje je eden izmed perečih problemov sodobne družbe. Začne se z zbadanjem, norčevanjem in se potem samo še stopnjuje. Ničelna strpnost do takšnega vedenja je nujna, toda kako jo doseči? Pomembno vlogo imajo dobre knjige, saj lahko pozitivno vplivajo na zavedanje o nevarnosti tega pojava in na pravičen odziv vseh vpletenih, otrok in odraslih. V vsakem razredu, tako kot v naši slikanici, se najde kak nasilnež, ki zasmehuje druge in se ga vsi bojijo. Ko sošolec Pavle napade Roka in ga zaničljivo zasmehuje zaradi njegovega zardevanja, je to drugim otrokom na začetku smešno. Kmalu se zavedo, da to ni prav, toda nasilneža se bojijo. Kaj naj storijo? > BETI JUŽNIČ

... medvrstniško nasilje je eden izmed perečih problemov sodobne družbe ...

Gospa Marija

Cesc Noguera
ilustracije: Raül Gesalí
prevod: Alenka Bole Vrabec
Zala, 2016, t. v., 45 str., 21,95 €

V vsakem malo večjem kraju je park, v katerem »stanuje« nekdo, ki nima več doma. Morda se teh ljudi bojijo otroci, morda tudi mi, največkrat pa ne poznamo njihovih zgodb. Gospa Marija je v parku že dolgo stanovalka, rada ima otroke in živali, pred dežjem se skriva pod kopalniško zaveso, pred mrazom si včasih pomaga s steklenico, predvsem pa rada pripoveduje zgodbe. Tole je zgodba o tem, kako je spoznala deklico Lucijo, ki ji je namenila nekaj topline in jo gledala v drugačni luči, kot smo po navadi vajeni gledati na brezdomce. > KLARA JARC

Skrivalnice

Milan Dekleva

ilustracije: Arjan Pregl

Morfemplus, 2015, t. v., 28 str., 24,90 €

Milan Dekleva

Arjan Pregl je z zabavnimi likovnimi kolaži opremil že pesmi Tomaža Šalamuna v nagrajeni zbirki *Modrone bo*, medtem ko je v drugo poslal pesmi Milana Dekleve *Skrivalnice*. Tudi te so namenjene malce

večjim otrokom oziroma tistim, ki jih bo v življenju zapeljala eruditska vedoželjnost, in, kajpak, tudi odraslim. Gre za nekakšno knjigo reči, v kateri najdemo zapeljivo pesniško telovadbo o bitjih in objektih, kot so rog, smreka, mišičnjak, slon, flamingo, kolo, jež, baletka, kačji pastir ali jadrnica. »Kolo je lok življenja, ki nas loka, / in val ljubezni, ki drči čez blato. / Kot čep okroglo je, če se napije soka.« Dekleva, za njim pa tudi Pregl, se naslaja nad dvoumnostmi, troumnostmi in večumnostmi, pri čemer oba avtorja vodi igrivost in večno spoznavanje sveta. Ter sebe v njem. > ŽIGA VALETIČ

Vesela Poštarica

Cee Biscoe

prevod: Marta Graj

Učila International,

2016, t. v., 20 str., 9,99 €

Medvedek in zvezdno nebo

Melanie Joyce

ilustracije: James Newman Gray

prevod: Branka Fišer

Učila International,

2016, t. v., 22 str., 9,99 €

Dve mehko obloženi in živopisni knjižici sta kot nalašč za prijazno crkljanje ob pravljicah. Najprej *Vesela poštarica*, v kateri zajčica svojim prijateljem raznosi pisma, ki so poštarju skovirju padla iz torbe. Toda izkaže se, da pisma nosijo sladko presenečenje, ki ga bodo gozdni prijatelji na koncu pripravili prav za zajčico. Prijazna zgodba v verzih *Medvedek in zvezdno nebo* pa se odvija zvečer. Preden se medvedek odpravi spat, se zazre skozi okno, kjer se pod zvezdnatim nebom v svoja gnezda, domove, luknje, hleve in čebelnjake vračajo tudi preostale živalske družine. Ko spokojno opazuje svoje utrujene prijatelje, tudi njega premaga spanec v očkovem naročju. Za lahko noč ... > ŽIGA VALETIČ

Giuseppe Castiglione

Slikar v Prepovedanem mestu

Huiqin Wang

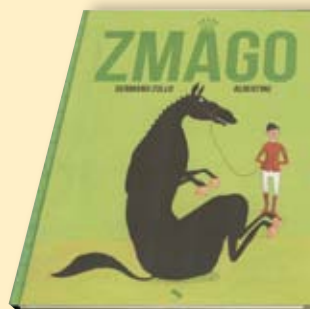
prevod: Natalija Toplišek

Morfemplus, 2015, t. v., 32 str., 19,90 €

Znana kitajska slikarka Huiqin Wang, ki živi in ustvarja v Sloveniji, je zasnovala, napisala in ilustrirala

že svojo drugo avtorsko slikanico, tokrat o italijanskem slikarju, jezuitu in misionarju Giuseppeju Castiglioneju (1688–1766), ki je več kot petdeset let ustvarjal na kitajskem dvoru. Prvine evropske slikarske renesanse in baroka je združeval s tradicionalnimi slikarskimi tehnikami. Bil je zelo priljubljen in spoštovan, zapustil je številne mojstrovine, s katerimi si je pridobil veliko slavo. Podobno kot je bilo pred več stoletji nadvse pomembno Castiglionejevo, je v današnjem času in prostoru zelo dragoceno medkulturno poslanstvo avtorice Huiqin Wang, saj nam posreduje živo izkušnjo lastne slikarske tradicije. Slikanica je dvojezična in k branju vabi tako slovenske kot kitajske bralce. > SONJA JUVAN

Zmago

Germano Zullo, Albertine Zullo

prevod: Anja Keber

KUD Sodobnost International,

2016, t. v., 34 str., 17,50 €

Konji so med ljudmi vedno vzbujali veliko pozornosti. Elegantne in inteligentne živali, včasih delovni pomočniki, so danes pomembne za šport in rekreacijo ter zato pravi junaki za slikanice. Konj Zmago in njegov jezdec Viktor Viharnik sta nepremagljivi par, zmagujeta kot za stavo prav na vseh tekmovanjih. Na pomembni domači tekmi pa – katastrofa. Nenadoma gre vse narobe, saj podreta vse ovire, namesto da bi jih elegantno in hitro preskočila. Zaskrbljeni Viktor pelje Zmaga k zdravniku, ta pa ugotovi, da je z njim vse v redu. Če ni telesno, je pa duševno, meni Viktor in pelje Zmaga k psihologu. A tudi ta ne najde ničesar. Šele obisk pri okulistu reši zadevo, Zmago namreč potrebuje očala! Z očali je spet v stari zmagovalni formi. Slabovidnost ni bolezen in očala niso ovira za doseganje uspehov. Celó pri konjih ne. > BETI JUŽNIČ

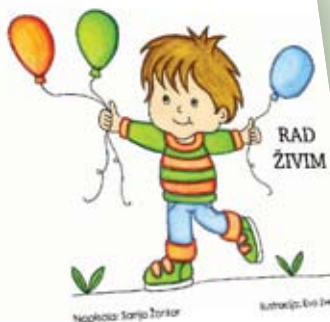
ZAVOD ODPRT SRCE

»Rada se imam, ker sem samo jaz takšna vsak dan.«

»Rad živim, ker jaz vem, da vse lahko se naučim.«

Slikanici v rimah nagovarjata otroke od drugega leta dalje. Zaradi velikih tiskanih črk sta primerna za prve vaje v branju. Slikanici vsebujeta pozitivne stavke oz. afirmacije, ilustracije in prostor za risanje.

www.zavododprtorsce.si

Ali je to zmeta?

Boris Vežjak

ilustracije: Igor Cvetko

Aristej, 2015, t. v., 36 str., 19 €

Besedilo Borisa Vežjaka, v Mariboru živečega filozofa in predavatelja, publicista in družbenega kritika, je odlična knjižna popotnica za pogovor o razumevanju različnih govoric in obnašanj otrok v odnosu z drugimi. Prav zgled odraslih je tisti, ki najbolj vpliva na otroke, in če jih bomo vzgajali z družbenimi stereotipi in z molkom, kadar z njihove strani opazimo zavračanje drugačnih, s tem sodelujemo pri razraščanju nestrpnosti in zmotnosti. Prav ti sta osrednji temi devetih zgodbic, ki nagovarjajo raznoliko, vse so naslonjene na konkretno situacijo, o kateri se pogovorita otrok in odrasli. Tako posamično kot v celoti zgodbe spodbujajo razmislek o napačnem dojemanju drugih in o napačnem odzivanju nas samih. Med drugim: ali imamo prav, ko trdimo, da so vsi otroci poredni in da vsi Romi kradejo? Je sledenje večini vselej pravilna odločitev? Se lahko zares vselej zanesemo na tistega, ki naj bi vedel več od nas? So ljudje le dobri ali le zlobni? Slikanico je ilustriral etnomuzikolog, kustos, lutkar in ilustrator Igor Cvetko. > SIMONA KOPINŠEK

Dobri zlobni volk

Julie Bind

ilustracije: Michaël Derullieux

prevod: Mateja Sužnik

Zala, 2016, t. v., 25 str., 19,95 €

Slikanica *Dobri zlobni volk* bo narisala nasmeh na obraz vsakega otroka in nedvomno tudi marsikaterega roditelja. Zgodbica pripoveduje o očetu volku, ki za svoja mala volkca sredi zime išče hrano in ob vsakem srečanju z drugo živaljo dokazuje, da prav zares ni zlobni, ampak le dobri volk. Čeprav je postavljena v božični čas, je zaradi svojega prijaznega sporočila primerna za prav vsak dan v letu. Opremljena je s čudovitimi ilustracijami, zaradi katerih nam dobri zlobni volk še bolj priraste k srcu. > NEŽA POZNIČ

... slikanica bo narisala nasmeh na obraz vsakega otroka ...

Sebični velikan

Oscar Wilde

ilustracije: Petra Preželj

prevod: Alenka Ropret

Sanje, zbirka Sanjska knjigica,

2015, t. v., 32 str., 14,95 €, JAK

Wildova pravljica je prvič izšla v zbirki *The Happy Prince and Other Tales* leta 1888, nato pa je bila večkrat prirejena tako za gledališki

oder kot za filmsko platno, navdahnila je animirani film, baletno predstavo in muzikal. Zgodba pripoveduje o Sebičnem velikanu, ki otrokom prepove igranje na svojem vrtu, za nameček pa ga obda še z visokim zidom. Vendar njegovo dejanje ne ostane nekaznovano – tako kot je mrzlo velikanovo srce, ostane v večno zimo ukleščen tudi njegov vrt. Šele ko velikan spozna svojo zmoto in se na vrtu spet zasliši otroški smeh, se nanj ponovno vrne tudi pomlad. Brezčasna zgodba, ki govori o prijaznosti, velikodušnosti, sočutju – vseh tistih občutjih, ki osmislijo življenje. > KRISTINA SLUGA

Kako sta se skušala Butalec in Tepanjčan

Fran Milčinski

ilustracije: Ana Razpotnik Donati

Sanje, zbirka Sanjska knjigica,

2016, t. v., 28 str., 12,95 €, JAK

Morda se Slovenci še vedno premalo zavedamo, kakšen narodni zaklad smo dobili z *Butalci*, v katerih je Fran Milčinski, eden redkih, predvsem pa eden najpomembnejših slovenskih humoristov in satirikov, ustoličil človeško neumnost. To izkazuje tudi ta zgodba oziroma bolje rečeno prigoda, v kateri se srečata Butalec in Tepanjčan, eden bolj »prebrisan« od drugega, in se odločita izmeriti svojo pamet. Humoreska, ob kateri se boste od srca nasmejali, saj Butalce srečate vedno in povsod. > KRISTINA SLUGA

Medved Roško iz Roga

Helena Štefanič

samozaložba, 2016, t. v., 48 str., 15 €

Knjiga predstavlja Kočevsko tako, kot je najbolj znana in privlačna za obiskovalce. Nedotaknjena narava in čudoviti gozdovi, ki skrivajo vrsto zanimivosti, so vredni ogleda. Glavni junak je medved Roško, ki nas prek zgodb popelje po različnih krajih na Kočevskem. Spoznamo pragozd, najstarejšo jelko, različne jame in jase, vrhove in studence ter seveda različne gozdne prebivalce. Ob vsaki znamenitosti Kočevskega roga se splete svoja zgodba. Roško je postavil pet pravil, od katerih je najpomembnejše prvo: Spoznaj svoje sosede in prijatelje in bodi do njih prijazen! Prav je, da se tega držimo

... ilustracije iz knjige so ustvarjene s tkanino in flisom ...

tudi ljudje! Vsaki zgodbi sledi še kratka pesmica, ki povzema zgodbo. Ilustracije iz knjige so ustvarjene s tkanino in flisom. > BETI JUŽNIČ

Menjalnica sanj

Milan Dekleva

ilustracije: Jure Engelsberger

Mladinska knjiga, zbirka Velike slikanice,

2015, t. v., 36 str., 17,95 €, JAK

Junak te sodobne pravljice je mali Oliver, ki postane zvečer, ko bi moral zaspati, živahen kot netopir. Oče ga uspava z branjem zgodbe o deželi, kjer je mogoče strašne sanje zamenjati za prijetne, češ da se najdejo tudi ljudje, ki bi radi sanjali o pošastih namesto o rožah. Deček se hoče nemudoma odpraviti tja, da bi svoje sanje o zeleni bradavičarki zamenjal za sanje o evoluciji. Izmisli si letečo ribo in s seboj povabi še prijatelja s podstrešja, psa Charlesa Darwina. Medtem se pripoved neopazno prevesi v sanje in junaka se znajdeti v deželi, kjer si čudaški sanjači in zasanjani čudaki prodajajo izdelke sna. Oliver v zameno za svoje sanje nazadnje dobi čarobno kroglo, iz katere si lahko sam izbira sanje, ki si jih zaželi. Po tem so vsi pri hiši spet bolj naspani ... Ilustrator Jure Engelsberger se je dobro znašel pri svoji prvi slikaniški nalogi. > IZTOK ILICH

Zvezde in makova zrna

Romana Romanišin, Andrij Lesiv
prevod: Andreja Kalc
Malinc, 2016, t. v., 24 str., 17 €

Avtorja te posebne zgodbe sta mlada ukrajinska umetnika (oba rojena leta 1984), ki že več kot desetletje skupaj ustvarjata na področju ilustracij in likovne opreme knjig. Za svoje delo sta prejela že več nagrad, zadnjo med njimi, prav za pričujočo slikanico, leta 2014 v Bologni. Dora, hčerka slavnih matematikov, je prav posebna deklica, saj je njena najljubša zaposlitev štetje predmetov, živali, pik na obleki, dreves v parku. Pogosto sanjari, da bo nekoč preštela vse, kar se na tem svetu prešteti da, tudi zvezde na nebu in makova zrna na štručki. Ali je to sploh možno?

... ukrajinska slikanica ...

Seveda, če imaš rad štetje in imaš tako pametno mamo, kot je Dorina. V množici »klasičnih anglosaških prevodov« je ta grafično izjemno dodelana ukrajinska slikanica navdihujoča popestritev otroške literature. > RENATE RUGELJ

Vsi tukaj, vsi skupaj!

Anja Tuckermann
ilustracije: Tine Schulz
prevod: Tina Mahkota
Zala, 2016, t. v., 33 str., 21,99 €

Aktualna slikanica, ki razbija predsodke in preprosto pripoveduje, da smo ljudje ustvarjeni za sobivanje, ne pa za ločevanje, ki vodi v nestrpnost in sovraštvo ter posledično v

konflikte in vojne, iz katerih morajo bežati tudi otroci, da si rešijo golo življenje. Ljudje smo povezani in prepleteni, vsi imamo prednike, ki so prišli iz različnih držav in raznolikih okolij. Pestrost jezikov, običajev, načinov bivanja naj bi nas povezala, ne pa razdruževala. Slikanica je več kot primerna za različne dejavnosti ozaveščanja otrok o pestrosti sobivanja, mislim pa, da je še bolj primerna za odrasle, ki nočejo videti, slišati in delovati za mir na našem edinem planetu, kjer živimo vsi SKUPAJ. Lahko bi se imeli veliko bolje, če bi se spoštovali v različnosti. > SABINA BURKELJCA

Kako se je pogumni očka nehal bati tujcev

Rafik Schami
ilustracije: Ole Könnecke
prevod: Tina Mahkota
Zala, 2016, t. v., 32 str., 21,95 €

Očka je velik in močan in sam skrbi za svojo hčer. Zna marsikaj; celo čarati, vendar pa se zelo boji tujcev, čeprav še sam ne ve točno zakaj. To so predsodki, ki temeljijo na iracionalnem strahu pred ne(po)znanim. Otroci pa, vsaj tisti, ki jih še niso zastrupili s svojo predsodkov polno odraslostjo, na življenje gledajo drugače, naravno; pomembno se je le igrati in se imeti lepo, ko smo skupaj. Deklica se domisli, da bi očka vzela na Bašin rojstni dan. Spontan in topel sprejem Bašine družine, ki prihaja iz Tanzanije, ter njihovo gostoljubje očka prepričata in v Bašini družini se sprosti. Slikanica bo pomagala pri pogovorih z mladimi pri razbijanju predsodkov in jih odpirala za sprejemanje pestrosti življenja. V slovenščino je prevedenih nekaj Schamijevih knjig, nazadnje leta 2012 roman *Mračna plat ljubezni* (Mladinska knjiga). > SABINA BURKELJCA

Lov za zakladom

Po mestu; V živalskem vrtu
Jo Ryan, Natalie Munday,
Amy Oliver
prevod: Barbara Zych
Mladinska knjiga,
2016, t. v., 10 str., 9,95 €/knjigo

Dve ljubki razpiranki sta namenjeni najmlajšim radovednežem, ki bodo iskali izgubljeni oz. skriti zaklad po mestu in v živalskem vrtu. V prvi se otrok spozna s prevoznimi sredstvi, tržnico, vrtcem, parkom in trgovino, v drugi pa z raznolikim živalskim svetom; tu so pisane ptice, morske in afriške živali ter živali s polarnih območij in iz džungle. Med upodobljenim mora otrok poiskati tudi skritega junaka, najsi bo to plišasti medvedek ali metuljček. In ni ga tako preprosto najti! Poleg tega se otrok tudi šteti, saj mora na vsaki strani poiskati določeno število predmetov, npr. dva piškota ali pet svinčnikov. Prikupni knjigi, ki malčke hkrati zabavata in učita. > VANJA JAZBEC

... prikupni knjigi, ki malčke hkrati zabavata in učita ...

Slon pleza na drevo

Katarina Kesič Dimić
ilustracije: Ivan Mitrevski
Buča, 2015, t. v., 42 str., 19 €

V razredu v afriški savani se vse živali bojijo »učitelja« Rdečeritega Pavijana, saj je znal biti izjemno hudooben; zelo rad je metal kreda, ključče ali svinčnik v glavo mladim nadobudnežem in jih celo zasmehoval. Jasno, da mladiči šole niso marali. Nekega dne jim je dal učitelj nalogo, da morajo splezati na drevo – in čim više bodo priplezali, tem boljša bo ocena. Učitelj ni upošteval naravnih razlik med njimi – za geparda, levčka in turaka je to preprosto, kako pa bodo kos tej nemogoči nalogi slonček, noj, povodni konj in žirafa? Avtorica Katarina Kesič Dimić, specialna pedagoginja, je skupaj s prepoznavno in barvito ilustracijo Ivana Mitrevskega ustvarila zgodbo, ki naj predvsem odraslim odpre srce in razširi um, da bi v vsakem otroku zaznali njegov potencial, ki ga bo lahko uresničil v polnosti. > SABINA BURKELJCA

Gospod Vesel in gospa Mrak

Antonie Schneider
ilustracije: Susanne Straßer
prevod: Tina Mahkota
Zala, 2016, t. v., 27 str., 20,95 €

Mračna gospa Mrak nekega dne dobi nenavadnega soseda, gospoda Vesela, ki je njeno pravo nasprotje, kar lepo ponazarjajo tudi ilustracije: hiša gospoda Vesela žari v živih barvah, hiša gospe Mrak pa je naslikana v sivi in rjavi, nad njo pa je vedno črn oblak. Gospod Vesel okrog hiše zasadi rastline, zjutraj pozdravlja sonce, luno, zvezde, veter in sneg. Vedno je dobre volje, kar gre v nos vedno namrščeni gospe Mrak, zato se ga sklene odkrižati. Še prej pa obiše njegov vrt. Slikanica otroke in odrasle uči, kako je z veselim pogledom na življenje narediti svet prijetnejši. > KATJA CINGERLE

Primož Premzl po končanem študiju ni postal fizik, temveč založnik, urednik, publicist, galerist in zbiralec mariborskega domoznanskega gradiva. Leta 1992 je ustanovil založniško in galerijsko podjetje Umetniški kabinet. Doslej je založil in izdal 45 knjig s področij umetnostne zgodovine, zgodovine in etnologije.

»Primož Premzl – mariborski zgodovinarski genius loci«*

Za najpomembnejšo ima popoln faksimile *Statuta mesta Ptuj* iz leta 1376. Ta najstarejša reproducirana rokopisna knjiga slovenskega založništva je bila na 20. knjižnem sejmu v Ljubljani uvrščena med najkakovostnejše faksimile, izdane v Sloveniji. *Umetnostnozgodovinski vodnik po Mariboru in okolici* je bil razglašen za najkakovostnejši priročnik leta 2000. *Mariborske vedute*, izdane ob 750-letnici mesta (2004), so nastajale enajst let in so najbolj dognana in sploh najimenoitnejša monografija o nekdanjem Mariboru. Natis *Zbirke ampelografskih upodobitev Vinzenza in Conrada Kreuzerja*, ki jo hrani Kmetijsko-gozdarski zavod v Mariboru, je to v svetovnem merilu edinstveno kulturno dediščino v knjižni obliki približal širši javnosti. Premzl je založil in uredil tudi monografijo dr. Mateja Klemenčiča *Francesco Robba – Beneški kipar in arhitekt v baročni Ljubljani*, ki so jo poznavalci uvrstili med pet najpomembnejših knjig s področja domačega družboslovja, humanistike in esejistike, izdanih leta 2013 na Slovenskem.

Kot soavtor, zbiralec in urednik je Premzl založil tudi serijo bibliofilskih albumov slovenještajerskih vedut *Stara Kaiserjeva suita 1824–33* (1999), knjigo gradov G. M. Vischerja iz 17. stol. *Topographia Ducatus Stiriae – Izbor* (2006) in pred nekaj meseci *Slovenještajerske vedute Carla Reicherta* iz druge polovice 19. stol., ki so v slovenskem merilu nadvse dragoceni viri o podobi naših krajev v 17. in 19. stol.

Bukla: Pa začniva, gospod Primož Premzl, pri koncu. Kronološko, seveda, pri *Slovenještajerskih vedutah*. Tudi ta projekt je zagotovo terjal ogromno znanja, energije in potrpežljivosti, ali ne?

Premzl: Leta 1994 sem se seznanil z našim najpomembnejšim kastelologom ter velikim poznavalcem in ljubiteljem vedutne grafike, dr. Ivanom Stoparjem. Kmalu zatem sva zasnovala izdajo omenjenih albumov. Celih 20 let je trajalo, da so vsi trije tudi izšli. Precej časa je bilo vložena v iskanje gradiva, najteže pa je bilo najti sredstva za pokritje visokih stroškov tehnično zahtevnih izdaj. Eno izmed izdaj je podprlo tudi Ministrstvo za kulturo. Kljub isti avtorski ekipi in uredniškemu konceptu nisem mogel razumeti, zakaj sta bili drugi dve izdaji pri sofinanciranju zavrnjeni. Prav zato sem v skrajni stiski videl edino rešitev za izdajo zadnje knjige v bibliofilski nakladi 75 ročno oštevilčenih izvodov.

Bukla: Knjigo ste slovesno predstavili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, kjer ste obenem pripravili razstavo *Podobe Slovenske Štajerske z dragocenim izvirnim gradivom in s predstavitev dvajsetletnega nastajanja reprintov*. Odmevov ni manjkalo?

Premzl: Zaključek projekta si je to zaslužil. Razstava je bila v sodelovanju z Univerzitetno knjižnico Maribor najprej lani poleti postavljena pri njih, jeseni v palacijo ptujskega gradu, februarja in marca letos pa v NUK-u. Poudariti želim, da je zbirka albumov v slovenskem prostoru neponovljiva, saj na Kranjskem Valvazor v 19. stol. ni imel posnemovalcev, Vischer, Valvazorjev sodobnik, pa na Štajerskem kar dva, Kaiserja in Reicherta.

Bukla: Pomen vašega dela je povzela že utemeljitev ob podelitvi *Glazerjeve listine* (2002). O vaših knjigah med drugim, da »gre za publikacije, ki jih zaradi lokalne specifičnosti, vrhunske grafične dovršenosti, visokih proizvodnih stroškov in nizkih naklad ne more v sedanjih razmerah sprejeti v program nobena večja slovenska založba. /.../ Brez Premzlovih založniških dosežkov bi marsikatero mariborsko kulturnozgodovinsko pričevanje ostalo še dolgo v ranljivem, težko dostopnem unikatni ali razpršeno v domala neznanih virih ...«. Torej založbe ne, vi pa! Kako to?

Premzl: Manjše založbe tudi drugje iščejo možnost za svoje delovanje v specifičnih, nekomercialnih izdajah. Kot primer lahko navedem znanstveno izdajo *Francesco Robba*. Avtor knjige dr. Matej Klemenčič se je najprej z besedilom oglašil pri naši največji založbi. Možnost izdaje so mu zavrnili z utemeljitvijo, da je med umetniškimi vsebinami v Sloveniji za izdajo tržno zanimiv samo Jože Plečnik. Mislim, da je bilo s tem povedano vse. Vsak pro-

jekt jemljem tudi zelo osebno. Dokler nastaja, vanj vlagam vse svoje znanje, energijo in čas. Vsak dan od jutra do večera živim z njim, ga doživljam kot bistvo svojega delovanja. Se pa tudi vedno znova sprašujem, kako dolgo bo še mogoče ustvarjati na tak način. Časi so kruti in temu nenaklonjeni.

Bukla: Vaša zasebna domoznanska zbirka je najbogatejša pri nas, kar zadeva zemljevide Štajerske od 16. do konca 19. stol., vključuje pa tudi več kot 10.000 drugih enot: starih vedutnih grafik, načrtov, risb, fotografij, razglednic itn. Ker je bogatejša od zbirk v arhivih in muzejih, številni raziskovalci in pisci pogosto potrkajo pri vas?

Premzl: Z zbiranjem sem začel že kot študent leta 1983. Najprej stare fotografije in razglednice Maribora. Zbirko sem nadgrajeval in širil s področij poštnih zgodovine, drobnih tiskov, plakatov, knjig ..., vse povezano z Mariborom in okolico. Pri zemljevidih sem se osredotočil na Štajersko iz omenjenega časovnega okvira. To gradivo je od leta 2006, ko sem se preselil v nove poslovne prostore, z vnaprejšnjo najavo dosegljivo raziskovalcem in tudi širši javnosti. V zadnjih dvajsetih letih skoraj ni bilo knjige na temo Maribora, za katero ne bi prispeval nečesa iz svoje zbirke.

Bukla: Pozornosti ne namenjate le dragocenim tiskom, ampak tudi znamenitim Mariborčanom. V prvi vrsti generalu Rudolfu Maistru, raketnemu inženirju Hermanu Potočniku Noordungu in viceadmiralu Wilhelmu Tegetthoffu.

Premzl: O Maistru imam v zbirki številne zanimive rokopise in fotografije. Ker je zgodovinska osebnost, brez katere Slovenija ne bi bila takšna, kot je, se z Maistrom ukvarjajo številni raziskovalci. Zanj se zanimajo tudi večje založbe, sam pa na svojo priložnost še čakam.

Potočnik me je začel zanimati, ko sem po naključju izvedel, da je preživel deset let otroštva v Mariboru. V istem času so poudarjali njegovo vez z Vitanjem. Zgodbo sem želel razčistiti z intenzivnim iskanjem arhivskega gradiva v Mariboru in predvsem na Dunaju. Raziskave so me pripeljale do knjige, ki je dobila že drugo, dopolnjeno izdajo, predvsem pa do odkritja znanstvenikovega dotlej neznanega groba, ki sem mu na lastno pobudo leta 2014 postavil spominsko obeležje – kenotaf.

Znameniti viceadmiral Tegetthoff je bil leta 1827 rojen v Mariboru, v hiši, ki je stala čisto blizu te, kjer imam zdaj založbo in galerijo. Branje njegovega življenjepisa me je navdušilo, saj gre za zgodovinsko osebnost širših razsežnosti. S sijajno zmago nad Italijani v pomorski bitki pri Visu leta 1866 je pomembno sooblikoval zemljevid tega dela Evrope. Ameriški pomorski inštitut je Tegetthoffa z obsežno predstavitev uvrstil med 19 najpomembnejših admiralov od 16. stol. do konca druge svetovne vojne. Zaradi vsega tega bom ob letošnji 150. obletnici bitke pri Visu izdal monumentalno monografijo avtorja ddr. Igorja Grdine, in to v slovenski in nemški izdaji.

*Braco Zavrnik: Večer, 25. 8. 2012.

NOČ KNJIGE

svetovni dan knjige

22.-23. 4. 2016

nocknjige.si

BITI ALI NE BITI?
NOČ KNJIGE IN SVETOVNI DAN KNJIGE OB 400-LETNICI SMRTI
MIGUELA DE CERVANTESA IN WILLIAMA SHAKESPEARJA
ODPRIMO KNJIGO, ODPRIMO SRCE.

Organizacija Združenih
narodov za izobraževanje,
znanost in kulturo

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Slovenska nacionalna
komisija za UNESCO

Slovenian National
Commission for UNESCO

Noč knjige je mobilna.
Prenešite aplikacijo
in se pridružite rastoči družini
bralcev, poetov, fotografov
in knjižnih oboževalcev.

RADIO
TELEVIZIJA
SLOVENIJA

JAK
JAVNA
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS

RADIO
STUDENT
FM89.3

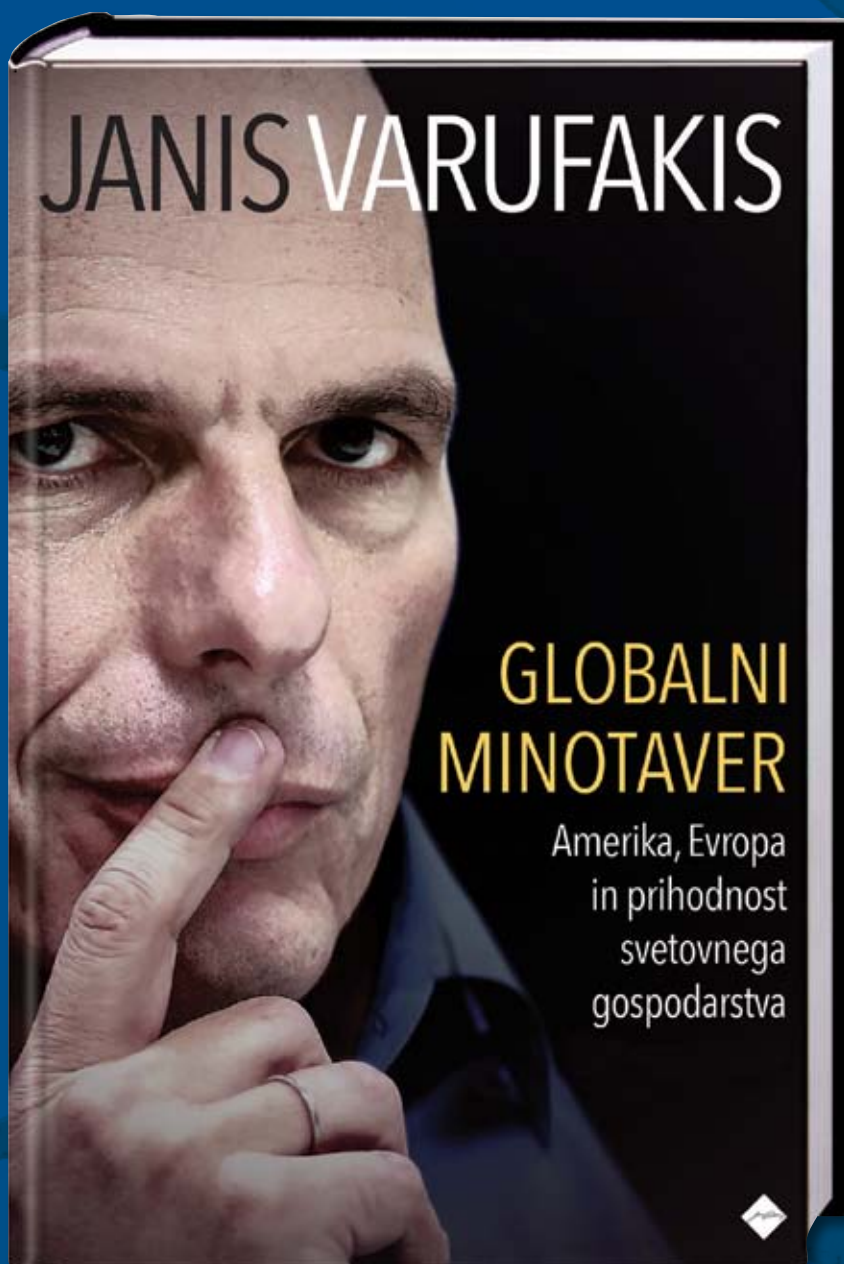
ZALOŽBA
DRUŽINA

LPP

VARUFAKIS

TRN V PETI EVROPE ALI ZADNJI GRŠKI JUNAK?

**Kako sta
pohlepna
Amerika in
neodločna Evropa
dopustili, da so
bančne elite
oropale svet**

Nekdanji grški finančni minister, upornik brez kravate in brez dlake na jeziku.

»Obvezno branje za vse, ki mislijo, da o vzrokih zadnje finančne in ekonomske krize vedo že vse.«

dr. Polona Domadenik,
Ekonomski fakulteta, Univerza v Ljubljani